

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2022

Bc. Růžička Dominik

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Strukturální dopady COVID-19 v realitě české firmy
Diplomová práce

2022

Bc. Růžička Dominik

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Dominik Růžička**
Osobní číslo: **E19637**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management podniku**
Téma práce: **Strukturální dopady COVID-19 v realitě české firmy**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cíl práce: Cílem diplomové práce bude analýza dopadů koronavirové krize na odvětvovou/sectorovou strukturu české ekonomiky (odvětví krizí posílená versus odvětví utlumená). Následně si student zvolí dle vlastního výběru konkrétní segment (odvětví/trh) a s využitím statistických a empirických dat provede analýzu vývoje a současné situace na daném trhu, ideálně s dokumentací na situaci konkrétní firmy (analýza pozice firmy na trhu a jeho strategie vůči klíčovým stakeholderům).

Osnova:

- Vývoj koronavirové krize a ekonomických opatření v ČR a ve světě.
- Makroekonomická analýza ekonomiky ČR napříč odvětvími na základě meziročních/mezikvartálních dat.
- Statistická analýza oblasti maloobchodního prodeje spotřební elektroniky v malém a středním podniku, jejího trendu před krizí a v současnosti.
- Analýza situace dvou konkrétních provozoven maloobchodu před krizí a v současnosti na základě porovnání účetních dokumentů a výkazů.
- Shrnutí zjištěných dat, na jejichž základě jsou vyvozeny výsledky a odhad budoucího vývoje obou provozoven i podniku celkově, odvětví maloobchodního prodeje spotřební elektroniky i celé ekonomiky ČR.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BLAŽEK, Jiř. *Národní hospodářství*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6949-7.
Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad 2020, [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz>.
DĚDINA, Jiří a Jiří ODCHÁZEL. *Management a moderní organizování firmy*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2149-1.
Global Economic Prospects. *The World Bank [online]*. The World Bank Group, 2020 [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org>.
OECD Economic outlook. *OECDiLibrary [online]*. Organisation for Economic Co-operation and Development, 2020 [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2020>.
Přehled opatření na zmírnění socioekonomických dopadů koronavirové nákazy covid-19. *Sněmovní tisky [online]*. Praha: Parlament České republiky, 2020 [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.psp.cz>
TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra a Eva JELÍNKOVÁ. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0689-9.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2022**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

Ing. Michaela Kotková Střiteská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem **Strukturální dopady COVID-19 v realitě české firmy** jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 6. 2022

Bc. Růžička Dominik

PODĚKOVÁNÍ

Velmi rád bych poděkoval vedoucí diplomové práce, doc. Ing. Jolaně Volejníkové, Ph.D., za odborné vedení, poskytnuté rady a pevné nervy. Děkuji taktéž majiteli společnosti, která je v práci analyzována, za poskytnuté materiály a data pro výpočty. Velké díky patří i mé rodině, která mě plně podporuje po celou dobu studia.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na analýzu dopadů pandemie COVID-19 v realitě české firmy. Práce nejdříve mapuje celkový průběh a šíření nákazy. V další části jsou rozebrány již konkrétní dopady na základní makroekonomické ukazatele ČR. Následně je provedena analýza situace jednotlivých odvětví české ekonomiky z hlediska jejich odolnosti vůči pandemii. Dopodrobna je analyzován segment trhu, ve kterém vybraná společnost provozuje činnost. Ve druhé části práce je charakterizována společnost XY. Firma je následně podrobena finanční a statistické analýze. Individuální vhled na situaci firmy v průběhu pandemie je zprostředkován prostřednictvím řízeného rozhovoru s majitelem. Práce je zaměřena zejména na změny ve vývoji tržeb, které byly vyvolány z důvodu pandemie COVID-19. Zkoumány jsou také dopady pandemie na ostatní oblasti činnosti firmy. Na závěr jsou interpretovány výsledky uvedených analýz doplněné o autorovy návrhy pro zlepšení situace v krizových oblastech firmy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Koronavirus, pandemie, COVID-19, vládní restrikce, maloobchodní prodej, analýza.

TITLE

Structural impacts of COVID-19 in the reality of Czech company

ANNOTATION

The diploma thesis is focused on the analysis of the impacts of the COVID-19 pandemic in the reality of the Czech company. First mapped is the overall course and spread of the disease. The next section discusses the specific impacts on the basic macroeconomic indicators of the Czech Republic. In last part of thesis, an analysis of the situation of individual sectors of the Czech economy in terms of their resilience to pandemics is performed. The market segment in which the selected company operates is analyzed in detail. In the second part of the work, the reader is acquainted with the company XY. The company is then subjected to financial and statistical analysis. The individual outlook on the company's situation during a pandemic is mediated through a controlled interview with the owner. Diploma thesis is mainly focused on changes in sales, which were caused by the COVID-19 pandemic. The effects of the pandemic on other areas of the company's activities are also examined. In the end, the results of these analyzes are interpreted, supplemented by the authors' suggestions for improving the situation in the company's crisis areas.

KEYWORDS

Coronavirus, pandemic, COVID-19, goverment restrictions, retail sale, analysis.

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK	11
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	13
ÚVOD.....	15
1 COVID-19	17
1.1 Vývoj pandemie.....	18
1.2 První vlna	19
1.3 Druhá vlna.....	22
1.4 Třetí vlna	27
2 Dopady koronaviru na ekonomiku ČR	31
2.1 HDP	33
2.2 Inflace	36
2.3 Míra nezaměstnanosti.....	40
2.4 Mzdy.....	42
2.5 Zahraníční obchod.....	46
2.6 Opatření na podporu ekonomiky ČR	49
2.6.1 Program Antivirus A	49
2.6.2 COVID – Nájemné	50
3 Strukturální dopady na odvětví ekonomiky ČR.....	52
3.1 Negativně zasažená odvětví.....	52
3.2 Odolná odvětví.....	64
3.3 Maloobchodní prodej	70
4 Strukturální dopady COVID-19 v realitě české firmy.....	86
4.1 Charakteristika firmy.....	86
4.2 Finanční analýza podniku	87
4.2.1 Metody finanční analýzy.....	88
4.3 Technická analýza podniku.....	88

4.3.1	Analýza absolutních dat	89
	Vertikální analýza aktiv	89
	Horizontální analýza aktiv	90
	Vertikální analýza pasiv	91
	Horizontální analýza pasiv	93
4.3.2	Analýza poměrových ukazatelů.....	94
	Ukazatele rentability	95
	Ukazatele aktivity	96
	Ukazatele likvidity	97
	Ukazatele zadluženosti.....	99
4.3.3	Analýza poměrových ukazatelů firmy XY	100
	Rentabilita firmy XY.....	100
	Aktivita firmy XY	103
	Likvidita firmy XY.....	104
	Zadluženost firmy XY.....	105
4.4	Čerpané podpůrné programy firmou XY	106
4.5	Statistická analýza tržeb firmy XY	108
4.6	Řízený strukturovaný rozhovor s majitelem firmy XY.....	109
5	Zhodnocení analýzy firmy XY	117
	5.1 Shrnutí analýzy a řízeného rozhovoru.....	117
	5.2 Návrh opatření	120
	ZÁVĚR.....	123
	POUŽITÁ LITERATURA.....	125
	PŘÍLOHY	135

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Mapa hustoty nákazy COVID-19 (14. 4. 2020)	20
Obrázek 2: Nově potvrzené případy COVID-19 (druhá vlna).....	24
Obrázek 3: Procento proočkovanosti obyvatelstva ve světě (13. 12. 20 - 1. 6. 21).....	25
Obrázek 4: Procentuální zastoupení variant koronaviru (12. 7. 2021)	26
Obrázek 5: Průběh třetí vlny koronaviru ve světě	28
Obrázek 6: Podíl obyvatelstva s dokončeným očkováním proti COVID-19 (3. vlna). 29	
Obrázek 7: Vývoj HDP 2015-2023	34
Obrázek 8: Procentuální změny HDP (2015-2020).....	34
Obrázek 9: Kvartální vývoj HDP ČR 2020 a 2021.....	35
Obrázek 10: Vývoj inflace ČR 2019-2023.....	37
Obrázek 11: Struktura inflace	38
Obrázek 12: Podíl imputovaného nájemného na celkové inflaci.....	38
Obrázek 13: Meziroční růst spotřebitelských cen 2014-2021.....	39
Obrázek 14: Změna struktury nezaměstnanosti 2020.....	41
Obrázek 15: Meziroční změna průměrné mzdy v ČR 2021	43
Obrázek 16: Vývoj průměrné měsíční mzdy v ČR za posledních 10 let.....	44
Obrázek 17: Průměrná mzda 2021 v krajích ČR	45
Obrázek 18: Nominální tempo růstu průměrné mzdy v krajích ČR (2021).....	46
Obrázek 19: Vývoj zahraničního obchodu ČR za posledních 5 let	46
Obrázek 20: Vývoj salda zahraničního obchodu (12/20-12/21)	47
Obrázek 21: Meziroční procentuální změna dovozních a vývozních cen (1/21-1/22). 48	
Obrázek 22: Vývoj počtu příjezdů turistů (rezidenti i nerezidenti) 2012–2021	54
Obrázek 23: Vývoj meziroční změny příjezdů turistů 2012-2021.....	55
Obrázek 24: Vývoj ceny lodní dopravy dle typu plavidla v USD	60
Obrázek 25: Vývoj tržeb Škoda Auto 2016-2020.....	62
Obrázek 26: Vývoj objemů doručených balíků společnostmi (2019-2021).....	67
Obrázek 27: Tržby ve skupině CZ-NACE 47 (2019-2021)	74
Obrázek 28: Meziroční změny indexu tržeb podskupin CZ-NACE 47.....	76
Obrázek 29: Porovnání vývoje tržeb CZ-NACE 47 a prostřednictvím internetu	76
Obrázek 30: Vývoj tržeb vybraných skupin CZ-NACE č. 47.....	77
Obrázek 31: Testování normality.....	81
Obrázek 32: Vývoj investic do softwaru v ČR	84

Obrázek 33: Vertikální analýza aktiv firmy XY	89
Obrázek 34: Složení oběžných aktiv firmy XY	90
Obrázek 35: Vývoj aktiv firmy XY v letech 2014 až 2020.....	91
Obrázek 36: Vertikální rozložení pasiv firmy XY	91
Obrázek 37: Složení vlastního kapitálu firmy XY	92
Obrázek 38: Složení cizího kapitálu firmy XY	93
Obrázek 39: Kapitálová struktura firmy XY v letech 2014 až 2020	94
Obrázek 40: Schéma poměrových ukazatelů dle výkazů, ze kterých čerpají data	94
Tabulka 1: Vývoj potvrzených případů COVID-19 na začátku pandemie COVID-19	22
Tabulka 2: Varianty koronaviru dle místa prvního výskytu.....	23
Tabulka 3: Predikce měnového kurzu do příštích let	40
Tabulka 4: Ekonomické dopady plynoucí z cestovního ruchu 2019 a 2020.....	56
Tabulka 5: Propad výroby automobilů v roce 2020 podle ACEA	61
Tabulka 6: Vybrané ukazatele výkonnosti Škoda Auto 2019-2020	63
Tabulka 7: Vybrané ukazatele výkonnosti Škoda Auto 2020-2021	64
Tabulka 8: Vývoj obratu v sektoru e-commerce v ČR	65
Tabulka 9: Celkové výsledky společnosti Pfizer 2020-2021	68
Tabulka 10: Podíl jednotlivých oddílů na celkových tržbách Pfizer 2020-2021	69
Tabulka 11: Primární rozdělení klasifikačních skupin CZ-NACE.....	71
Tabulka 12: Hodnoty meziročního indexu tržeb CZ-NACE 47	75
Tabulka 13: Výkaz tržeb skupiny CZ-NACE 47.54 (2013-2021).....	78
Tabulka 14: Hodnoty pro výpočet Wilcoxonova dvou výběrového testu $\alpha=0,05$	80
Tabulka 15: Testování homogenity	81
Tabulka 16: Kruskal-Wallisův test	82
Tabulka 17: Post-hoc analýza signifikantních rozdílů.....	83
Tabulka 18: Hodnoty pro výpočet Spearmanova korelačního koeficientu $\alpha=0,05$	85
Tabulka 19: Hodnoty ukazatelů rentability firmy XY	101
Tabulka 20: Hodnoty ukazatelů aktivity firmy XY	103
Tabulka 21: Hodnoty ukazatelů likvidity firmy XY	104
Tabulka 22: Hodnoty ukazatelů zadluženosti firmy XY	105
Tabulka 23: Podpůrné programy čerpané firmou XY	106
Tabulka 24: Wilcoxonův dvou výběrový test tržeb firmy XY	108

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ACEA	Evropská asociace výrobců automobilů
APEC	Asociace pro elektronickou komerci
CO ₂	Oxid uhličitý
CZ-NACE	Klasifikační skupiny ekonomických činností
ČK	Červený kříž
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPP	Dohoda o provedení práce
DPČ	Dohoda o provedení činnosti
EPS	Zisk na akcii
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FIFA	Mezinárodní federace fotbalových asociací
FB	Facebook
G20	Group of twenty
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HDP	Hrubý domácí produkt
IATA	Mezinárodní sdružení pro leteckou dopravu
ICT	Informační a komunikační technologie
IFRC	Mezinárodní federace společností ČK a půlměsíce
IHR	Internacional health regulations
JAR	Jihoafrická republika

Kč	Koruna česká
mil.	Miliony
mld.	Miliardy
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
NZIP	Národní zdravotnický informační portál
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RNA	Ribonukleová kyselina
ŘLP	Řízení letového provozu
SR	Slovenská republika
tis.	Tisíce
TPCA	Toyota Peugeot Citroen Automobile, Czech s.r.o.
UK	Spojené království
USA	Spojené státy americké
WHO	Světová zdravotnická organizace

ÚVOD

Světová ekonomika se nachází stále ve svém vývoji, jež ovlivňují jak pozitivní, tak negativní impulzy. S většinou z nich jsou si už centrální banky, vlády jednotlivých států, nadnárodní korporace, či malí a střední podnikatelé schopni poradit nebo je dokonce předvídat. Vlivem globalizace je navíc světová ekonomika úzce provázaná a nabízí možnosti jako nikdy předtím. Na jaře roku 2020 však nastala událost, se kterou se nikdo nikdy nesešel a nemohl se tak na ni ani připravit nebo ji předpovídat. Pandemie nemoci COVID-19 zasáhla svět nečekaně a velmi rychle. Rychlosti navíc napomohla ona uvedená úroveň globalizace, kvůli které se rychle šířila nákaza i na další kontinenty z epicentra v Číně.

Šířící se nákaza zasáhla všechny kontinenty, každý však v rozdílných vlnách. Podmínky se individuálně měnily v každé zemi podle toho, jakým tempem stoupaly přírůstky nakažených a hospitalizovaných. Epidemie se projevila také ve všech oblastech podnikání, kde některé podniky byly vícekrát nuceny uzavřít provozovny z důvodu nařízení usnesení vlády. Zasažené podniky redukovaly náklady snížením počtu zaměstnanců, čerpáním úspor nebo úplným ukončením činnosti. Existovala však i odvětví, která značně prosperovala z právě probíhající pandemie. V následujících kapitolách diplomové práce je blíže specifikováno, která odvětví těžila z nově vzniklé situace a která kvůli ní upadla do recese.

Cílem diplomové práce je analýza dopadů epidemie nemoci COVID-19 na různá odvětví ekonomiky ČR, následovaná podrobnou analýzou konkrétního odvětví, ve kterém podniká vybraná firma. Faktická ilustrace situace bude provedena v závěrečné kapitole práce vzhledem do konkrétní firmy. Firma bude podrobena finanční analýze a její trend tržeb bude porovnán s trendem celého odvětví za poslední čtyři roky.

Vybranou společností je „firma XY“, jejíž majitel si nepřeje z důvodu ztráty konkurenční výhody, aby byl v práci uveden přesný název společnosti. S majitelem firmy bude v poslední části práce proveden řízený rozhovor. Firma byla založena v roce 2010 jako společnost s ručením omezeným a působí jako malý a střední podnik v oblasti maloobchodního prodeje s elektronikou a elektrospotřebiči. Působnost firmy byla do roku 2017 správa jedné prodejny. Následující rok se rozrostla na prodejny dvě, které spravuje doteď.

V závěrečné části práce bude provedeno vyhodnocení dosažených výsledků provedených analýz, a také shrnutí a interpretace situace, ve které se firma zrovna nachází.

Na základě výsledků budou nakonec navržena určitá opatření, která by měla zlepšit danou situaci firmy.

1 COVID-19

V průběhu uplynulých dvou let se téměř jistě každý z nás dostal do situace, kdy buď jeho osobní život, či život jeho blízkých, výrazně ovlivnil virus SARS-CoV-2, známý v naší vlasti pod pojmem koronavirus. Virus se začal v roce 2019 šířit z čínského Wu-chanu po celém světě a ovlivňovat tak životy všech lidí. Šíření viru probíhalo rychlým tempem, načež vyvstala situace, která byla pro všechny nová, a nikdo nevěděl, jak se bude nadále vyvíjet. Navzdory těmto skutečnostem musela být učiněna mnohá opatření, která měla vést ke zmírnění šíření nákazy a postupné ochraně populace. Opatření uvedená v platnost se v průběhu času netýkala pouze zmírnění postupu nákazy, ale rovněž i určitých restrikcí v oblastech ekonomiky a průmyslu. S průběhem pandemie a stále se měnící situací, se musela některá opatření rychle adaptovat a byla aktualizována ze dne na den, v některých případech i z hodiny na hodinu.

Národní zdravotnický informační portál ČR publikoval odborné stanovisko popisující virové onemocnění COVID-19 v tomto znění: *„Původcem onemocnění COVID-19, virus SARS-CoV-2, je nový koronavirus. Koronaviry patří do velké rodiny tzv. obalených RNA virů. Koronaviry byly objeveny v 60. letech 20. století a řadí se mezi viry vyvolávající zoonotické infekce: většina z nich cirkuluje mezi zvířaty. Široké spektrum koronaviřů se nachází u netopýřů. Koronaviry vyvolávají primárně onemocnění respiračního a trávicího traktu lidí, ptáků a savců. V posledních dvaceti letech se objevily tři nové zoonotické koronaviry, které způsobují onemocnění u lidí: SARS-CoV v roce 2002 (Betacoronavirus-Sarbecovirus), MERS-CoV v roce 2012 a v roce 2019 SARS-CoV-2.*

SARS-CoV-2 je nový koronavirus (původně označen 2019 - nCoV), který jako původce onemocnění u lidí dosud nebyl zachycen. Má blízký vztah k SARS-CoV, geneticky patří k rodu Betacoronavirus, podrodu Sarbecovirus.“¹

Ze stanoviska NZIP vyplývá, že původce onemocnění COVID-19 je koronavirus SARS-CoV-2, který je jedním ze skupiny koronaviřů. Koronaviry se řadí mezi respirační viry, z čehož vyplývá, že se šíří prostřednictvím kapének. Kapénky se uvolňují z úst či nosu při dýchání, kašli, kýchání nebo i běžné komunikaci.

¹ COVID-19: úvod, inkubační doba, původce a sezónnost onemocnění. *Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. 2021. [cit.2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/447-covid-19-zakladni-informace>

Název corona je odvozen od slova koruna (crown) a odkazuje na vzhled koronavirů, který je specifický díky vrcholovým proteinům trčících z nich. Tyto spike proteiny jsou nedílnou součástí biologie viru. Spike protein je část viru, která má schopnost se navázat na lidskou buňku, aby ji následně infikovala. Uvedený proces umožňuje viru se replikovat uvnitř lidské buňky a šířit se do zbylých neinfikovaných buněk v těle.

V průběhu času dochází ke genetickým mutacím viru, kdy virus začne vytvářet nové genetické linie. Vědci nazývají nové mutace viru jako jeho nové varianty. Nová varianta viru je stále koronavirus SARS-CoV-2, ale její chování se může diametrálně lišit od varianty předchozí.²

Pro účely diplomové práce bude využíváno počestnějšího názvu koronavirus, v některých případech odbornějšího termínu COVID-19.

Jak již bylo uvedeno, koronavirus SARS-CoV-2 způsobující onemocnění COVID-19, byl poprvé evidován v roce 2019 v čínském Wu-chanu, odkud se rozšířil do celého světa. Wuchan je hlavním městem čínské provincie Chu-pej a také nejlidnatějším městem ve střední Číně s 11,08 miliony obyvatel, přičemž v metropolitní oblasti žije 10 milionů z nich. Letiště ve Wu-chanu disponuje pravidelnými a přímými linkami do světových metropolí, jako je například Paříž, Londýn, New York ale i Praha. Tato skutečnost výrazně napomáhala k rychlejší eskalaci vývoje pandemie a šíření koronaviru.

Sled událostí od prvního zaznamenaného případu je vyobrazen ze dvou úhlů pohledu. Mezinárodní vývoj pandemie popisuje Světová zdravotnická organizace (WHO) a situaci ve vnitrozemí monitorovalo Ministerstvo zdravotnictví.

1.1 Vývoj pandemie

V průběhu prvních tří měsíců roku 2020 došlo ke sledu událostí, které měly za příčinu březnové oficiální prohlášení WHO, které charakterizovalo nemoc COVID-19 jako pandemii.

První eventuální identifikované případy koronaviru se datují ke dni 31. 12. 2019. V tento den Wu-chan Municipal Health Commission nahlásila zvýšený výskyt případů zápalu plic v čínské provincii Wu-chan. Následoval měsíc leden, kde se situace měnila takřka každým dnem. Na konci ledna proběhlo druhé zasedání Emergency Committee, kde komise

² Basics of COVID-19. *National Center for Immunization and Respiratory Diseases (NCIRD), Division of Viral Diseases* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/your-health/about-covid-19/basics-covid-19.html>

doporučila řediteli WHO vyhlásit stav ohrožení veřejného zdraví v mezinárodním zájmu (PHEIC), což také učinil. Nový druh nákazy byl označen **2019-nCoV**. Zpráva o situaci z tohoto dne uvádí celkem 7818 potvrzených případů po celém světě, přičemž převážná většina z nich v Číně, a také 82 případů v osmnácti dalších státech.³

Následující měsíc proběhla The WHO-China Joint mission, které se účastnili experti z Kanady, Německa, Japonska, Nigerie, Korei, Ruska, Singapur a USA. V průběhu mise byla blíže monitorována situace ve Wu-šanu a dvou jiných městech. Od místních zdravotníků a vědců zaznamenali experti relevantní data přímo z centra nákazy.

Začátkem března WHO projevila nespokojenost se závažností a rychlostí šíření nákazy, ale také nečinností států, a tak vydala usnesení, že COVID-19 charakterizuje jako pandemii. Do konce měsíce se pandemie rozšířila do Evropy, USA a zbytku Asie. Zdravotnická organizace založila sbírku solidarity určenou k možnosti podpory ze soukromých zdrojů, firem a institucí. V tentýž kalendářní měsíc vzniklo mnoho kampaní například spojení s organizací FIFA a společný projekt Kick out coronavirus.

1.2 První vlna

Průběh pandemie byl odborníky i širokou veřejností rozdělen na tzv. vlny, ve kterých se nákaza šířila. První z vln pandemie probíhala v rozmezí od března do přelomu června/července. Proces vypořádání se s nově nastalou situací probíhal ve všech zemích dosti podobně. Nekontrolovaný nástup počtu případů pozitivních pacientů, který vedl nejdříve k částečnému a poté úplnému lockdownu ve většině států. Lockdown byl využit jako nástroj pro regulaci veřejného setkávání. Zdravotnický systém celosvětově začínal kolabovat pod nápory pozitivních pacientů, panoval absolutní nedostatek ochranných pomůcek, které vlády nakupovali hojně ze zahraničních zdrojů, aby ochránili občany svých zemí.

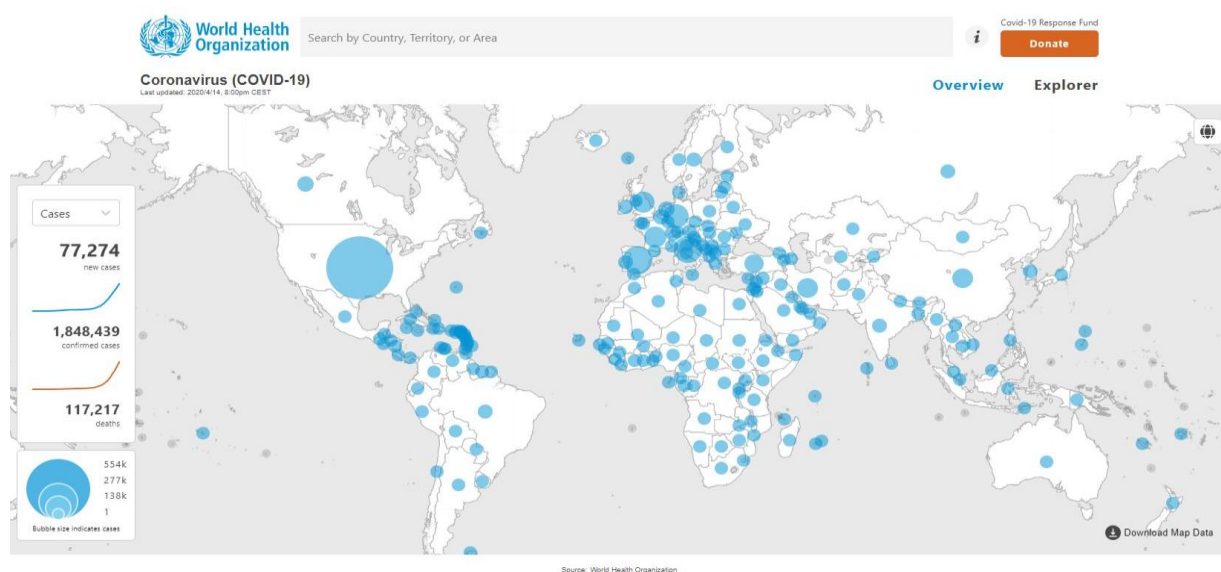
Ze získaných dat lze usoudit, že nejvíce zasaženými oblastmi byly USA a Evropa. V Evropě konkrétněji představovali centrum nákazy dva státy. Itálie, kde situace v severním Tyrolsku dosáhla kritické situace a přinutila tak okolní státy (Rakousko) uzavřít hranice, a Španělsko, kde nákaza nabrala na obrátkách rychlejším tempem nežli na zbytku kontinentu.

V dubnu začala WHO s koordinací skupiny expertů, kteří začali pracovat na výzkumu a vývoji vakcíny. Byly vydány nové pokyny k úpravě opatření lockdownu, které sloužili

³ WORLD HEALTH ORGANISATION. *Listings of WHO's response to COVID-19* [online]. 29. 6. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/29-06-2020-covidtimeline>

k minimalizaci rizika opětovného návratu nákazy na dané území při zrušení lockdownu a představovalo je šest spolu souvisejících kritérií.⁴

V průběhu dubna se také pandemie začala masivně šířit po celém světě. V polovině měsíce bylo potvrzeno na 1 848 439 případů ve spojení s koronavirem, ale to vše byl pouze začátek. Pro lepší interpretaci a představu, jak situace vypadala, slouží následující obrázek č. 1, monitorující celosvětovou situaci ze dne 14. 4. 2020, což je zhruba měsíc poté, kdy WHO prohlásilo COVID-19 za pandemii.

Obrázek 1: Mapa hustoty nákazy COVID-19 (14. 4. 2020)

Zdroj: World Health Organisation (who.int)

Konala se i mezinárodní videokonference WHO s ministry zdravotnictví zemí G20, kde generální ředitel WHO děkoval ministrům za jejich koordinovaný přístup k reakci na COVID-19. Požádal ministry o 3 konkrétní věci: pokračování v boji proti pandemii s odhodláním vedeným vědou a důkazy, podporu globální reakce na COVID-19, spolupráci na zvýšení výroby a spravedlivého rozdělování základních zdravotnických zásob.

První den následujícího měsíce bylo vydáno nové prohlášení Emergency Committee, které upravovalo členství ve výboru tak, aby odráželo aktuální povahu pandemie a potřebu zahrnout i jiné odborné oblasti. Výbor jednohlasně souhlasil, že vypuknutí pandemie stále

⁴ WORLD HEALTH ORGANISATION. Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19). In: *Updated 31 July 2020* [online]. 2020 [cit. 2021-01-01].

Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>

představuje naléhavou situaci v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu (PHEIC), což opět potvrdil i generální ředitel WHO. Velice intenzivně byla diskutována otázka zavírání a opětovného otevírání škol, na což WHO reagovala vydáním pokynů, které nastiňují různé modelové situace. V nich organizace doporučuje opatření týkající se hygieny a každodenních postupů, jakož i fyzického distancování se a výuky online. Dokument byl vyvinut v konzultaci s regionálními centry UNICEF a IFRC.

Mezinárodní olympijský výbor (IOC) podepsal dohodu s WHO o spolupráci při podpoře zdraví prostřednictvím sportu a fyzické aktivity. Obě organizace spolupracují na podpoře místních a komunitních sportovních programů, čímž se snaží udržet zdravé a aktivní obyvatele i na oblastní úrovni. Jednání přineslo ustanovení o přesunutí olympijských her, které se měli uskutečnit v zimních měsících roku 2020, na rok následující, z důvodu vývoje pandemie a ochrany sportovců před nákazou.

Za pouhých 30 dní stoupl počet celkově registrovaných nakažených COVID-19 o více než 4 000 000 případů, což reprezentuje 200 % nárůst. Největšími ohnisky byly stále Evropa a USA, které vévodili o řád nad ostatními kontinenty (viz. Tabulka 1).

Závěrečným obdobím první vlny jsou měsíce červen a červenec. Ihned prvního června vydala WHO dokument Aktualizace pokynů k udržení základních potřeb a služeb. Tyto pokyny doporučují praktická opatření, která mohou státy přijímat na národní, krajské a regionální úrovni k reorganizaci a zachování bezpečného přístupu k základním zdravotnickým službám na určité úrovni odpovídající vývoji pandemie. Rovněž WHO doporučuje ukázkové ukazatele pro monitorování dostupnosti základních zdravotnických služeb. Nastiňuje i situace, jak zastavit nebo naopak restartovat služby, když riziko přenosu COVID-19 prudce roste, či klesá.

Na Africkém kontinentu, oproti slábnoucímu růstu počtu nakažených v Evropě, čísla nových případů rostla strmým tempem. Během jednoho týdne se z evidovaných 100 610 potvrzených případů na konci května stal dvojnásobek, kdy v polovině června Afrika zaznamenala přes 200 000 případů. V Evropě a se vývoj křivky s počty potvrzených případů pomalu zplošťoval. S příchodem letních měsíců se populace mohla více aktivně hýbat, být na čerstvém vzduchu, což napomáhalo radikálně ke zmenšení počtu nových nakažených. V USA se situace nadále zhoršovala a na konci června, o měsíc později, byl počet potvrzených případů už také dvojnásobný, než v měsíci předešlém. Zhoršení situace dokládají i oficiální počty potvrzených případů (viz. Tabulka 1).

Pro nastínění dalšího průběhu epidemie a vývoje křivky interpretující počty potvrzených případů jsou v tabulce č. 1 uvedena oficiální čísla. USA i nadále vévodilo statistikám s opětovným nárustem případů blížícím se dvojnásobku. Naopak na Evropském kontinentu se růst i nadále výrazně zpomaloval a nové případy už nepřibývaly tak rapidním tempem.

Tabulka 1: Vývoj potvrzených případů COVID-19 na začátku pandemie COVID-19

(počet potvrzených případů COVID-19)	31. 5. 2020	29. 6. 2020	31. 7. 2020
Afrika	100 610	288 347	770 421
USA	2 743 793	5 042 486	9 152 173
Východní Středomoří	505 001	1 041 774	1 533 357
Evropa	2 142 547	2 673 131	3 333 300
Jiho-Východní Asie	260 579	760 816	2 009 963
Západní Pacifik	181 665	214 106	306 052
Celosvětově	5 934 936	10 021 401	17 106 006

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat WHO (who.int)

1.3 Druhá vlna

V letních měsících se jevilo jako velice pravděpodobné, že epidemie ustupuje, což bylo zapříčiněno nejspíše vyššími teplotami, ve kterých se respiračním nemocem nedaří tak účinně šířit, jako je tomu v teplotách nižších. S příchodem podzimu a poklesem teplot se bohužel situace opakovala. Denní přírůstek infikovaných začal stoupat znovu velice rychlým tempem v průběhu října. Rostoucí trend se neměnil ani na přelomu roku. V této vlně došlo také k objevu nové varianty koronaviru, které byl přiřazen název Alpha. Tato nová varianta koronaviru se poprvé objevila v UK (viz. Tabulka 2). Její procentuální podíl v nově potvrzených případech se začal projevovat až na přelomu roku. Průběh nové varianty se vyznačoval větší nakažlivostí a také horším průběhem nemoci samotné.⁵ Všechny dosud potvrzené varianty koronaviru jsou uvedeny v tabulce č. 2.

⁵ Tracking SARS-CoV-2 variants. *World health organisation* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants/>

Tabulka 2: Varianty koronaviru dle místa prvního výskytu

Varianta COVID-19	První dokumentovaný případ	Datum oficiálního označení
Alpha	UK, září 2020	18. 12. 2020
Beta	Jižní Afrika, květen 2020	18. 12. 2020
Gamma	Brazílie, listopad 2020	11. 1. 2021
Delta	Indie, říjen 2020	4. 4. 2021
Omicron	větší množství zemí, listopad 2021	26. 11. 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat WHO (who.int)

Mezi tři nejvíce zasažené oblasti patřili opět Evropa a USA, tentokrát společně s Izraelí a Indií, kde se epidemie šířila velice rychlým tempem. Zatímco v Evropě byly nejvyšší nárůsty počtu infikovaných zaznamenány po návratu studentů do školních lavic, v USA se situace zhoršila až v posledních dvou měsících roku 2020.

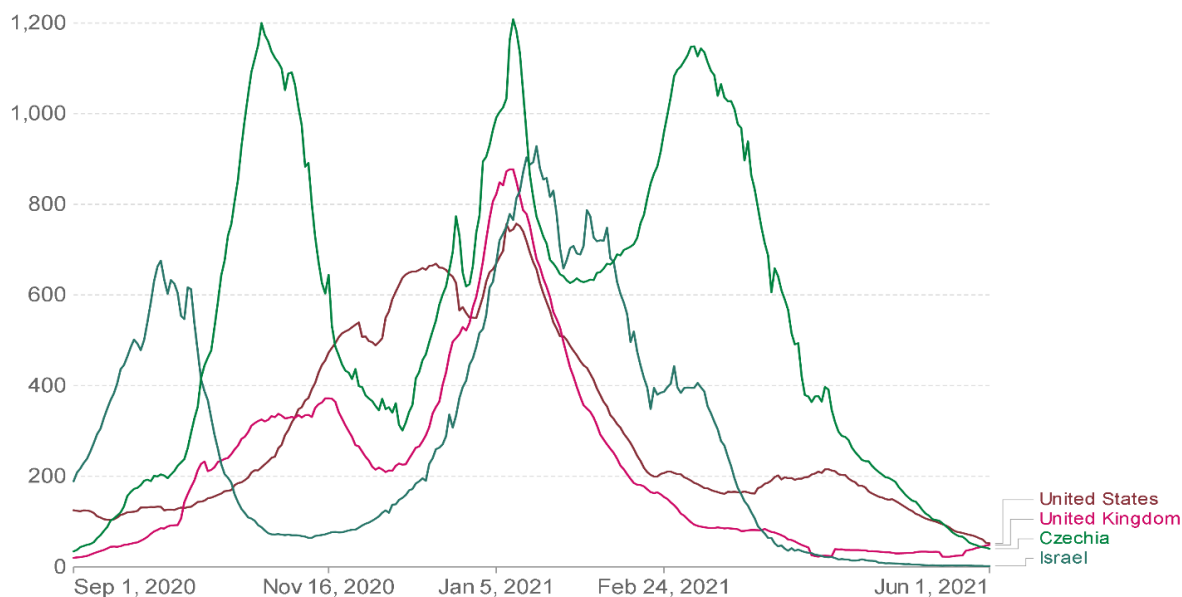
Na podzim roku se situace začala rapidně zhoršovat v Izraeli, kde na rozdíl od ostatních zemí vláda zavedla okamžitý absolutní lockdown, který v průběhu čtrnácti dnů křivku obrátil do klesajícího trendu. Ruku v ruce s definicí nové varianty koronaviru, známou pod názvem Alpha, se ale situace na přelomu roku znovu rapidně zhoršovala, jelikož tato varianta začala dominovat u nově nakažených a zdravotní systém nevěděl, jak s ní bojovat. Proto izraelská vláda nařídila povinné očkování, kdy za pouhé tři měsíce bylo naočkováno až 50% obyvatelstva, což dopomohlo k rapidnímu zpomalení růstu počtu nakažených. Situace v zemi se ustálila během dvou měsíců a počty denních přírůstků nakažených se blížily nule.⁶

Na obrázku č. 2 jsou uvedeny křivky počtů denních přírůstků nakažených v období první vlny. Zvolené státy jsou UK, USA, ČR a Izrael. Výběr států proběhl na základě komparace situace mezi největšími ohnisky nákazy na světě. Z obrázku vyplývá, že státem, který vévodil tabulkám počtu nakažených v první vlně, byla ČR. Data jsou uváděna v počtech nově potvrzených případů COVID-19 na milion obyvatel.

⁶ World coronavirus tracker. *Reuters* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/countries-and-territories/israel/>

Daily new confirmed COVID-19 cases per million people

7-day rolling average. Due to limited testing, the number of confirmed cases is lower than the true number of infections.

Source: Johns Hopkins University CSSE COVID-19 Data

CC BY

Obrázek 2: Nově potvrzené případy COVID-19 (druhá vlna)

Zdroj: ourworldindata.org

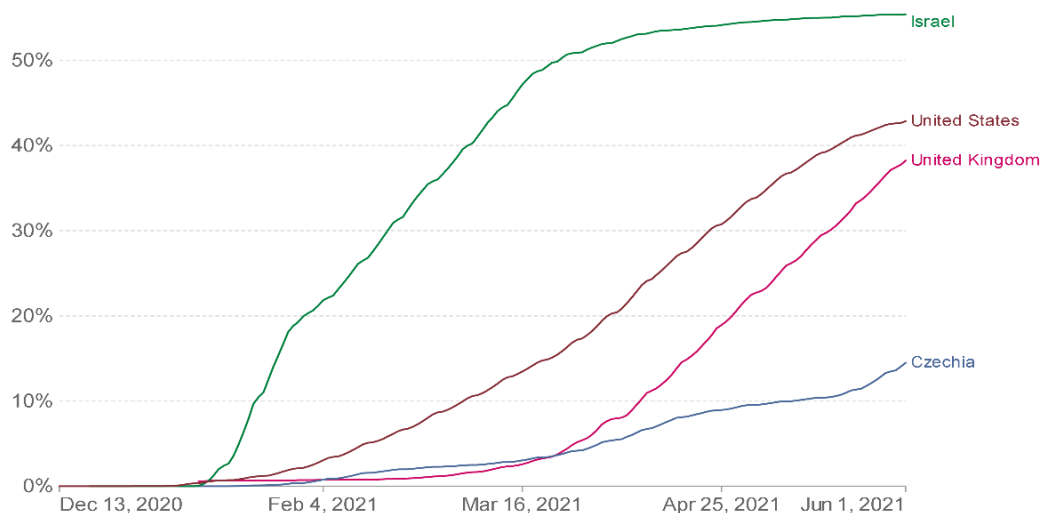
ČR, USA a UK se snažili zmírnit průběh epidemie za pomoci lockdownu, jehož hlavním účelem bylo zamezit větší interakci mezi lidmi, omezit mobilitu, a tím zabránit rychlému šíření viru nebo pomocí jiných restrikcí například v podnikání, jako je omezený počet zákazníků na prodejně a podobně. Cesta, kterou se tyto státy vydaly, byla se za pomoci restrikcí pokusit křivku oploštit, ba dokonce zvrátit na klesající. Vakcinace, ať už z politických, či jiných důvodů, nebyla velice oblíbeným a prosazovaným tématem.

Navzdory tomu, že ostatní státy tuto politiku neprosazovali, se Izrael vydala směrem vakcinace, nikoli opětovného lockdownu, který s sebou přináší vysoké náklady v oblasti ekonomiky. Během prvních třech měsíců roku 2021 bylo očkováno kompletně oběma dávkami více než 50% obyvatel (viz. Obrázek 3).

Share of the population fully vaccinated against COVID-19

Total number of people who received all doses prescribed by the vaccination protocol, divided by the total population of the country.

Our World
in Data

Source: Official data collated by Our World in Data. Alternative definitions of a full vaccination, e.g. having been infected with SARS-CoV-2 and having 1 dose of a 2-dose protocol, are ignored to maximize comparability between countries.
CC BY

Obrázek 3: Procento proočkovanosti obyvatelstva ve světě (13. 12. 20 - 1. 6. 21)

Zdroj: ourworldindata.org

Vezmeme-li do úvahy procento proočkovanosti obyvatelstva jednotlivých států spolu s průběhem křivky denních přírůstků v daném období, je zřejmé, že v Izraeli, kde byla proočkovanost nejvyšší, se koncem měsíce března přírůstky pohybují v řádech jednotek, maximálně desítek. Oproti tomu ČR v tomtéž měsíci zaznamenala jednu z nejvyšších hodnot denního přírůstku za celou druhou vlnu, konkrétně 1150 nově potvrzených případů. Na základě získaných dat a jejich porovnání, byl vyvozen závěr, že vakcinace napomáhá velice efektivně snižovat čísla počtu nakažených koronavirem. Mezi proočkovaností obyvatelstva a denním přírůstkem počtu nakažených existuje určitá korelace. Nicméně musí být brána v potaz i snižující se efektivnost vakcín na určité varianty koronaviru.

V ČR nastala situace nejvyššího nárůstu počtu nakažených v Evropě hned třikrát za sledované časové období (viz. Obrázek 2). Navzdory tomu se vláda ČR rozhodla zavést celoplošný lockdown až při třetím nárůstu počtu nakažených, konkrétně od 1. 3. 2021. do 12. 4. 2021, což napomohlo k obrácení křivky nakažených na klesající, jak je zřejmé i z grafu. Zavřeny byly školy, školky, bary a restaurace.⁷

⁷ Vládní brífink o vyhlášení nového nouzového stavu a březnovém zpřísnění opatření. *Česká televize* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3275916-vladni-brifink-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu-a-zpriseneni-opatreni-z-26-unora>

Současně s lockdownem vláda oznámila zákaz cestovní do Brazílie, JAR, Tanzanie a dalších afrických zemí. Důvodem těchto restrikcí byla skutečnost, že konkrétně v JAR se začala šířit nová varianta koronaviru známá pod názvem Beta (viz. Tabulka 2). V tu dobu byla na Evropském kontinentu nejrozšířenější varianta Alpha. Varianta Beta (B.1.135) se šířila rychlejším tempem s až o 50 % vyšší nakažlivostí, což by znamenalo opět rychlý nárůst počtu nakažených a také komplikace při aplikaci existujících vakcín, které byly sestrojeny na poznacích varianty Alpha.⁸

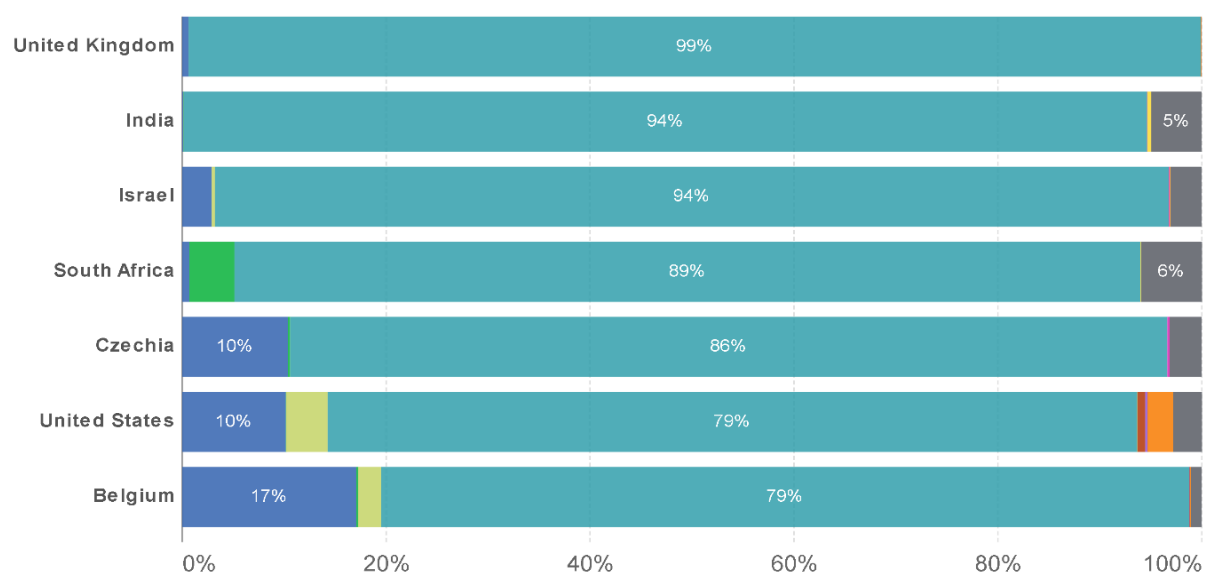
Varianta Beta se více nerozšířila z afrického kontinentu do světa a nebyla tak nakažlivá a nebezpečná, jak se vědecká obec domnívala, což vedlo k útlumu epidemie v celé Evropě. Na jaře roku 2021 se v Indii poprvé vyskytla další nová varianta viru, které byl přidělen název Delta. Tato varianta, kdy jeden infikovaný může nakazit až dvojnásobný počet lidí nežli varianty předchozí, může působit i závažnější průběh nemoci.⁹

SARS-CoV-2 sequences by variant, Jul 12, 2021

The share of analyzed sequences in the last two weeks that correspond to each variant group. This share may not reflect the complete breakdown of cases since only a fraction of all cases are sequenced.

Our World
in Data

■ Alpha ■ Beta ■ Gamma ■ Delta ■ Epsilon ■ Eta ■ Iota ■ Kappa ■ Lambda ■ Mu ■ Omicron
■ Others

Source: CoVariants.org and GISAID

CC BY

Obrázek 4: Procentuální zastoupení variant koronaviru (12. 7. 2021)

Zdroj: ourworldindata.org

⁸ Zákaz vstupu kvůli mutacím. Odjet na Zanzibar půjde, problémy však budou po návratu. *Aktuálně.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zakaz-cestovani-koronavirus-afrika/r~e7b7dce780e11ebb9860cc47ab5f122/>

⁹ Delta Variant: What we know about the science. *Centers of Disease Control and Prevention* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/variants/delta-variant.html>

Rozsáhlé rozšíření varianty Delta do celého světa interpretují data o procentuálním zastoupení variant pouze tři měsíce od situace, kdy se tato varianta poprvé objevila v Indii. Nová varianta Delta radikálně vystrnadila a dominovala varianty předchozí (viz. Obrázek 4). Jelikož se při oné variantě virus šíří dvakrát rychleji, začaly znovu stoupat i počty nakažených po celém světě, což mělo za příčinu třetí vlnu epidemie.

1.4 Třetí vlna

Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, třetí vlna epidemie měla za příčinu novou variantu koronaviru s názvem Delta. Varianta se poprvé objevila v Indii, kde v jarních měsících roku 2021, jako v celé Jihovýchodní Asii, propukla epidemie nejvíce, a poté se rozšířila do celého světa.

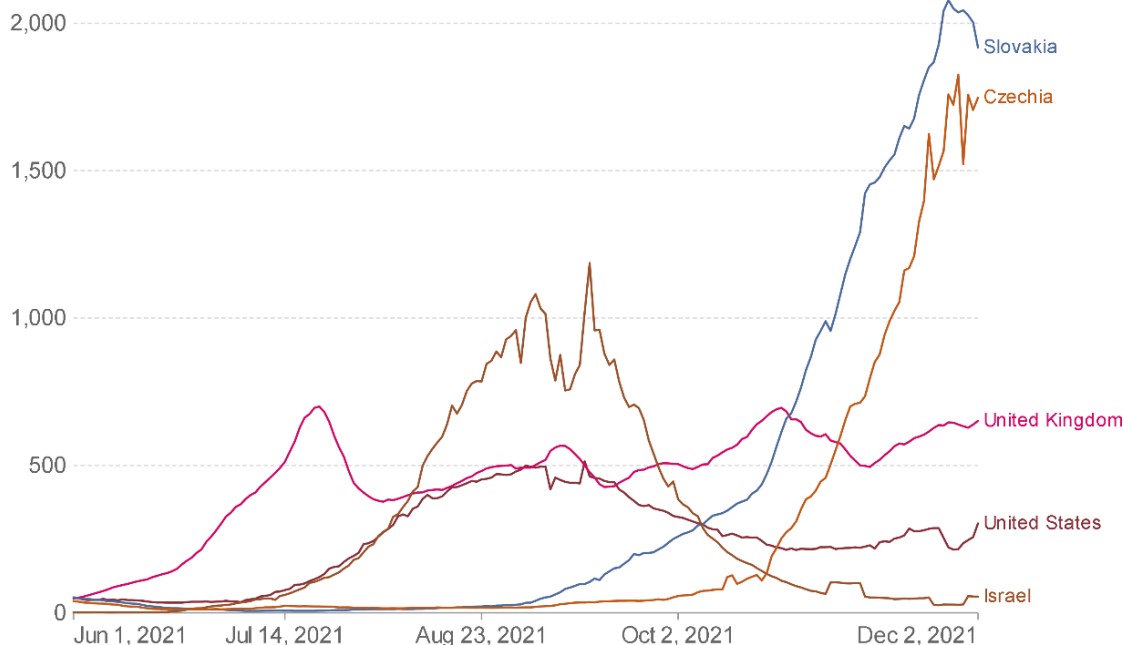
Zatímco po drsném průběhu druhé vlny epidemie na Evropském kontinentu se situace začala uklidňovat a počty nakažených klesat, kdy na začátku léta 2021 přibývaly nové případy maximálně v řádu desítek, v Jihovýchodní Asii nabírala epidemie na největší síle. Zkušenosti z roku předešlého naznačovaly, že by se situace měla uklidňovat, jelikož respiračním nemocem se při vysokých teplotách nedaří tak rychle replikovat, jako je tomu v měsících zimních. Nicméně nová varianta Delta bortila veškerá očekávání a zkušenosti právě kvůli její vysoké nakažlivosti, odolnosti vůči vyšším teplotám a rychlosti, kterou se šířila ve světě.

Země, kde se varianta Delta šířila nejvíce podle počtu nakažených, bychom mohli rozdělit do dvou skupin. První skupinu zastupují státy, ve kterých epidemie nabírala na síle už v letních měsících a vrcholila na přelomu léta a podzimu. Mezi tyto státy se řadí USA, Izrael a UK. Geografická poloha těchto států naznačuje, že se epidemie nejprve šířila přes Asii na Arabský poloostrov, či opačným směrem přes USA. Druhou skupinou jsou středoevropské a západoevropské státy, jež zasáhla epidemie až o dva měsíce později. Na obrázku č. 5 jsou znázorněny křivky počtu denních přírůstků na milion obyvatel nejvíce zasažených států ve světě společně s ČR a SR, které patří mezi největší ohniska nákazy Evropy.

Při pohledu na rozdílný průběh křivek pozorovaných států (viz. Obrázek 5), lze vyvodit závěr, že středoevropské státy nástup třetí vlny a varianty Delta zvládaly lépe nežli ohniska vlny druhé (UK, USA a Izrael), u kterých je možno pozorovat lokální extrém už na přelomu srpna a září letošního roku. Průběh epidemie se ve střední Evropě radikálně zhoršil až s příchodem podzimu a také výskytem další nové varianty koronaviru Omicron v listopadu 2021 (viz. Tabulka 2).

Daily new confirmed COVID-19 cases per million people

7-day rolling average. Due to limited testing, the number of confirmed cases is lower than the true number of infections.

Source: Johns Hopkins University CSSE COVID-19 Data

CC BY

Obrázek 5: Průběh třetí vlny koronaviru ve světě

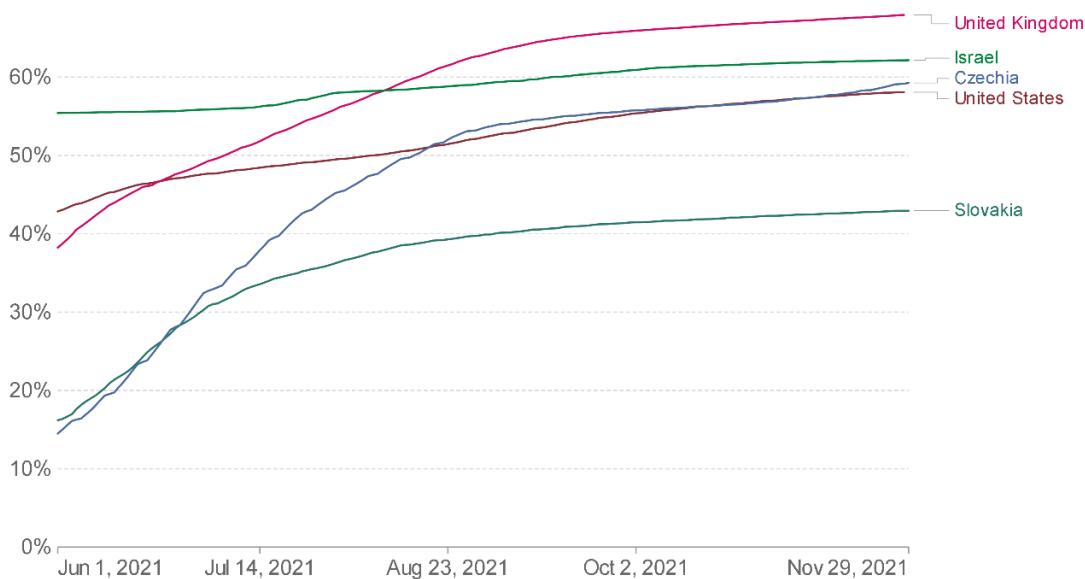
Zdroj: ourworldindata.org

Situaci lze demonstrovat na průběhu třetí vlny v Izraeli, kde proočkovanost v průběhu vlny předešlé byla nejvyšší na světě (50 % až 60 %). Po oploštění křivky pozitivních případů koronaviru v letních měsících, kdy denní výskyt nových případů přibýval v řádu jednotek, byla rozvolněna některá opatření v zemi, jako například nošení ochranných pomůcek ve vnitřních prostorách a prokazování dokončeného očkování. Křivka nových případů koronaviru začala znovu stoupat v průběhu července a vyvrcholila během září. Reakcí izraelské vlády na danou situaci bylo schválení aplikace třetí dávky očkování pro osoby ve věku šedesáti let a starší. Nově bylo přeočkování schváleno i pro věkovou skupinu starší dvanácti let.¹⁰

¹⁰ Israel widens 3rd COVID booster shot to those aged 12 and over. *The times of Israel* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/israel-offers-covid-booster-shot-to-all-eligible-for-vaccine/>

Share of the population fully vaccinated against COVID-19

Total number of people who received all doses prescribed by the vaccination protocol, divided by the total population of the country.

Source: Official data collated by Our World in Data. Alternative definitions of a full vaccination, e.g. having been infected with SARS-CoV-2 and having 1 dose of a 2-dose protocol, are ignored to maximize comparability between countries.
CC BY

Obrázek 6: Podíl obyvatelstva s dokončeným očkováním proti COVID-19 (3. vlna)

Zdroj: *Zdroj: ourworldindata.org*

Jedním z hlavních důvodů mírnějšího vývoje pandemie je bezpodmínečně vysoká proočkovanost obyvatelstva v UK, USA a Izraeli (viz. Obrázek 6), jelikož dané státy byly ohnisky nákazy vlny předešlé (viz. Druhá vlna). Druhým z důvodů je rozšíření varianty Delta z Indie. Tato varianta zcela dominuje ostatním genetickým mutacím viru už v létě 2021 (viz. Obrázek 4). Varianta Delta je s vysokou pravděpodobností příčinou až 98 % nových případů pozitivních pacientů v pozorovaném období.¹¹

Kombinace znovu zavedení přísnějších restrikcí spolu s třetí dávkou vakcíny, která nejen že zvýšila klesající účinnost vakcíny předešlé (účinnost se uvádí v řádu 5 až 6 měsíců od aplikace vakcíny)¹², ale reagovala i na novou variantu Delta, vedla k poklesu hodnot nových případů koronaviru na daném území, nebo alespoň k výrazně klidnějšímu průběhu epidemie. Konkrétně v ČR a SR evidujeme počty nově nakažených dvojnásobně vyšší nežli u zbylých pozorovaných států.

¹¹ Israel: COVID 19 response update – 10 August 2021. *IFRC* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://go.ifrc.org/reports/14611>

¹² Israel to give Pfizer Covid booster shots to people over 60 as efficacy appears to wane amid delta. *CNBC* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2021/07/29/delta-variant-israel-to-give-pfizer-covid-booster-shots-to-elderly-.html>

Například v UK byl učiněn pokrok v proočkovanosti obyvatelstva, která vystoupala na nejvyšší hodnotu v celé Evropě. Tato skutečnost vedla ke stabilizaci nárůstu pozitivních případů v létě, nicméně počty nakažených se pohybují v průměru okolo 500 denně, což má za příčinu odlišný přístup britské vlády k vývoji pandemie. Vláda upustila ve velké míře od celoplošných restrikcí, které by narušovaly každodenní životy obyvatel v zemi. Zvolena byla strategie poradentství, jak chránit sebe i ostatní, doplněna o ojedinělé lokální zásahy, které zmírňují šíření nákazy.¹³

Na základě výše uvedených dat a poznatků, lze usoudit, že křivka průběhu epidemie a proočkovanost v dané zemi spolu navzájem koreluje. Mezitím co v ČR a SR byla v létě proočkovanost na velice nízké úrovni cca 15% (viz. Obrázek 6), ve zbylých pozorovaných státech už se v tu dobu pohybovala na úrovni 40–55 %. Důsledkem toho je rozdílnost průběhu křivek epidemie v daných státech. Zatímco v Izraeli, USA a UK byl nárůst počtu nakažených evidován dříve, tak objemy počtů nakažených nebyly v těchto státech ani poloviční v porovnání s hodnotami v ČR i SR. Na průběh epidemie na podzim 2021 v Evropě měla také zásadní vliv nová varianta koronaviru Omicron, která je asi 3krát nakažlivější než do té doby dominantní varianta Delta. Nová varianta se rychle rozšířila po celém světě a na přelomu roku 2021 a 2022 už byla variantou dominantní.¹⁴

¹³ COVID-19 Response: Summer 2021. *UK Government* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-response-summer-2021-roadmap/covid-19-response-summer-2021>

¹⁴ Omikron v ČR: jaké má příznaky, průběh a co očkování. *E15.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/koronahelpdesk-e15/omikron-v-cr-jake-ma-varianta-priznaky-prubeh-a-co-ockovani-1386770#nak>

2 Dopady koronaviru na ekonomiku ČR

Faktorem, který nejnvýznamněji ovlivnil ekonomiku České republiky, byla v minulém roce propukající epidemie nového druhu koronaviru. Restrikce, které byly přijaty vládou ČR ke zmírnění šíření nákazy koronaviru, zapříčinily výrazný propad ekonomiky. Ekonomika se v roce 2020 propadla o 5,8 %, kdy došlo k úbytku ve všech pozorovaných oblastech domácí spotřeby vyjímaje veřejných výdajů.

Průběh epidemie v letních měsících naznačoval zlepšení situace jak po stránce epidemiologické, tak i po stránce ekonomické. Nedílnou součástí tohoto průběhu byla zvyšující se proočkovanost populace v ČR, jelikož existuje provázanost mezi průběhem epidemie, a právě proočkovaností obyvatelstva. Na základě ustálení trendu průběhu epidemie docházelo k rozvolňování protiepidemických opatření, což pozitivním způsobem podporuje celkové obnovení hospodářské situace v ČR i v ostatních státech. Na základě prognóz z letních měsíců, kdy byla epidemiologická situace stabilní, byl v roce 2021 odhadován očekávaný růst HDP o 3,2 %, jehož hlavním růstovým prvkem jsou všechny složky domácí poptávky, v největším zastoupení spotřebou domácností a jejich investicemi.¹⁵

Odhad zmiňované ekonomické situace a růst či pokles HDP, je do jisté míry závislý na skupině rizik, která lze v celku definovat jako přibližně ekvivalentní. Za dominantní negativní činitel lze považovat vývoj epidemické situace, asimilace vakcín na nově vzniklé mutace koronaviru a jejich účinnost proti nim.

Výše zmíněný ukazatel se již na průběhu prognóz projevuje. Zpomalení očekávaného růstu ekonomiky ČR se stalo tématem s objevem nové varianty koronaviru nazvané Omicron v JAR a její opět vyšší a rychlejší frekvencí replikace nežli u varianty Delta. Tato mutace se rozšířila i do ČR, kdy byly první dva případy potvrzeny v listopadu 2021 u dvou obyvatel Liberce. Pomocí genové sekvenace viru bylo zjištěno, že je tato nová varianta vysoce infekční, ale ze zdravotního hlediska není tak nebezpečná jako varianta Delta.¹⁶ Varianta

¹⁵ Ekonomika letos poroste o 3,2 %. V roce 2022 o 4,2 %. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ekonomika-letos-poroste-o-32-v-roce-2022-42837>

¹⁶ V ČR jsou definitivně potvrzené dva případy omikronu, osm se projevuje. *Česká tisková kancelář* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cr-jsou-definitivne-potvrzene-dva-pripady-omikronu-osm-se-proveruje/2130399>

Omicron disponuje v tzv. spike proteinu unikátními mutacemi, konkrétně dvaceti šesti. Předešlá varianta Delta měla těchto mutací deset, varianta Beta pouze šest.¹⁷

Jako další z ústředních rizik se jeví vyrovnaní nabídky a poptávky na trhu práce v souvislosti nastávajících strukturálních změn v ekonomice. Jako příklad lze uvést migraci pracovní síly z oborů gastronomie, služeb, ubytování a cestovního ruchu, které byly ekonomicky zasaženy velice výrazným způsobem. Kvůli zaváděným restrikcím ke zmírnění průběhu epidemie byly provozovny hotelů, hospod, restaurací, kaváren a barů průběžně omezovány na otevírací době, nebo uzavřeny úplně. Lidé zaměstnaní v tomto oboru se tak po dobu, kdy byly provozovny uzavřeny, museli přizpůsobit rychle situaci a částečně přeorientovat své zaměření do jiných odvětví, která naopak v průběhu pandemie expandovala, a tak potřebovala více pracovní síly. Zmíněné frikce na trhu práce by mohly mít dokonce pozitivní dopad na ekonomiku ČR, jelikož nedostatek pracovní síly v některém z oborů by mohl mít za důsledek větší dynamiku investic do postiženého odvětví a tím i zlepšení podmínek v oboru jako nárůst produktivity a současně i mezd.

Přechodný odliv pracovníků z odvětví samotný nenaznačoval tak hluboký problém, jaký se stal realitou, jelikož nedošlo k návratu shodného množství pracovní síly do odvětví zpět. Jako důvod neochoty navrátit se zpět do oboru většina bývalých zaměstnanců v gastronomii uvádí radikálně výhodnější a přívětivější pracovní podmínky v zaměstnání nově nalezeném. Další z důvodů představuje stabilita určitých odvětví oproti nestabilnímu prostředí gastronomie.¹⁸

V průběhu epidemie vznikla domácnostem odložená spotřeba z důvodu menšího výskytu možností, jak mohly svou spotřebu uplatnit. Realizace uvedené spotřeby ex post by mohla napomoci k rychlejší ekonomické expanzi. Odloženou spotřebu domácností lze tak zařadit do skupiny rizik jako složku pozitivní.

Mezi rizika vnitřní se řadí vývoj v automobilovém průmyslu, kde panuje nedostatek čipů, které se používají v hojném počtu pro jejich výrobu, a také nadhodnocení cen nemovitostí.

¹⁷ Omikron a jeho mutace děsí více než delta. Startuje závod ve vylepšování vakcín. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/omikron-a-jeho-mutace-desi-vice-nez-delta-startuje-zavod-ve-vylepsovani-vakcin-1385800>

¹⁸ Lidem se zpět do gastronomie nechce, zaměstnanci naopak přibyli v IT. *Ekonom* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-66946700-lidem-se-zpet-do-gastronomie-nechce-zamestnanci-naopak-pribyli-v-it>

Nedostatek čipů vznikl kvůli narušení dodavatelských řetězců z důvodu propuknutí pandemie a zavádění plošných restrikcí. Například automobilka Škoda Auto byla nucena provést čtrnáctidenní odstávku, z důvodu chybějících součástí pro výrobu, konkrétně mikročipů. Nejvíce automobilku zasáhlo propuknutí epidemie na území Malajsie, kde sídlí továrna na výrobu čipů, která musela být uzavřena na základě restrikcí proti šíření viru. Díky zpomalujícímu se průběhu pandemie se produkce v továrně opět obnovila, i tak ale na trhu vládne nadměrný nedostatek čipů.¹⁹ Nedostatkem netrpí ale pouze automobilový průmysl, chybějící komponenty pro výrobu chytrých telefonů, notebooků a jiné elektroniky potřebné k práci z domova zažívá i sektor spotřební elektroniky. Hlavní destinací výroby čipů do zmíněných zařízení je Tchaj-wan. V továrně této země není možné vyrábět v takovém množství jaké je poptávané, a tak některé továrny v Číně převezmou právě tu část výroby, kterou Tchajwanští výrobci nejsou schopni uspokojit. Společnosti, které byly původem zaměřeny na polovodiče, se nyní adaptují na výrobu čipů do auta, což by mohlo situaci v automobilovém průmyslu stabilizovat, nicméně v sektoru elektroniky bude nedostatek čipů do zařízení jako například chytré telefony stále otázkou.²⁰

2.1 HDP

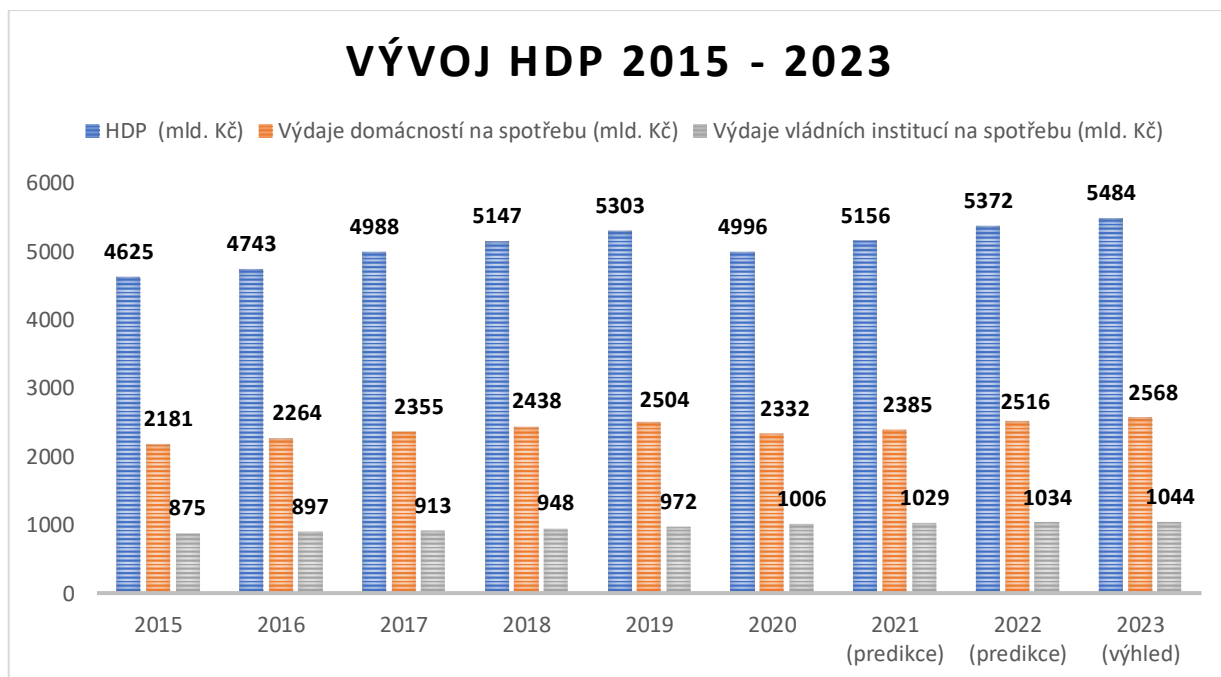
Hrubý domácí produkt v roce 2020 meziročně klesl o 5,6 %. V tomto roce můžeme pozorovat nejhlubší propad ekonomiky v historii ČR. Pokles byl způsoben nejvyšší procentuální měrou odloženou spotřebou domácností (-6,8 %), snížením investičních výdajů, a také úbytkem poptávky ze zahraničí v prvních dvou kvartálech roku 2020. Růstovou složkou HDP v tomto roce byly pouze výdaje vládních institucí (3,4 %). Pokles hrubé přidané hodnoty (HPH) nejvýznamněji ovlivnil vývoj ve skupinách segmentu obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství.²¹

Obrázek 7 uvádí hodnoty HDP tvořeného výdajovou metodou v mld. Kč doplněné o dvě pozorované složky dané metody. Jako referenční období byl zvolen rok 2015, tudíž je pozorované období v časovém horizontu šest let zpět pro účely meziročního porovnání.

¹⁹ Dodavatelé už opět fungují, podnik krizi překoná, říká šéf Škody Auto. *Česká televize* [online]. 2021. [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3395338-dodavatele-uz-opet-funguji-podnik-krizi-prekona-rika-sef-skody-auto>

²⁰ Nedostatek čipů pro auta by se mohl vyřešit do několika týdnů. Výroba v Číně roste. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-25-8]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/nedostatek-cipu-pro-auta-by-se-mohl-vyresit-do-nekolika-tydnu-vyroba-v-cine-roste-1382472>

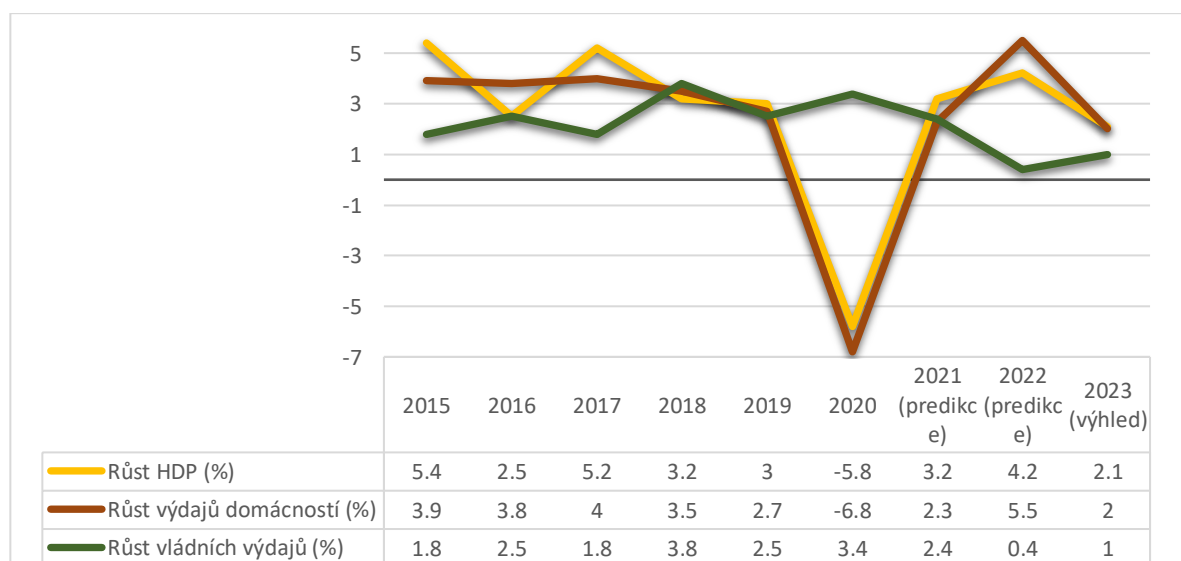
²¹ Předběžný odhad HDP – 4. čtvrtletí 2020. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/predbezny-odhad-hdp-4-ctvrtleti-2020>

Obrázek 7: Vývoj HDP 2015-2023

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí ČR (mfer.cz)

Procentuální změny HDP od roku 2015 až do predikovaného vývoje roku 2023 jsou uvedeny na obrázku č. 8. Z průběhu křivek lze usoudit závěr, že jedinou růstovou složkou HDP byly v roce 2020 vládní výdaje, ale v roce následujícím jejich hodnota klesla, naopak ekonomiku a tím i růst HDP v roce 2021 nastartovaly soukromé investice a hlavně výdaje domácností, kdy začaly realizovat odloženou spotřebu za rok předešlý. Pozitivní trend výdajů domácností by se měl velmi výrazně projevit na HDP podle predikce i v roce 2022.

Obrázek 8: Procentuální změny HDP (2015-2020)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí ČR (mfer.cz)

Epidemická situace na začátku roku 2021 nebyla velmi příznivá (viz. Obrázek 2). Restrikce proti šíření epidemie ovlivňovaly výrobu (povinné testování ve firmách) i obchod (omezený počet osob na m²). I přes tato omezení ekonomika ČR zaznamenala v 1. čtvrtletí tohoto roku pouze mírný pokles (- 2,6 %). Výrazné zlepšení epidemické situace v letních měsících umožnilo vládě ČR zahájit postupné rozvolňování opatření proti šíření koronaviru. Rozvolnění napomohlo nárůstu výdajů domácností na konečnou spotřebu, výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu a výraznému nárůstu zahraničního vývozu a dovozu zboží a služeb (viz. Obrázek 9). Mezičtvrtletní růst HDP proběhl o 0,6 % a meziroční srovnání oproti druhému kvartálu roku 2020 bylo vyšší o 7,8 %. Vývoj HPH vzrostl meziročně o 8,4 %, kdy růstu nejvíce napomohl vývoj sektoru průmyslu (meziroční růst odvětví o 19,9 %) a rozvolnění opatření přispělo k obnově provozu skupiny odvětví dopravy, obchodu, ubytování a pohostinství, kde byl evidován meziroční růst 9,4 %.²²

		2020				Q1	2021		
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3
							Odhad	Predikce	Predikce
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	1 230	1 192	1 280	1 294	1 197	1 291	1 317	1 351
	<i>růst v %</i>	-1,0	-10,8	-5,7	-5,4	-2,6	8,3	2,9	4,4
	<i>růst v % ²¹</i>	-1,5	-10,9	-5,4	-5,3	-2,4	7,8	3,3	4,2
	<i>mezičtvrtletní růst v % ²¹</i>	-3,4	-8,9	6,8	0,7	-0,3	0,6	2,3	1,6
Výdaje domácností na spotřebu ²¹	<i>mld. Kč 2015</i>	584	563	601	584	547	589	614	635
	<i>růst v %</i>	-2,1	-9,9	-5,1	-9,8	-6,2	4,5	2,2	8,6
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	237	242	240	286	239	251	251	288
	<i>růst v %</i>	3,9	1,8	0,5	7,2	1,1	3,5	4,8	0,4
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	316	344	351	327	323	390	378	364
	<i>růst v %</i>	-0,4	-4,2	-14,7	-18,6	2,1	13,6	7,9	11,1
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	302	327	345	376	293	344	375	419
	<i>růst v %</i>	-3,2	-4,4	-8,8	-11,1	-3,0	5,2	8,8	11,5
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč 2015</i>	14	17	6	-49	29	47	3	-56
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 061	851	1 018	1 152	1 102	1 137	1 043	1 147
	<i>růst v %</i>	-2,5	-23,9	-4,6	3,5	3,9	33,7	2,4	-0,4
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	968	814	930	1 060	1 017	1 083	972	1 092
	<i>růst v %</i>	-1,9	-18,8	-6,5	-0,7	5,1	33,1	4,5	2,9

Obrázek 9: Kvartální vývoj HDP ČR 2020 a 2021

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (mfcf.cz)

Ministerstvo financí ČR v červenci vytvořilo makroekonomickou predikci vývoje ekonomiky ČR, ve které využívá modelu, jehož základem je scénář přirozeného růstu proočkovatosti obyvatelstva spolu s rostoucím počtem osob, jež koronavirus prodělaly.

²² Předběžný odhad HDP – 2. čtvrtletí 2021. Český statistický úřad [online]. 2021. [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/predbezny-odhad-hdp-2-ctvrtleti-2021>

Obě uvedené skutečnosti by měly zamezit nezbytnému znovuzavedení makroekonomicky významných protiepidemických opatření.²³

Uvedená predikovaná data se však už ve třetím kvartálu roku 2021 lišila s daty reálnými, jelikož průběh epidemie se znovu začal zhoršovat z důvodu sekvenace nové varianty koronaviru. Růst HDP se kvůli průběhu pandemie zpomalil, kdy HDP očištěný o cenové vlivy a sezónnost ve třetím kvartálu roku 2021 meziročně vzrostl o 2,8 % (oproti predikovaným 3,3 %). Kvůli opět zhoršujícímu se průběhu epidemie byly v některých odvětvích zavedeny znovu restriktce. Tyto restriktce působily negativně na oblast vývozu a dovozu zboží, kdy nejvýraznější útlum zaznamenala zahraniční poptávka, která nejvíce negativně ovlivnila růst HDP.²⁴ Budoucí vývoj epidemické situace nedokáže nikdo predikovat, a tak i predikce vývoje HDP a celkové ekonomické situace je velice obtížný.

2.2 Inlace

Inlace jako makroekonomický ukazatel může být zapříčiněna tzv. inflací setrvačnou, nebo je příčina na straně nabídky, či poptávky. Setrvačnou inflací se rozumí taková, kterou evokuje inflační očekávání, které se poté vyvine ve skutečnou inflaci. Inlace ze strany poptávky má za příčinu pozitivní poptávkový šok, jež zapříčiní růst ceny produktů nebo zboží. Tento pozitivní šok může zapříčinit růst investic firem, výdajů domácností na spotřebu, vládních výdajů, nárůst čistého exportu, či navýšení peněžní zásoby centrální bankou. Dokonalým protikladem poptávkové inflace je inflace nabídková, která je způsobena poklesem nabídky. Jako příklad lze uvést ropné šoky.²⁵

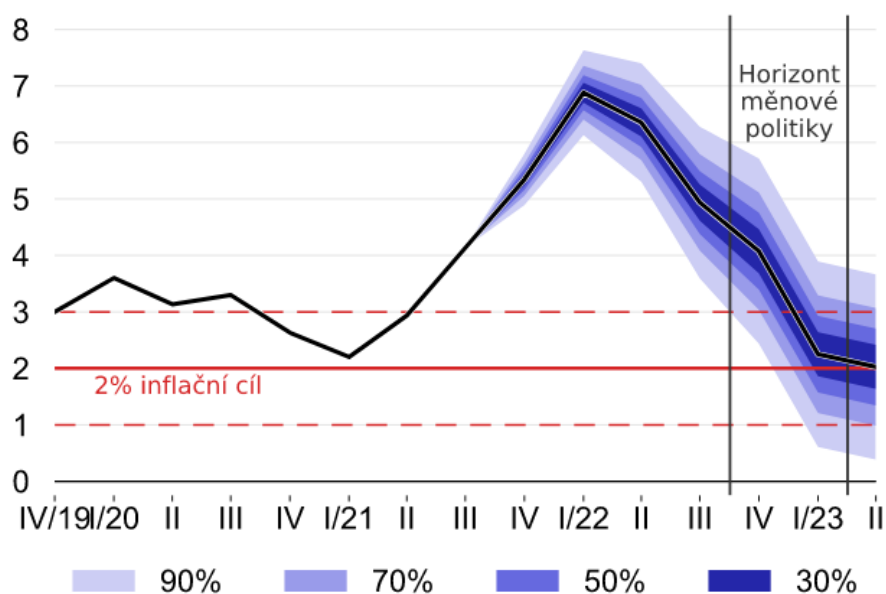
Česká národní banka predikovala v prosinci 2020, že míra inflace v průběhu roku 2021 klesne na tzv. inflační cíl, kterým jsou 2 %. Hospodářská recese se ale začala výrazněji projevovat na růstu míry inflace už v prvním kvartálu roku 2021. Rychlým tempem se zotavující výdaje domácností na spotřebu podporovaly růst ekonomiky společně se zvýšeným tempem veřejných a soukromých fixních investic a vládních výdajů. Ani postupné rozvolnění restrikcí a znovuotevření ekonomiky, které probíhalo v letních měsících 2021, ani navýšení výdajů domácností, soukromých investic a vlastních výdajů se na zpomalení tempa růstu inflace nijak neprojevalo. Inlace ve třetím kvartálu roku 2021

²³ Makroekonomická predikce – srpen 2021. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2021. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2021/makroekonomicka-predikce-srpen-2021-42832>

²⁴ Předběžný odhad HDP – 3. čtvrtletí 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/predbezny-odhad-hdp-3-ctvrtleti-2021>

²⁵ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. kap. 26

vzrostla nad horní hranici tolerančního pásma inflačního cíle ČNB (viz. Obrázek 10). V dokumentu „Měnová politika“ ČNB z roku 2021 je také naznačena predikce vývoje inflace. Dle predikce by měl nastat pokles míry inflace ve druhém pololetí roku 2022. Hlavním faktorem klesajícího trendu inflace podle ČNB bude odeznění růstu cen z roku 2021. Inflačního cíle by podle predikce mělo být dosaženo zhruba na začátku roku 2023, a to pomocí měnové politiky ČNB, kterou bude nejvíce podporovat růst spotřební daně na cigarety.

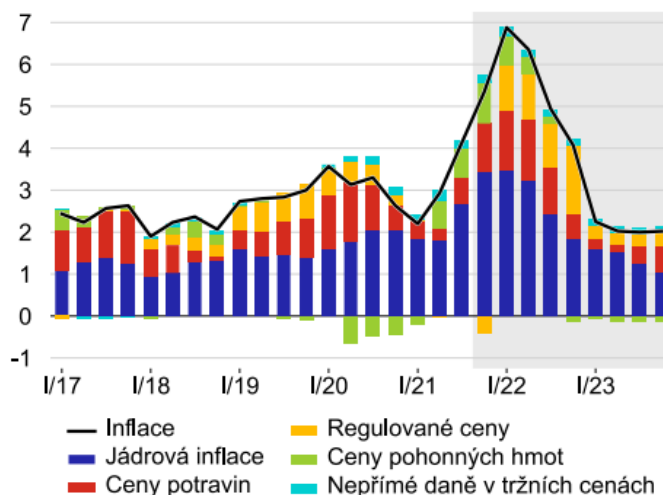

Obrázek 10: Vývoj inflace ČR 2019-2023

Zdroj: Česká národní banka (cnb.cz)

Uvedenému nárůstu míry inflace nejvýrazněji napomohla složka jádrové inflace (viz. Obrázek 11). Jádrová inflace je definována jako míra zvýšení indexu spotřebitelských cen celého spotřebního koše očištěného o sezónní vlivy, vliv změn regulovaných cen, vliv daňových úprav a jiná administrativní opatření vedoucí ke změně cen.²⁶

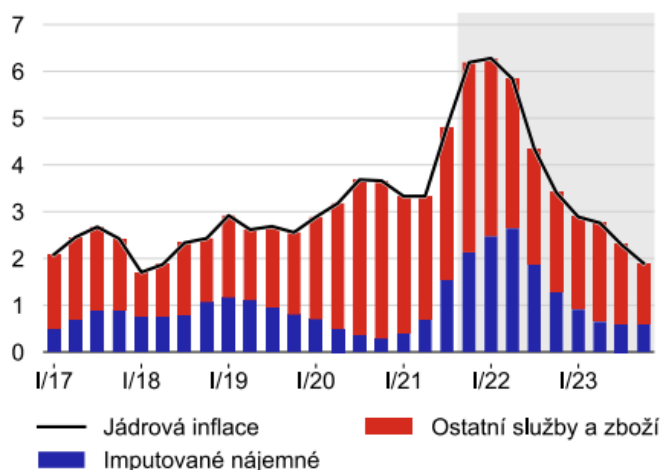
²⁶ CHVÁLOVÁ, Jindra. *Minislovník ekonomických výrazů* [online]. 2008. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: http://osz.cmkos.cz/CZ/Z_tisku/Bulletin/06_2002/members_minislovník.html

Obrázek 11: Struktura inflace

Zdroj: Zpráva o měnové politice – podzim 2021 (cnb.cz)

V rámci jádrové inflace skokově vzrostl příspěvek nákladů vlastnického bydlení (tzv. imputované nájemné). Příspěvky vlastnického bydlení zastupují v tuzemském indexu spotřebitelských cen vysokou váhu. Rostoucí trend imputovaného nájemného (viz. Obrázek 12) je odrazem výrazného zdražování nemovitostí, které je způsobeno převísem poptávky po nemovitostech obyvatel s větším množstvím nevyužitého kapitálu, jež vnímají investici do nemovitosti jako jednu z velmi mála možností, jak se efektivně bránit probíhající inflaci. Nárůst imputovaného nájemného je podpořen i růstem cen stavebních prací a výrobků ve stavebnictví, kde byly narušeny z důvodu restrikcí dodavatelské řetězce.

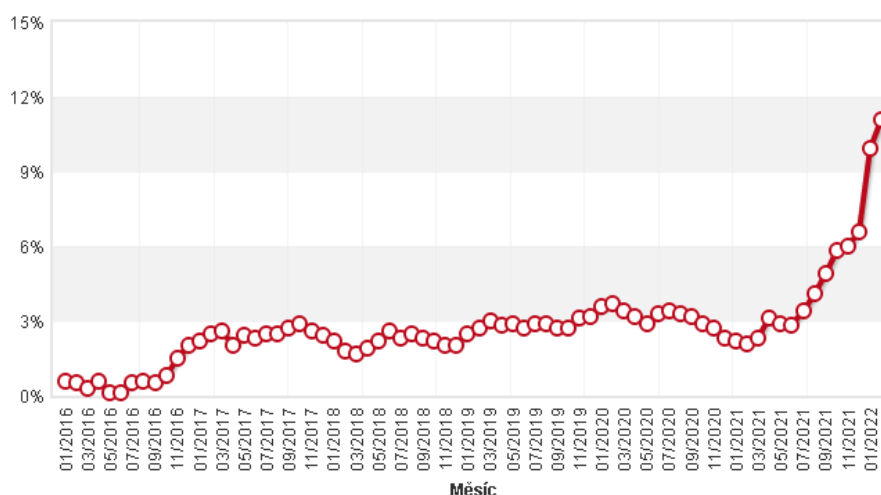

Obrázek 12: Podíl imputovaného nájemného na celkové inflaci

Zdroj: Zpráva o měnové politice – podzim 2021 (cnb.cz)

Spotřebitelská poptávka po odbourání protiepidemických opatření v sektoru zboží a služeb je důvodem markantního zrychlení celkového růstu cen. Zvýšením cen podniky

částečně kompenzují velmi nízké či nulové tržby z období, kdy museli mít uzavřené provozovny z důvodu restrikcí. Z důvodu narušení dodavatelských řetězců vzrostly také ceny vstupů. Negativně ovlivnilo situaci výrazné zdražování energií z důvodu emisních povolenek spolu se zdražováním surovin a materiálů z důvodu nárůstu překážek k jejich importu. Kvůli výraznému zdražení elektřiny a zemního plynu lze očekávat v příštím roce prudké zesílení růstu i u regulovaných cen.²⁷

Obrázek 13: Meziroční růst spotřebitelských cen 2014-2021

Zdroj: Český statistický úřad (czso.cz)

Podle predikce ČNB by měl nastat obrat rostoucího trendu inflace v plní polovině roku 2022. Kvůli nově vzniklým událostem (např. konflikt na Ukrajině), ale zlom nenastal a inflace nadále narůstá, kdy její hodnota v únoru 2022 činila 11,1 % (viz. Obrázek 13), což značně převyšuje i odhad ČNB z roku 2021 (viz. Obrázek 10). Za předpokladu uklidnění situace v globálních výrobních řetězcích zahraniční ceny zpomalí svůj růst. Dojde-li ke stabilizaci cenropy, odezní také výkyvy v cenách pohonných hmot.

Kurz koruny vůči euru by měl posilovat (viz. Tabulka 3), což pozitivně napomůže snižování inflace. Firmy a domácnosti s růstem úrokových sazeb budou měnit své spotřebitelské chování, kdy ochota akceptovat rychlé zdražování vyprchá, což povede k nucenému snižování ziskové marže prodejců zboží a poskytovatelů služeb z důvodu nedostatečné poptávky.

²⁷ ČNB brzdí inflaci. Měnová politika. Česká národní banka [online]. 2021. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/CNB-brzdi-inflaci/

Tabulka 3: Predikce měnového kurzu do příštích let

	2021	2022	2023
Měnový kurz (CZK/EUR)	25,6	24,2	23,9
změna	-0,1 %	-0,3 %	-0,3 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat České národní banky (cnb.cz)

2.3 Míra nezaměstnanosti

Výkonnost ekonomiky ČR v průběhu roku 2020 a 2021 výrazně zabrzdil průběh pandemie, kvůli kterému byly zaváděny nucené restriktce v oblasti obchodu a prodeje. Pokles výkonnosti ekonomiky se promítl výrazně do růstu inflace i poklesu HDP. Navzdory tomu se propad ekonomické aktivity neprojevil nárůstem míry nezaměstnanosti. Výrazný pokles naopak nastal u počtu odpracovaných hodin.

Příčin, které napomohli k zamezení nárůstu míry nezaměstnanosti, existuje vícero. První z nich můžeme rozumět skutečnost, že nenastal přeliv veškerého poklesu zaměstnanosti ihned do nezaměstnanosti. Určitý segment obyvatel, kteří byli před pandemií aktivně zaměstnáni a z důvodu restriktcí o práci přišli, se přesunul mimo pracovní sílu, což vyústilo ve snížení míry ekonomické aktivity populace ČR. Jako reprezentativní segment lze uvést ženy s pracovním poměrem na částečný úvazek, kde častým důvodem nezaměstnanosti je nástup na mateřskou dovolenou.²⁸

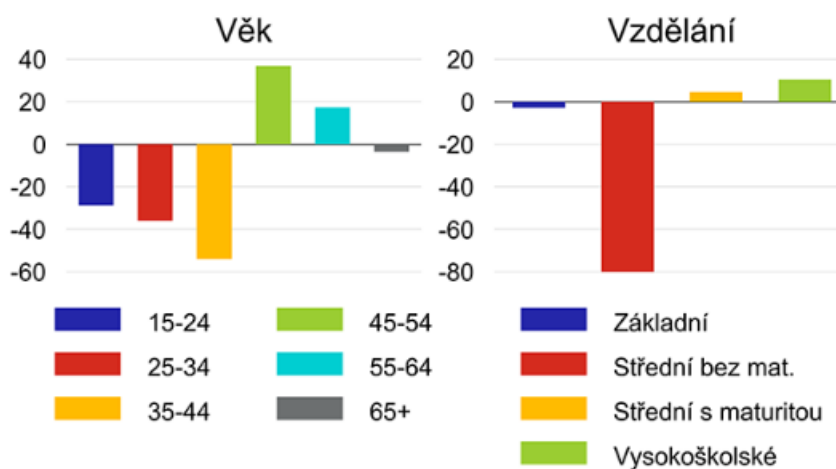
Důležitým faktorem, který napomohl udržení nízkého procenta nezaměstnanosti, byly podpůrné programy vlády ČR. Nejvýznamnějším podpůrným programem v první vlně pandemie se podle dat stal tzv. Antivirus. Z rozpočtu uvedeného programu byla uskutečněna podpora největšího počtu zaměstnanců, kdy stát zcela kompenzoval náklady na mzdy počtu cca 600 000 zaměstnanců, nebo tato kompenzace byla alespoň částečná. Podpůrný program byl využíván i v průběhu druhé vlny pandemie na podzim, nicméně čerpání z nabízeného rozpočtu neproběhlo v takové míře, jako na jaře totožného roku (náklady na cca 300 000 zaměstnanců).²⁹

²⁸ Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. 2021. [cit. 2021-31-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

²⁹ Covid na českém trhu práce. Česká národní banka [online]. 2021. [cit. 2021-15-05]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Covid-na-ceskem-trhu-prace/

Další z příčin lze uvést souvislost se stavem trhu práce, kdy před vypuknutím epidemie byla situace na tuzemském trhu ovlivněna výrazným převisem nabídky nad poptávkou. Počty volných pracovních míst dosahovaly svých maxim, a to nejen v ČR ale i na území členských států EU.

Pandemie koronaviru ovlivnila také vzdělanostní a věkovou strukturu zaměstnaných, kdy byl potvrzen trend, který lze pozorovat v průběhu ekonomických otřesů či krizí. Nastane-li ekonomický otřes, tak se nejvíce ohroženou skupinou ze ztráty zaměstnání stávají zaměstnanci s nejnižší a nižší kvalifikací vzdělání. Nejvyšší úbytek zaměstnanců lze pozorovat ve skupině se středním vzděláním bez maturity doplněný mírným úbytkem zaměstnanců se základním vzděláním (viz. Obrázek 14). Naproti tomu počet zaměstnaných ve skupině obyvatel s dosaženým vysokoškolským vzděláním vzrostl. Situaci na pracovním trhu lze definovat i za pomoci změny zaměstnanosti dle specializace profesí. Nejmarkantnější pokles zaměstnanosti data vykazují v sektorech služeb a prodeje spolu se sektorem obsluhy strojů a zařízení. Nejvyšší nárůst počtu zaměstnanců vykazoval sektor specializovaných profesí, což plyne i z uvedeného růstu zaměstnanosti vysokoškolsky vzdělaných, jež jsou na dané specializace připravováni v průběhu studia.

Obrázek 14: Změna struktury nezaměstnanosti 2020

Zdroj: Česká národní banka (cnb.cz)

Pokles v nezaměstnanosti podle věkové struktury byl velice nevyvážený. Nejvíce zasaženou skupinu reprezentovaly mladé ženy, které, jak již bylo výše uvedeno, se přesouvaly mimo pracovní sílu například z důvodu mateřské dovolené. Meziroční úbytek žen ve věkové kategorii do 24 představoval 30 000 zaměstnankyň a 19 000 v kategorii 25-34 let.

U mužského pohlaví byl pokles pracujících rozdělen odlišně, kdy dominantní pokles nastal ve věkové skupině mladšího středního věku 35-44 let, zhruba o 40 000 pracovníků.³⁰

2.4 Mzdy

Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2020 meziročně oproti roku předešlému stoupla o 4,4 %, a to konkrétně na 35 611 Kč. V pozorovaném období ovšem probíhal i růst inflace o 3,2 %, z čehož vyplývá, že mzdy v roce 2020 byly nominálně vyšší o 4 %, ale reálný nárůst mezd činil 1,2 %. Paradoxem situace jest skutečnost, že v daném roce ekonomika zaznamenala hluboký propad HDP o 5,8 % (viz.Obrázek 8), zatím co mzdy rostly. Uvedenou situaci lze odůvodnit navyšováním platů ve veřejném sektoru, zejména ve školství, zdravotnictví a sociální péči. Zdravotníci a pracovníci sociální péče zaznamenali ve svém oboru nárůst mezd meziročně o 13,8 %, kdy průměrná měsíční mzda činila 41 290 Kč. V uvedeném sektoru docházelo i k výplatě vysokých odměn souvisejících s rizikem nákazy, což také přispělo k meziročnímu růstu i v průběhu epidemie. Růstu průměrné mzdy napomáhala i skutečnost, že některé soukromé subjekty propouštěly své zaměstnance. Propouštění nejvíce zasáhlo nízkopříjmovou skupinu zaměstnanců s nižší úrovní vzdělání (viz.Obrázek 14), což nepřímou úměrou ovlivnilo nárůst mezd z důvodu úbytku počtu pracujících. Celkový meziroční růst můžeme tedy odůvodnit zvýšením mezd ve zdravotnictví a veřejném sektoru, kde situaci ještě více napomohlo propouštění zaměstnanců z nízkopříjmové skupiny.³¹

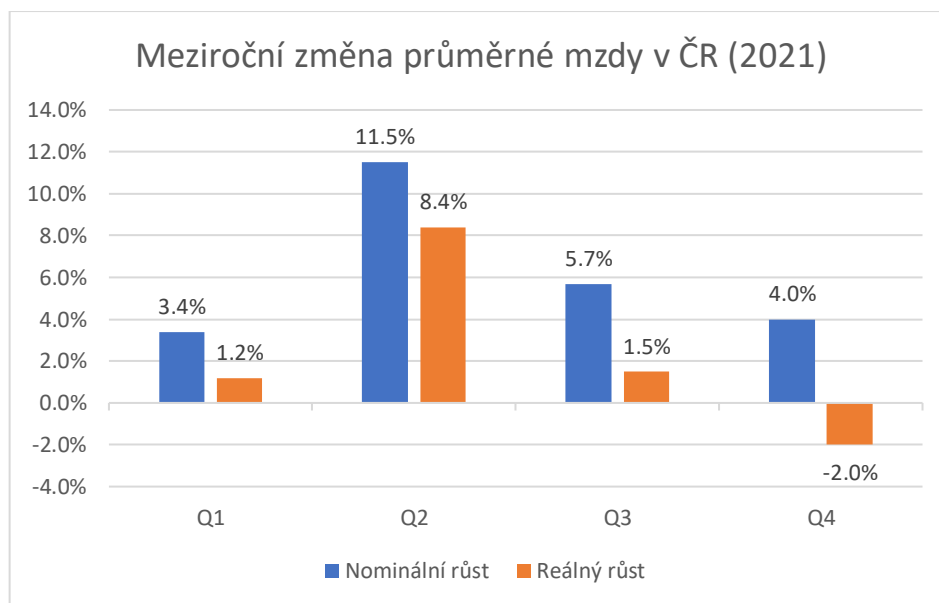
V následujícím roce pokračoval rostoucí trend mezd nadále, kdy v posledním kvartálu roku 2021 byla průměrná mzda dokonce 40 135 Kč, což je o 4 % více, než v daném čtvrtletí roku předešlého. Když ale zohledníme růst spotřebitelských cen za daný kvartál, tak reálná mzda klesla o 2 %.

Nominální růst mezd bylo možné pozorovat v každém čtvrtletí roku 2021, přičemž souběžně docházelo i k růstu mezd reálných až na zmiňované čtvrtletí poslední. Konkrétní hodnoty meziroční změny průměrných mezd roku 2021 jsou uvedeny na následujícím grafu, ze kterého vyplývá, že tempo růstu mezd bylo schopno reflektovat tempo růstu spotřebitelských cen, neboli inflace. V poslením kvartálu se ovšem situace zhoršila

³⁰ PETRÁŇOVÁ, Marta a KOČKA Jan. *(Ne)zaměstnanost za časů koronaviru*. Statistika & My. [online]. 2021. [cit. 2021-21-03]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/17/nezamestnanost-za-casu-koronaviru>

³¹ Průměrná mzda stoupla na 38.525 Kč, i díky odměnám zdravotníků. *České noviny*. [online]. 2021. [cit. 2021-30-09]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>

kvůli neočekávaně zrychlujícímu se tempu růstu inflace, a tak i poměrně značný nominální nárůst mezd o 4 % poprvé nepokryl růst spotřebitelských cen, které v daném kvartálu rostly o 6 %.³²

Obrázek 15: Meziroční změna průměrné mzdy v ČR 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Českého statistického úřadu (Czso.cz)

Nejvyšší nárůst lze pozorovat v sektoru nemovitostí, kde zaměstnancům meziročně stouply mzdy o 14,2 %. Za další sektory s rostoucím trendem mezd můžeme označit ubytování, stravování a pohostinství. Průměrné mzdy zde rostly o 9,7 % oproti roku předešlému. Opačným trendem se vyvíjela situace ve zdravotnictví a sociální péči, kde průměrná mzda klesla o 8,1 %. Tento pokles lze ovšem odůvodnit situací z roku předešlého, kdy probíhala výplata vysokých odměn v daném sektoru. Uvedené vyplacené prostředky tak vytvořily vysokou porovnávací základnu v roce 2020 a data jsou touto skutečností zkreslena.³³

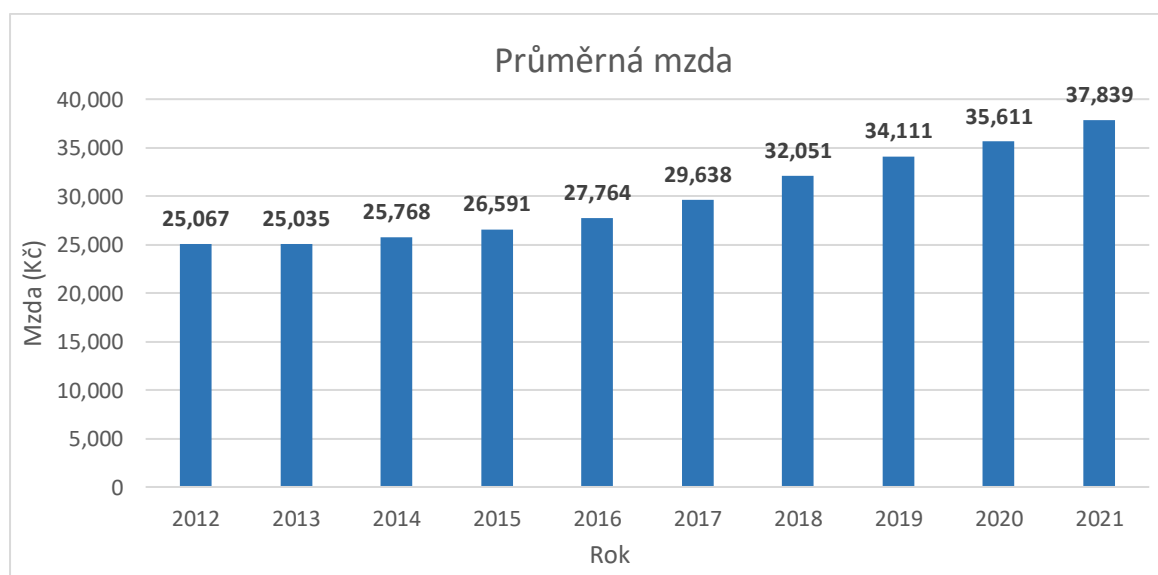
Vývoj růstu reálné mzdy na konci roku (viz. Q4 Obrázek 15) bude podle analytiků udávat trend i v roce letošním, kdy tempo růstu mezd nebude schopno kompenzovat rychlejší nárůst inflace. Očekávaný nárůst inflace se odhadoval okolo hranice 10 %. Nečekaný průběh událostí ovšem nepříznivému průběhu napomohl a tempo růstu inflace zrychlil. Hodnota

³² Průměrná mzda v Česku stoupla na 40.135 Kč, reálně ale klesla. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>

³³ Průměrná mzda v Česku stoupla na 40.135 Kč, reálně ale klesla. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>

indexu spotřebitelských cen dosáhla v prvních dvou měsících úrovně 9,9 % a 11,1 % (viz. Obrázek 13).³⁴ Ze situace vyplývá, že mzdy sice nominálně porostou, reálně mzdy však budou klesat a tento trend bude možno pozorovat minimálně v průběhu celého letošního roku. Odhady ekonomů predikují pokles reálných mezd o cca 3 %.

Vývoj výše průměrné mzdy v ČR za posledních 10 let je uveden na následujícím obrázku č. 16, kdy v roce 2012 činila průměrná mzda 25 067 Kč. Konstantně rostoucí trend mezd pokračoval i v průběhu pandemie, kdy se průměrná mzda v roce 2021 vyšplhala na 37 839 Kč. Za poslední dekádu lze pozorovat až 50 % nárůst mezd. Nejvyšší tempo růstu vykazovala průměrná mzda v letech 2015–2019, kdy nominálně stoupla v průběhu 4 let o cca 8 000 Kč.³⁵

Obrázek 16: Vývoj průměrné měsíční mzdy v ČR za posledních 10 let

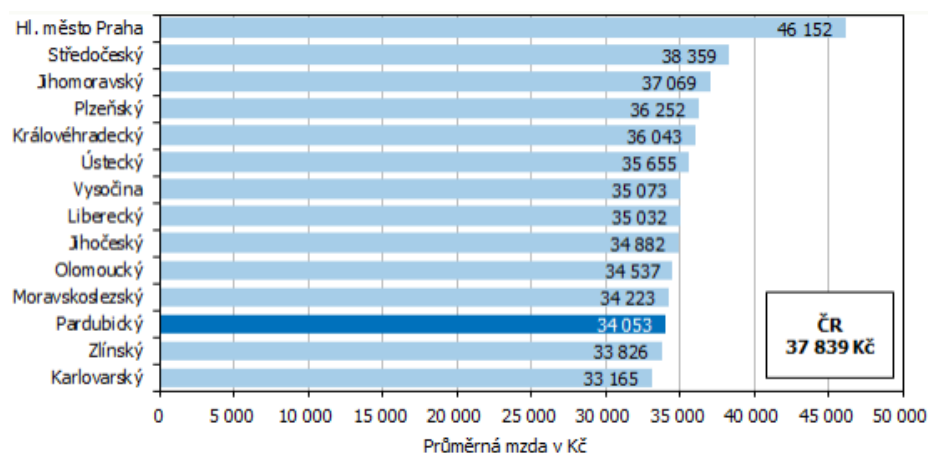
Zdroj: vlastní zpracování dle dat Českého statistického úřadu (Czso.cz)

Celorepubliková data plně nereflktují situaci v jednotlivých krajích. Když se zaměříme pouze na Pardubický kraj, tak průměrná nominální mzda (počítána metodou na přepočtené počty zaměstnanců) činila v 1. až 4. čtvrtletí loňského roku

³⁴ Inflation, spotřebitelské ceny. Český statistický úřad. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebiteleske_ceny

³⁵ Průměrná mzda v Česku stoupla na 40.135 Kč, reálně ale klesla. České noviny. [online]. 2022. [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>

34 053 Kč. Při porovnání s ostatními kraji můžeme výši průměrné mzdy v Pardubickém kraji řadit až na dvanácté místo ze čtrnácti krajů (viz. Obrázek 17).³⁶

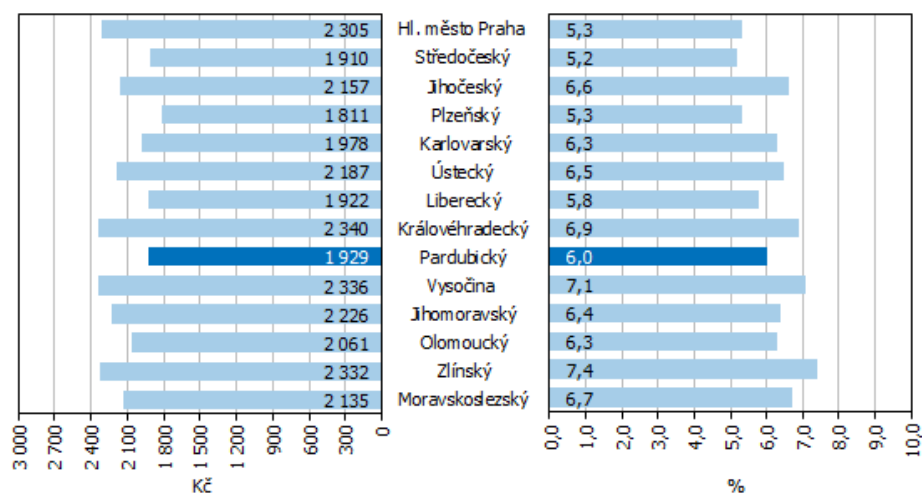
Obrázek 17: Průměrná mzda 2021 v krajích ČR

Zdroj: Kurzy CZ (kurzy.cz)

I když se Pardubický kraj, co se týče nominální výše průměrné mzdy, nachází na místě se třetí nejnížší mzdou v republice, tak při porovnání pomocí nominálního tempa růstu mezd už to tak dramatické není. Tempo růstu mezd dosáhlo v Pardubickém kraji meziročně hodnoty 6 %, což při komparaci s celorepublikovým tempem (6,1 %) odpovídá navýšení ilustrované na celém území ČR. Důvodem nízké nominální výše průměrné mzdy i po meziročním růstu 6 %, se tak jeví nízká základna z let předešlých. Konkrétní hodnoty nominálního tempa růstu průměrné mzdy v ostatních krajích jsou uvedeny na obrázku č. 18.³⁷

³⁶ Zaměstnanost a mzdy v Pardubickém kraji v 1. až 4. čtvrtletí. *Kurzy.cz*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/638449-zamestnanost-a-mzdy-v-pardubickem-kraji-v-1-az-4-ctvrtleti/>

³⁷ Zaměstnanost a mzdy v Pardubickém kraji v 1. až 4. čtvrtletí. *Kurzy.cz*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/638449-zamestnanost-a-mzdy-v-pardubickem-kraji-v-1-az-4-ctvrtleti/>

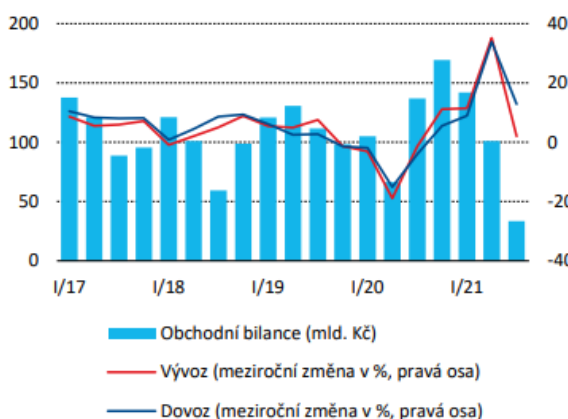

Obrázek 18: Nominální tempo růstu průměrné mzdy v krajích ČR (2021)

Zdroj: Kurzy CZ (kurzy.cz)

2.5 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod se zbožím ve třetím kvartálu loňského roku v porovnání se stejným obdobím před koronavirem (3. kvartál 2019) vykazoval růst exportu i importu. Export zboží rostl mírnějším tempem o 1 %, oproti tomu import narůstal rychlým tempem 9,9 %. Obchodní bilance klesla o 76,9 mld. Kč. Důvodem poklesu byla vyšší frekvence importu nežli vývozu.³⁸ Trend zahraničního obchodu ČR vyjádřený kvartálními hodnotami obchodní bilance a meziročními změnami dovozu a vývozu za posledních pět let je možno pozorovat na následujícím obrázku č. 19.

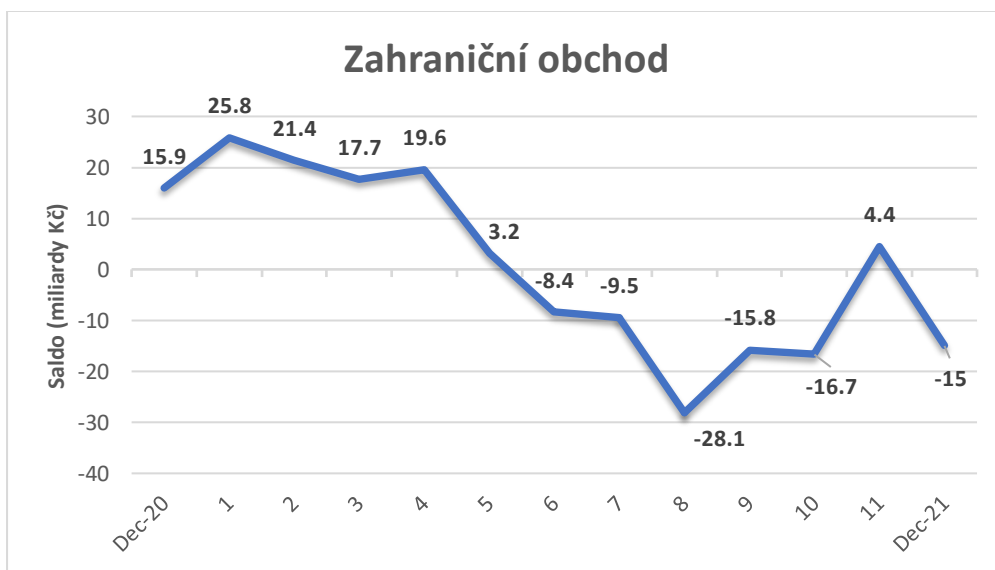

Obrázek 19: Vývoj zahraničního obchodu ČR za posledních 5 let

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu (mpo.cz)

³⁸ Analýza vývoje ekonomiky ČR-prosinec 2021. Ministerstvo průmyslu a obchodu. [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr---prosinec-2021--265254/>

V lednu 2022, prvním měsíci letošního roku, zakončil zahraniční obchod svou bilanci v přebytku 6,2 miliardy Kč. Meziročně však přebytek klesl o 18,6 miliardy Kč oproti přebytku z ledna roku minulého, který činil 25,8 miliardy. Hodnoty importu i exportu rostly meziročně o více než 10 %. Export vzrostl o 20,9 %, konkrétně na 330,5 miliard Kč. Import se zvýšil pouze o 12,9 % na hodnotu 336,7 miliard Kč. Následující obrázek č. 20 popisuje vývoj salda zahraničního obchodu ČR v průběhu pandemie.³⁹

Obrázek 20: Vývoj salda zahraničního obchodu (12/20-12/21)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Českého statistického úřadu (Czso.cz)

Rok 2022 započal hodnotou salda zahraničního obchodu ČR v kladných číslech. Paradoxně v lednu meziročně zažíval import rychlejší tempu růstu nežli export. Faktorem, který ovlivňuje nejvíce hodnoty exportu, je bezpochyby vyšší cena vyvážené elektřiny. Obecně vyšší ceny energií nyní hýbou výrazně situací na trhu. Není tak překvapením, že i u importovaného zboží se výrazným způsobem projeví vyšší náklady na vstupy, především u energií.⁴⁰

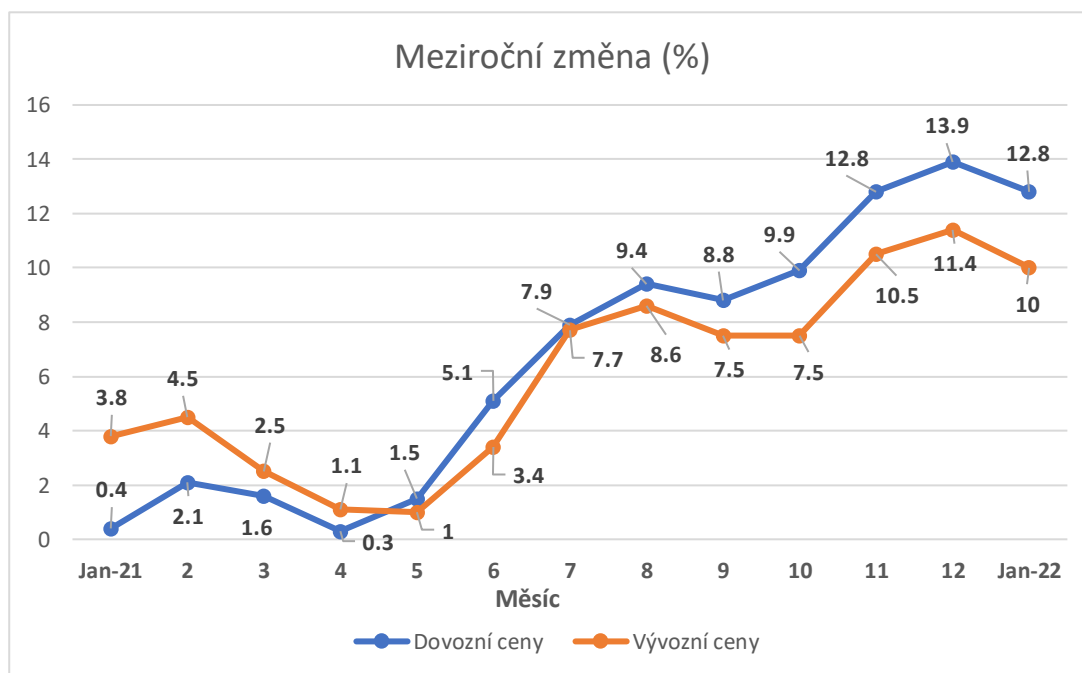
Na celkový výsledek salda zahraničního obchodu záporně nejvíce působila, jak již bylo výše uvedeno, situace na světových trzích s energiemi. Jmenovitě meziroční zvýšení schodku obchodu s ropou a zemním plynem o 7,2 miliardy Kč. Záporný meziroční vývoj salda je možné pozorovat také v oblasti obchodu s počítači, elektronickými a optickými

³⁹ Zahraniční obchod se zbožím – leden 2022. Český statistický úřad. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-se-zbozim-prosinec-2021>

⁴⁰ Přebytek zahraničního obchodu v lednu meziročně klesl na 6,2 miliardy korun. České noviny. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prebytek-zahranicniho-obchodu-v-lednu-mezirocne-klesl-na-6-2-miliardy-koron/2174470>

přístroji, kde se deficit prohloubil o 6,9 miliardy Kč. Existují ale i oblasti, které měly pozitivní vliv na vývoj salda. Obchod s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem zaznamenal vyšší přebytek o 5,1 miliardy Kč a obchod s motorovými vozidly o 4,3 miliardy Kč.⁴¹

Dalším důležitým faktorem v oblasti zahraničního obchodu je kurz koruny vůči euru, jelikož když koruna posiluje vůči euru, tak se situace u exportérů zhoršuje, protože prodávají do zahraničí a dostanu za své zboží méně peněz. Naopak situace u podniků zaměřených na import se zlepšuje, jelikož je s posilující korunou pro ně importované zboží levnější. I díky výše uvedenému problému můžeme pozorovat tzv. dovozní a vývozní ceny. Už podle názvu lze odvodit, že dovozní ceny, jsou ceny, za které importéři zboží nakupují, nebo dováží. Opakem cen dovozu jsou pak ceny vývozní. Trend vývoje obou zmíněných typů cen v roce 2021 je uveden na následujícím obrázku č. 21.⁴²

Obrázek 21: Meziroční procentuální změna dovozních a vývozních cen (1/21-1/22)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Českého statistického úřadu (Czso.cz)

Jak je z obrázku možno vypořadovat, tak exportní ceny v lednu letošního roku stouply meziročně o 10 % a importní ceny o 12,8 %. Nejvýraznější vliv na stoupnutí cen mělo radikální zdražení minerálních paliv, kde se ceny importu i exportu na začátku loňského roku

⁴¹ Přebytek zahraničního obchodu v lednu meziročně klesl na 6,2 miliardy korun. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prebytek-zahranicniho-obchodu-v-lednu-mezirocne-klesl-na-6-2-miliardy-koron/2174470>

⁴² Ceny vývozu a dovozu-Metodika. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/indexy_cen_dovozu_a_vyvozu

pohybovaly na polovičních hodnotách. Nejvíce stoupla meziročně cena plynu, konkrétně vývozní cena o více než 185 % a dovozní cena o cca 230 %.⁴³

Ceny minerálních paliv, tedy plynu, elektřiny, ropných výrobků a uhlí v oblasti vývozu meziročně vzrostly o 120,7 %. Současně s nimi značně rostly vývozní ceny i ostatních surovin, zejména u kovového odpadu a dřeva zhruba o 41,9 %. Zdražování bylo možno pozorovat i u vyvážených polotovarů, nejvíce železných, dřevěných a kovových. Dovozní ceny zmiňovaných minerálních paliv sice rostly (o 104,8 %), nikoli ale o tolik, jako můžeme pozorovat u cen vývozu. Shodnou situaci lze pozorovat u dovážených polotovarů, kde sice ceny rostly, nikoli však tolik, jako u exportu.⁴⁴

2.6 Opatření na podporu ekonomiky ČR

S ohledem na šířící se nákazu koronaviru a sní spojené restriktce, které vydávalo Ministerstvo zdravotnictví ČR, přistoupila po dlouhých jednáních vláda k rozhodnutí, že podpoří sektory ekonomiky, které jsou postiženy důsledky vydaných restrikcí. Z důvodu následného využití v diplomové práci, budou definovány dva podpůrné programy, které následně analyzovaný podnik využil.

2.6.1 Program Antivirus A

Program je jednou z částí většího podpůrného balíčku s názvem „*Program Antivirus*“ a je zaměřen na dvě alternativy. V případě uzavření provozu nařízením vlády jsou vzniklé náklady na nevyužité zaměstnance, kteří museli být doma, kompenzovány ve 100 % výši náhrady mzdy. Druhou situací je kompenzace až 80 % nákladů zaměstnavatelům, jejichž zaměstnancům byla nařízena povinná karanténa nebo izolace kvůli onemocnění COVID-19.

„Výše příspěvku je stanovena na 80 % uznatelných nákladů, které tvoří náhrada mzdy vyplacená zaměstnanci a odpovídající výše zákonných odvodů. Příspěvek je poskytován jen na ty zaměstnance, jejichž pracovní poměr ke dni podání měsíčního vyúčtování vyplacených náhrad mezd trvá alespoň tři měsíce. V případě karantény pobírá zaměstnanec

⁴³ Index cen vývozu a dovozu zboží-leden 2022. Český statistický úřad. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/indexy-cen-vyvozu-a-dovozu-zbozi-leden-2022>

⁴⁴ Značný meziroční růst cen v lednu pokračoval, hlavně opět u minerálních paliv. České noviny. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/znacny-mezirocni-rust-cen-v-lednu-pokracoval-hlavne-opet-u-mineralnich-paliv/2177661>

*náhradu mzdy 60 % redukovaneho výdělku. Maximální částka příspěvku na jednoho zaměstnance činí 39 000 Kč za měsíc“.*⁴⁵

2.6.2 COVID – Nájemné

Ministerstvo průmyslu a obchodu vytvořilo v reakci na pandemii koronaviru tento speciální dotační program. Určen je pro podnikatele, kteří kvůli vládním restrikcím museli dočasně uzavřít provozovny maloobchodního prodeje a přerušit činnost poskytování služeb spotřebitelům v těchto provozovnách.⁴⁶

„Podpora Programu se vztahuje na provozovny podle § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, pokud jsou určeny k maloobchodnímu prodeji zboží nebo poskytování služeb zákazníkům. Obdobně se za provozovnu pro účely Programu považují prostory, které jsou určeny k maloobchodnímu prodeji zboží nebo poskytování služeb na základě jiných zákonů (např. provozování svobodného povolání)“.

*„Oprávněným žadatelem je nájemce, který je podnikatelem (fyzickou, nebo právnickou osobou) a vykonává podnikatelskou činnost na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání nebo obdobným způsobem. Navíc v důsledku přijatých krizových mimořádných opatření v souvislosti s pandemií COVID-19 mu byl státními orgány zakázán maloobchodní prodej zboží nebo poskytování služeb zákazníkům v provozovnách alespoň v části období od 13. března do 30. června 2020.“*⁴⁷

Podmínky přiznání podpory u provozovny v nestátním objektu:

- *„Poskytnutí slevy pronajímatelem alespoň ve výši 30 % rozhodného nájemného.“*
- *„Uhrazení alespoň 50 % rozhodného nájemného žadatelem o podporu před podáním žádosti. Došlo-li k odložení plateb nájemného žadatelem o podporu na základě zák. č. 210/2020 Sb., nebo dohodou mezi žadatelem o podporu a pronajímatelem, považuje se podmínka za splněnou, dojde-li k uhrazení“*

⁴⁵ Aktuální opatření na podporu ekonomiky. *Vláda ČR*. [online]. 2021. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/>

⁴⁶ Výzva programu COVID – Nájemné. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 2020. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kopie-1-vyzva-k-programu-covid--najemne--257378/>

⁴⁷ Výzva programu COVID – Nájemné. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 2020. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kopie-1-vyzva-k-programu-covid--najemne--257378/>

alespoň 50 % rozhodného nájemného žadatelem o podporu nejpozději den před podáním žádosti o poskytnutí podpory.“

- *„Výše podpory činí 50 % rozhodného nájemného.“⁴⁸*

⁴⁸ Výzva programu COVID – Nájemné. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 2020. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kopie-1-vyzva-k-programu-covid-_najemne--257378/

3 Strukturální dopady na odvětví ekonomiky ČR

Události popsané v předešlé kapitole měly za následek výrazné změny v prostředí ekonomiky ČR. Nouzový stav, zavírání prodejen, omezení počtu zákazníků na prodejně a další restriktce, které byla vláda nucena kvůli epidemické situaci zavádět, ovlivnily nezanedbatelnou měrou vývoj jednotlivých sektorů ekonomiky. Změna, jak by se mohlo na první dojem jevit, nebyla ve všech směrech pouze negativní. Vyskytují se i jistá odvětví, která v průběhu koronaviru zažívala expanzi, jelikož jim podmínky dopomáhaly k růstu. Na druhou stranu samozřejmě převažovala odvětví, kde situace působila negativním vlivem na vývoj v daném odvětví.

Nejvýznamnějším odvětvím české ekonomiky jsou služby, které tvoří 59,7 % hospodářství. V těsném závěsu za službami se nachází průmysl se 37,8 % a posledním odvětvím je zemědělství s 2,5 %. Situace by se dala interpretovat i následovně, primární sektor (zemědělství), sekundární (průmysl) a terciální (služby).

Mezi pozorovaná odvětví, ve kterých v průběhu koronaviru došlo ke změnám, patří konkrétně ze sekundárního sektoru automobilový průmysl, energetický průmysl, logistika a doprava a stavebnický průmysl. U sektoru terciálního se práce blíže zaměřuje na IT a telekomunikace, cestovní ruch, hotelnictví, gastronomie, pohostinství a maloobchod.

V následujících podkapitolách bude provedena důkladnější specifikace situace v jednotlivých oblastech národního hospodářství, při čemž budou tato odvětví rozdělena na ta, která krize zasáhla negativně a ta, která pozitivně.

3.1 Negativně zasažená odvětví

Pravděpodobně nejvíce zasaženým odvětvím se stal **cestovní ruch**. Před pandemií koronaviru tvořil cestovní ruch 2,9 % HDP a bylo v tomto sektoru zaměstnááno cca 240 000 osob. Počet zahraničních turistů v roce 2019 dosáhl 1,5 miliardy a počet tuzemských turistů v tomto roce dosáhl na hodnotu 9 miliard.⁴⁹

V roce 2019 dosáhl celkový objem výdajů za cestovní ruch hodnoty 308 mld. Kč, což bylo o 3,5 % více nežli v roce předešlém. Celkové výdaje definujeme jako sumarizaci poptávky všech lidí, kteří se rozhodli svou dovolenou strávit na území ČR. Výše útrat turistů dosáhla v tomto roce svého maxima od začátku pozorování této metriky v roce 2003.

⁴⁹ Satelitní účet cestovního ruchu. Český statistický úřad. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Tzv. příjezdový cestovní ruch, který zahrnuje pouze zahraniční návštěvníky, tvořil 57 % podíl z celkových výdajů za cestovní ruch, tj. 176,9 mld. Kč. Zbylou část peněžních prostředků (131, 4 mld. Kč) vygenerovali tuzemští obyvatelé prostřednictvím tzv. domácího cestovního ruchu.⁵⁰

Hodnoty v oblasti cestovního ruchu byly před vypuknutím koronaviru na svém maximu, což se po vypuknutí pandemie radikálně změnilo. Hlavními faktory, které cestovní ruch ovlivňovaly, byla nařízení vlády (restrikce). V souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území ČR (březen 2020) vydala vláda usnesení, které zavádělo nouzový stav. Ihned následující den bylo také rozhodnuto o úplném uzavření hranic ČR pro všechny, kteří chtějí přicestovat, ale také vycestovat mimo území ČR. Dále bylo usneseno i nařízení o zákazu volného pohybu osob na území ČR. Situace už tak byla pro subjekty, které podnikají v oblasti cestovního ruchu dosti vážná, když přišly o příliv zákazníků ze zahraničí kvůli uzavřeným hranicím. Ještě v tom samém měsíci (březen 2020) navíc vláda rozhodla o úplném zákazu prodeje ubytovacích služeb, a také o zákazu pořádání sportovních, kulturních a ostatních akcí, kterých se účastí více než 30 osob. V létě daného roku proběhlo dočasné rozvolnění některých restriktivních opatření. Například sportovní a kulturní akce se mohli konat do počtu 500 osob. S nástupem studentů do škol docházelo opět k vyšší koncentraci osob na jednom místě a z důvodu obav rychlého šíření nákazy, které se postupem času ukázaly jako oprávněné, vláda znovu zavedla nebo zpřísnila některá opatření. Zásadní restrikcí pro cestovní ruch bylo znovuzavedení zákazu poskytování ubytovacích služeb, kde ale oproti jaru byla do usnesení zanesena výjimka, která povolovala ubytování osob za účelem výkonu povolání. Tato výjimka alespoň trochu naplňovala prázdné ubytovací prostory.⁵¹

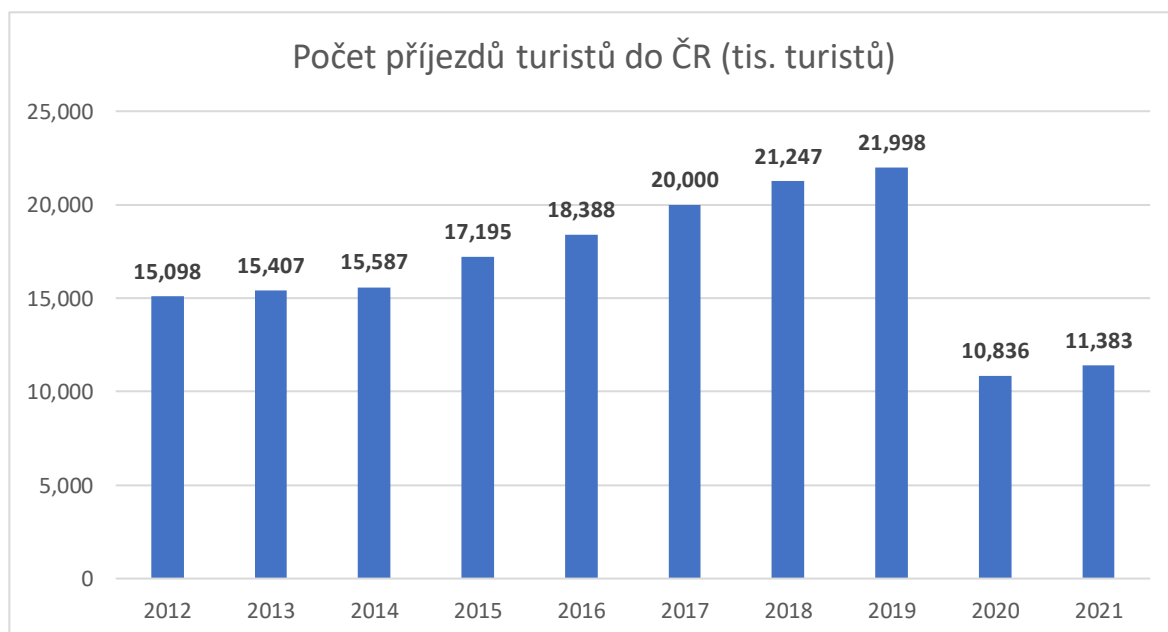
Na základě uvedeného popisu vývoje situace v průběhu roku 2020 lze vyvodit, že při nastolených podmínkách v oblasti cestovního ruchu došlo k vysokým ztrátám u všech subjektů, které v daném oboru provozují svou činnost. Shodný vývoj situace byl zaznamenán jak u provozovatelů, tak ale i u zaměstnanců, kteří byli nuceni se rychle rekvatifikovat na jiné odvětví, jelikož zaměstnavatelé propouštěli z důvodu snížení nákladů.

⁵⁰ Cestovní ruch ve víru koronaviru. *Statistika & my*. [online]. 2021. [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/04/23/cestovni-ruch-ve-viru-koronaviru>

⁵¹ Dopady COVID19 2020-2021. *Tourdata*. [online]. 2021. [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/dopady-covid19-2020-2021/>

V důsledku vydaných restrikcí a pandemické situace docházelo v oblasti cestovního ruchu k velkým ztrátám. Výsledkem dané situace byl propad celkových výdajů za cestovní ruch mezi lety 2019 a 2020 z 308 mld. Kč na 135,8 mld Kč. Dramaticky také klesla produktivita celého odvětví. Podíl cestovního ruchu na HPH národního hospodářství činil 1,45 % (2020), což bylo radikální snížení oproti roku 2019, kdy byl podíl 2,76 % (více než zemědělství, lesnictví a rybářství dohromady).⁵²

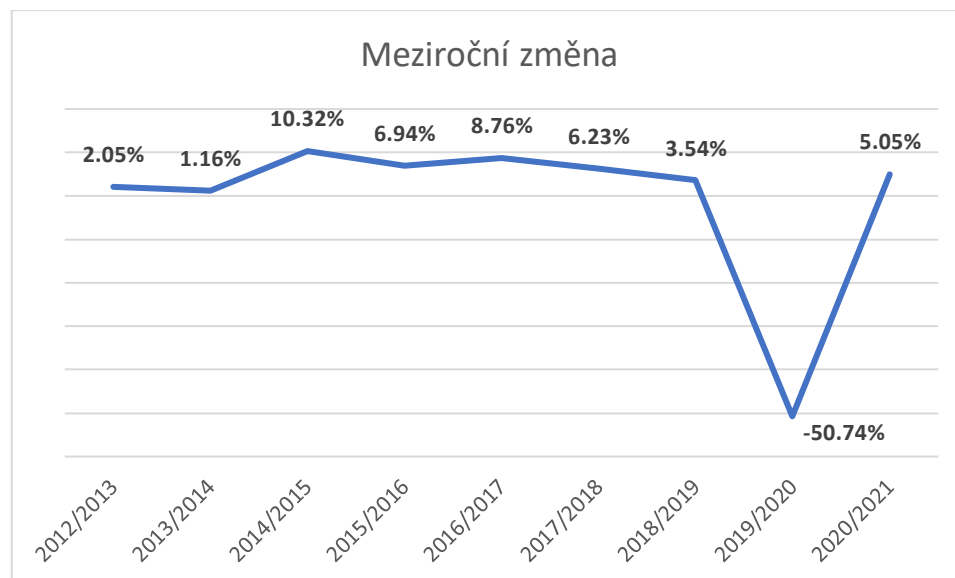
Jelikož celkové výdaje definujeme jako sumarizaci poptávky všech lidí, kteří se rozhodli svou dovolenou strávit na území ČR, je pro interpretaci situace na následujících dvou obrázcích (Obrázek 22 a Obrázek 23) uveden celkový počet příjezdů turistů na území naší republiky a vývoj meziroční změny v posledních deseti letech. Jedná se o data návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení, kde do počtu příjezdů jsou započítáváni jak tuzemští, tak zahraniční návštěvníci.

Obrázek 22: Vývoj počtu příjezdů turistů (rezidenti i nerezidenti) 2012–2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat CzechTourism (tourdata.cz)

⁵² Covid-19 citelně postihl ekonomiku cestovního ruchu. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-citелne-postihl-ekonomiku-cestovniho-ruchu>

Obrázek 23: Vývoj meziroční změny příjezdů turistů 2012-2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat CzechTourism (tourdata.cz)

Při pohledu na vývoj situace za posledních 10 let v oblasti cestovního ruchu můžeme pozorovat, že se situace každoročně zlepšovala až do roku 2019, kdy byly zaznamenány maxima jak v příjezdech turistů (viz. Obrázek 22), tak i v celkovém objemu výdajů (308 mld. Kč). Nicméně jak již bylo výše uvedeno, z důvodu restrikcí a epidemiologické situace v roce 2020 můžeme pozorovat drastický pokles u uvedených hodnot, kdy meziroční změna v příjezdech turistů zaznamenala pokles o 50,74 %. Na datech z roku 2021 ale můžeme pozorovat navzdory propadu v roce předešlém rostoucí trend v počtu příjezdů turistů. Důvodem zlepšení byla výrazná změna epidemiologické situace, kdy v průběhu jara 2021 spolu s rostoucím počtem aplikovaných vakcinací došlo také k uvolňování restrikcí. Oproti letním měsícům roku 2020 se zřetelně zjednodušily procesy a procedury spojené s přeshraničním pohybem osob, což nastartovalo nejdříve mezikvartální a poté i meziroční růst tržeb ve vybraných službách, do kterých patřil i cestovní ruch. Ve druhém čtvrtletí 2021 rostly mezikvartálně tržby o 5,3 %, ve třetím o 3 %. Celkově tržby z ubytování meziročně vzrostly o 2,3 % (cenová základna 2020), nicméně při porovnání s rokem 2019, který byl pro cestovní ruch tzv. „zlatým rokem“, se propadly o 55 %.⁵³

V roce 2021 bylo ubytováno v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR cca 11,4 milionu turistů (viz. Obrázek 22). I když počet příjezdů meziročně mírně rostl o 5 % (viz. Obrázek 23), tato skutečnost nebyla zásluhou zahraničních turistů ale tuzemských

⁵³ Vývoj ekonomiky České republiky rok 2021. Český statistický úřad [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143550781/32019321q4a.pdf/6ead3408-a0ba-4c12-b658-2948e907c2e4?version=1.1>

návštěvníků. Počty zahraničních hostů meziročně klesly o 11,4 %, což v porovnání s rokem 2019 představovalo ¼ turistů ze zahraničí, kteří navštívili ČR.

Téměř polovina všech přenocování nerezidentů připadla v roce 2021 na hosty, jež pochází ze sousedních států ČR. Není tak překvapením, že nejmenší propad u počtu přenocování byl zaznamenán u turistů ze SR (o 50 %). Naopak nejvyšší propad byl zaznamenán u turistů z Asijských států. Počty turistů, kteří se ubytovali v ČR se nejvíce propadly u států Číny (2 % počtu turistů z roku 2019), Tchaj-wanu (1 % počtu z roku 2019) a Japonska (6 % počtu z roku 2019).⁵⁴

Jelikož diplomová práce je ekonomického zaměření, měla by být data interpretována v kontextu s ekonomickými dopady uvedených hodnot turistů. V tabulce č. 4 je tak uvedeno srovnání ekonomických dopadů, které vyplývají ze změn v oblasti cestovního ruchu ČR v letech 2019 a 2020. Data za rok 2021 jsou prozatím odhadovaná, proto je provedeno porovnání pouze u dat, která již jsou potvrzena.

Tabulka 4: Ekonomické dopady plynoucí z cestovního ruchu 2019 a 2020

Jednotlivé kategorie cestovního ruchu ČR (mld. Kč)	2019	2020	2021 (odhad)	Srovnání 2019 a 2020
Spotřeba cestovního ruchu	300	139	143	-161
Tržby v multiplikaci	603	279	285	-324
Přínosy/dopady na veřejné rozpočty	125	58	60	-67
Ziskové marže subjektů cestovního ruchu	38	11	12	-27
Pracovní místa cest. ruchu (tis. prac. míst)	240	127	129	-113
Objem práce (tis. prac. míst)	370	177	182	-193

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Czechtourism (tourdata.cz)

Nejvýznamnější ekonomický dopad můžeme pozorovat ve spotřebě cestovního ruchu, kde registrujeme snížení spotřeby o 161 mld. Kč, což se při započtení multiplikačního efektu projevilo na tržbách jejich poklesem o 324 mld. Kč. Zisky z oblasti cestovního ruchu mají

⁵⁴ Hosté v HUZ dle zemí 2021. *Tourdata* [online]. 2022. [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: https://tourdata.cz/wp-content/uploads/2022/04/Prehledna-tabulka-zeme-PDF-2021_final.pdf

také nezpochybnitelný přínos pro veřejné rozpočty, jelikož turisté vykonávají spotřebu i v obcích, ve kterých se ubytovací zařízení nachází. I v této oblasti byl zaznamenán pokles příjmů do veřejných rozpočtů, konkrétně o 50 % oproti roku 2019. Pokles byl zaznamenán také u počtu pracovních míst v oblasti cestovního ruchu o 113 000 pracovních pozic.

Aktivita z oblasti cestovního ruchu jsou úzce navázány a propojeny se sektorem **dopravy a logistiky**, který byl jako další odvětví ekonomiky ČR hluboko zasažen koronavirem.

V roce 2020 vykázala HPH ČR meziroční reálný pokles o 5,5 %. Jednalo se o největší zaznamenaný propad od dob existence samostatné ČR. Pokles byl nejvíce zapříčiněn skupinou odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství, kde došlo k poklesu HPH meziročně o 11,8 %. Zatímco v období recese v předešlých letech byl hlavním zasaženým odvětvím průmysl, recesi v roce 2020 ovlivnil nejvýznamněji svým poklesem sektor služeb, konkrétněji uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství. Nejvýznamnějšími faktory daného poklesu se rozumí jarní i podzimní uzavření významné části maloobchodních prodejen, a také přetrvávající útlum v oblasti příjezdového cestovního ruchu. Téměř třetina poklesu byla způsobena dopravou a skladováním.⁵⁵

I když restrikce vydané vládou neomezovaly podnikatelskou činnost dopravních společností na přímo, dělo se tak nepřímo z důvodu situace v ostatních ekonomických sektorech, kde nařízení dramaticky omezily podmínky podnikání. Doprava je úzce provázána s řadou jiných odvětví (maloobchod, cestovní ruch, průmysl atd.) a projevil se na jejím vývoji útlum nebo dokonce zastavení výroby v některých sektorech průmyslu. Ve druhém a třetím kvartálu roku 2020 tak bylo možno pozorovat prudký pokles zakázek, ke kterému se později přidaly i odložené platby za již realizované úkony. Výsledkem situace byla velmi nízká nebo nulová likvidita v oblasti dopravců. Situaci se některé subjekty snažily řešit útlumem činnosti firmy, nicméně i nadále měly povinnost hradit vysoké fixní náklady včetně odvodů státu.⁵⁶

Mezinárodní unie silniční dopravy odhadovala ztráty příjmů provozovatelů cca 679 mld. USD v roce 2020. Příčinou ztrát nebyly, jak již bylo uvedeno, restrikce mířené přímo na silniční přepravu. Některé vládní restrikce ale omezovaly silniční dopravu nepřímo,

⁵⁵ Vývoj ekonomiky České republiky-4. čtvrtletí 2020. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2020>

⁵⁶ Silniční doprava a logistika v době koronaviru. *Respect Group* [online]. 2020. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.respect.cz/cs/respectblog/silnicni-doprava-logistika-v-dobe-koronaviru>

jako například opětovné zavedení hraničních kontrol (Německo), které měly za účel monitorovat počty lidí proudících do a ze země. Kvůli těmto kontrolám se na hranicích tvořily kolony, které dopravu výrazně zpomalovaly. Dalším omezením byla ve většině zemí i povinná systematická karanténa řidičů. Nejradiálnější pokles tržeb u silniční přepravy registrovaly subjekty na Středním východě a severu Afriky, a to meziročně o 22 %. V Evropě klesly meziročně přepravované objemy o 20 %.⁵⁷

Postupné zlepšení pandemické situace v průběhu jara loňského roku, které pozitivně doplňovaly i narůstající počty vakcinovaných, napomohlo rychlejšímu rozvolňování restrikcí. Došlo i k zjednodušení procedur potřebných k pohybu osob přes hranice. Všechny uvedené okolnosti vyústily v rychlejší tempo růstu tržeb ve vybraných službách, mezikvartálně ve druhém čtvrtletí o 5,3 % a ve třetím o 3 %. Ve čtvrtém kvartálu rostoucí trend nadále pokračoval (+ 2,2 %), na čemž se hlavní vahou podílelo odvětví dopravy a skladování. Tržby v tomto odvětví poprvé překonaly svůj vrchol z období před pandemií v roce 2019. Za celý rok 2021 tržby v dopravě a skladování meziročně vzrostly o 12,8 %. Hlavní vahou k tomu přispěla silná poptávka ve skladování, při které tržby v oboru převýšily čísla z roku 2019 o zhruba desetinu. Pokrčoval i rozvoj kurýrních a poštovních služeb, jež výrazně profitovaly díky růstu internetového prodeje, který byl během pandemie několikanásobně zvýšený z důvodů větší míry práce z domova, distanční výuky apod. Poprvé od roku 2019 vzrostla i zaměstnanost v oblasti obchodu a dopravy, meziročně o 14 000 zaměstnanců.⁵⁸

Letecká doprava se vrátila svou intenzitou v průběhu koronaviru na úroveň před patnácti lety. Meziroční pokles letového provozu v ČR nabyl hodnoty 58,1 % s počtem pouze 379 535 uskutečněných letů. Hodnota objemu leteckého provozu se tak pohybovala pod úrovní z roku 2002, uvedlo ŘLP. Ze začátku roku 2020 se frekvence letů snížila pouze o 6 %. Na jaře se situace ale radikálně zhoršila, kdy v dubnu se provoz snížil v ČR o 83 %. V letních měsících se doprava trochu oživila, ale zaostávala i tak hluboko za normálem, navíc s příchodem podzimu počty nakažených znovu rostly. Koronakrize zamíchala složením dopravců, kteří využívali vzdušný prostor ČR. Nejčastěji podle dispečerů obsadili český vzdušný prostor letadla společnosti Qatar Airways, Wizz Air a Emirates. V předešlých letech to byla letadla Lufthansy nebo Ryanairu. Trend vývoje v tuzemském vzdušném

⁵⁷ Shrnutí roku 2020. *Freight people* [online]. 2021. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.freightpeople.eu/cs/shrnuti-roku-2020/>

⁵⁸ Vývoj ekonomiky České republiky rok 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143550781/32019321q4a.pdf/6ead3408-a0ba-4c12-b658-2948e907c2e4?version=1.1>

prostoru odpovídal trendu v celé Evropě, kde došlo k meziročnímu poklesu o 54 %, na konkrétních 5 mil. letů. Tržby ŘLP se nacházeli ve ztrátě 1,2 mld. Kč, což byl hluboký propad oproti roku 2019, kdy byl vykázan zisk 238 mil. Kč. Vláda ČR pro tento podnik schválila půjčku 500 mil. Kč a ŘLP i přes koronakrizi nepropouštělo velký počet zaměstnanců.⁵⁹

Nákladní doprava neutrpěla tak velké ztráty jako doprava osobní. V průběhu jara 2021 se celosvětová letecká nákladní doprava vrátila na úroveň před vypuknutím epidemie. Naopak v osobní dopravě se propad nadále prohluboval. Informace uvedlo Mezinárodní sdružení pro leteckou dopravu (IATA). V únoru osobní přeprava klesla v Evropě meziročně o 89 %, v ČR o 74 %, a to z důvodu opětovného navýšení počtu protiepidemických opatření. Nákladní doprava sloužila především k přepravě hygienických pomůcek, ke kterým se v loňském roce přidaly také vakcíny. První letadlo s vakcínami přepravovala společnost Emirates SkyCargo, které dopravilo více než 50 mil. vakcín.⁶⁰

V letních měsících minulého roku se letní rezervace dostaly na úroveň pouze 5 % nižší nežli v roce 2019. Hlavním důvodem byla změna průměrné ceny letenky, která byla v porovnání s rokem 2019 o 27 % levnější. Stejný vývoj situace probíhal také na evropském měřítku. Počty turistů, kteří přiletěli do ČR, se nadále držely na nízkých hodnotách, naopak o lety do zahraničí byl zájem extrémní a poptávka po nich se dostala na hodnoty před pandemií.⁶¹

Bohužel s příchodem nové varianty koronaviru Omicron na konci roku 2021 byla letecká doprava opět svazována přísnými restrikcemi doplněnými vysokými počty nakažených z řad zaměstnanců, jelikož se tato varianta šířila rychleji.

Navzdory zhoršení situace v silniční a letecké dopravě se lodní doprava vypořádala s obdobím koronakrizy velice obstojně. Námořní doprava byla v roce 2020 jednou z nejméně zasažených oblastí. Průmysl kontejnerové přepravy byl schopen v průběhu koronaviru snížit náklady přepravu, aby si mohl udržet ziskovost. Poptávka po lodní přepravě mírně klesla

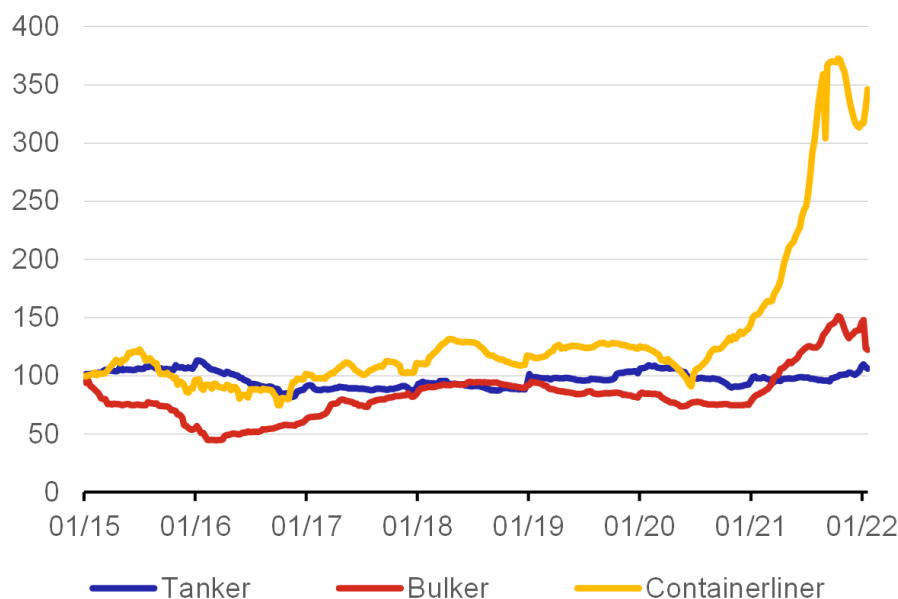
⁵⁹ Letový provoz v ČR loni klesl o 58 procent, byl nejslabší za devatenáct let. *Dopravní noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <http://www.dnoviny.cz/letecka-doprava/letovy-provoz-v-cr-loni-klesl-o-58-procent-byl-nejslabsi-za-devatenact-let>

⁶⁰ Emirates SkyCargo jako první letecký dopravce přepravila 50 milionů vakcín proti COVID-19. *Dopravní noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <http://www.dnoviny.cz/covid-19/emirates-skycargo-jako-prvni-letecky-dopravce-prepravila-50-milionu-vakcin-proti-covid-19>

⁶¹ Češi se oklepali z covidu a už lámou rekordy v cestování, tvrdí šéf Čedoku. *E15.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/cesi-se-oklepali-z-covidu-a-uz-lamou-rekordy-v-cestovani-tvrdi-sef-cedoku-1387761>

z důvodu pandemie, ale sazby za přepravu zůstaly na stejné úrovni jako před krizí z důvodu snížení nákladů.⁶²

V roce 2021 se situace ještě více zlepšila a lodní doprava vykazovala vysokou ziskovost, i když přepravovala menší množství zboží. Důvodem byly přeplněné přístavy, zejména v Asii a USA, kde se potýkali s nedostatečnými kapacitami zaměstnanců. V důsledku toho, že byly plné kapacity lodí v přístavech a vysoké počty zaměstnanců byly v karanténě, nebylo výjimečné, že některé z lodí čekaly až sedmáct dní na ukotvení. Poptávka po zboží po poklesu z roku 2020 rostla, jelikož se spotřebitelé přesunuli k utrácení za zboží při absenci nákupu služeb. Služby byly úplně uzavřené nebo částečně omezené restrikcemi, výroba byla pozastavena, ale mzdy nijak drasticky neklesaly. Lodní doprava se tak stala alternativou, jak uspokojit zvyšující se poptávku po zboží. Doba dodání se prodlužovala a kvůli rostoucí poptávce a jejímu nedostatečnému uspokojování rostla rapidně cena za přepravený kontejner zboží. Na obrázku č. 24 je pro interpretaci uveden vývoj ceny lodní dopravy v USD dle typu převáženého zboží za posledních 7 let.⁶³ Tanker slouží k převozu ropy, Containerliner k převozu zboží a Bulker k převozu volně loženého nákladu.

Obrázek 24: Vývoj ceny lodní dopravy dle typu plavidla v USD

Zdroj: Bloomberg (bloomberg.com)

⁶² Shnutí roku 2020. *Freight people* [online]. 2021. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.freightpeople.eu/cs/shnuti-roku-2020/>

⁶³ Kontejnerová lodní doprava v době koronavirové. *Česká národní banka* [online]. 2022. [cit. 2022-14-03]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Kontejnerova-lodni-doprava-v-dobe-koronavirove/

Posledním odvětvím, které výrazně zasáhlo období koronakrize je **automobilový průmysl**, který tvoří 10 % HDP ČR, zajišťuje 25 % exportu a zaměstnává 140 tis. lidí. V tomto odvětví nastaly kvůli pandemii dvě situace, na které musel celý průmysl reagovat. Tyto okolnosti ovlivnili výrobu radikálním způsobem. První z událostí se datuje na začátek roku 2020, kdy propukla pandemie koronaviru na území ČR. Reakcí na šíření nákazy byly opět již několikrát zmíněné vládní restrikce, které v jarních měsících zastavily úplně výrobu v automobilkách, v automobilce Škoda Auto na 39 dní. Ani když se továrny znovu otevřely a výroba se opět obnovila, tak se počty vyráběných automobilů nedostaly na hodnoty, kterých dosahovaly před vypuknutím pandemie. Zaznamenán byl snížený odbyt v letních měsících a na podzim v reakci na druhou vlnu pandemie byla výroba v automobilových závodech opět výrazně omezena. Autosalony, kde probíhá prezentace a prodej aut byly uzavřeny z hygienických důvodů úplně. Na území EU byl zaznamenán meziroční propad výroby o 4,2 mil. vozidel (-23 %). V ČR se v roce 2020 propadla výroba o 269 tis. vozidel, což je v meziročním srovnání o 21 % méně. V tabulce č. 5 je uvedeno pět evropských států, které zaznamenaly nejvyšší propad výroby oproti roku 2019. Data publikovalo Evropské sdružení výrobců automobilů (ACEA).⁶⁴

Tabulka 5: Propad výroby automobilů v roce 2020 podle ACEA

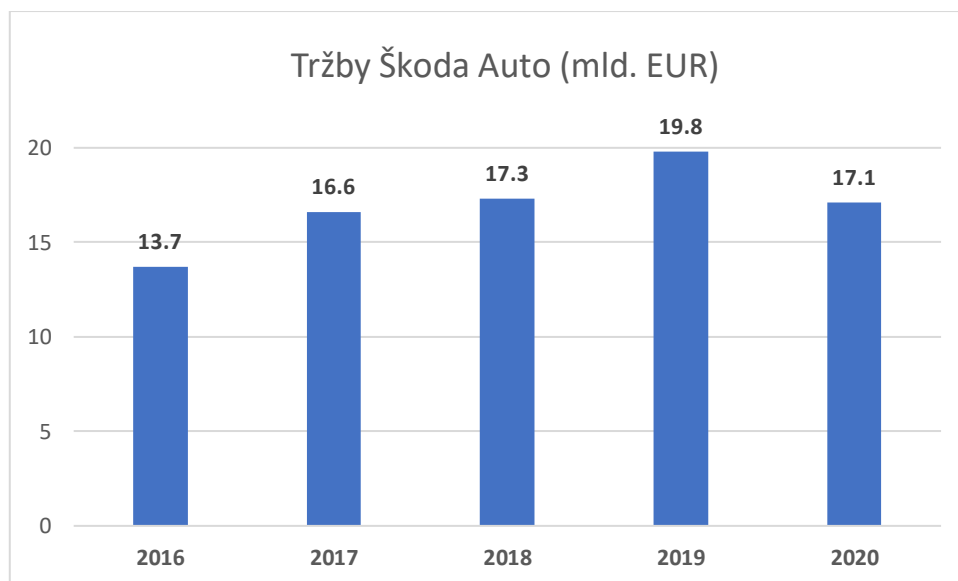
Země výroby	Propad výroby (ks)
Německo	1 192 112
Francie	881 287
Španělsko	577 133
Velká Británie	387 065
Česká republika	269 788

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Auto.cz

Největším tuzemským výrobcem byla Škoda Auto, která v první polovině roku 2020 zákazníkům dodala 426 700 vozidel. V druhém pololetí svou výrobu navýšila a dodala dokonce 578 100 vozů. Společnost dosáhla i přes všechna úskalí v roce 2020 pozitivního provozního výsledku a zároveň i pozitivní cash-flow. Výsledku bylo dosaženo za pomoci

⁶⁴ Jak koronavirus ovlivňuje výrobu aut? V roce 2020 se kvůli němu v Evropě nevyrobilo 4,2 milionu aut. *Auto.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.auto.cz/jak-koronavir-ovlivnuje-vyrobu-aut-v-roce-2020-se-kvuli-nemu-v-evrope-nevyrobilo-4-2-milionu-aut-138401>

striktního řízení nákladů a finančních toků. Určitá krátkodobá opatření výdajů na vstupy a výrobu, snížila fixní náklady oproti roku 2019 o více než 500 mil. eur. Na obrázku č. 25 je uveden vývoj tržeb Škoda Auto v posledních pěti letech.⁶⁵

Obrázek 25: Vývoj tržeb Škoda Auto 2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Škoda Auto (skoda-auto.cz)

Pokles tržeb nevykazoval tak drastický propad a neinterpretoval situaci v oboru dostatečně (-13,8 %). Následující tabulka č. 6 proto uvádí vybrané ekonomické ukazatele Škoda Auto v porovnání mezi roky před pandemií a v jejím průběhu. Z uvedených hodnot už je jasněji pozorovatelné ovlivnění chodu a výkonnosti automobilového podniku restrikcemi. I když tržby meziročně klesly pouze o 13,8 %, provozní výsledek klesl o více než polovinu. Největší pokles podnik zaznamenal v oblasti čisté cash-flow. Objem čistých peněžních prostředků se meziročně snížil o 82 %, na čemž se podepsali hlavní vahou výdaje na snížení fixních nákladů.

⁶⁵ Škoda Auto dosáhla v roce 2020 navzdory pandemii koronaviru pozitivního provozního výsledku. *Kurzy.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-13-2]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/585174-skoda-auto-group-dosahla-v-roce-2020-navzdory-pandemii-koronaviru-pozitivniho-provoznio-vysledku/>

Tabulka 6: Vybrané ukazatele výkonnosti Škoda Auto 2019-2020

ŠKODA AUTO V ČÍSLECH		2020	2019	Změna (%)
Dodávky zákazníkům	<i>vozy</i>	1 004 800	1 242 800	-19,1
Tržby	<i>mil. EUR</i>	17 081	19 806	-13,8
Provozní výsledek	<i>mil. EUR</i>	756	1660	-54,5
Investice	<i>mil. EUR</i>	850	1225	-35,8
Čistý peněžní tok	<i>mil. EUR</i>	213	1246	-82,9

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Kurzy.cz (kurzy.cz)

Druhým hlavním faktorem, který ovlivnil situaci na poli automobilového průmyslu byl náhlý nedostatek čipů (polovodičů) v průběhu léta loňského roku. Tento problém nastal z důvodu ovlivnění dodavatelsko-odběratelských řetězců, které narušilo střídavé uzavírání provozů po celém světě podle toho, jak se šířila na daném území nákaza. Efekt globalizace způsobil propojení ekonomiky takovým způsobem, že se některé procesy na sobě staly závislé. V daném případě se spojili dva faktory, které dopomohly k celkovému nedostatku čipů na trhu.

Kvůli zhoršení epidemické situace na území Asie (viz. kapitola Třetí vlna) se uzavírala tamější průmysl, takže se výroba čipů zastavila. Někteří výrobci automobilů situaci předcházeli a lépe naplánovali své objednávky, jako například Toyota, které se až do podzimních měsíců nedostatek nijak nedotkl. Jako jedna z mála automobilek ukládá zásobování čipů velkou pozornost, jelikož v průběhu havárie jaderné elektrárny ve Fukušimě (2011) už krizi nedostatku čipů jednou prožila. Zjištění, že nedostatek čipů nelze řešit operativně, se podepsalo na změně strategie. Nyní automobilka nakupuje čipy s předstihem a do zásob. I přes to musela TPCA v Kolíně v září 2021 pozastavit výrobu, kvůli nedostatku. Mnoho dalších automobilek ale využívá systému výroby just-in-time z důvodu redukce nákladů na skladovací prostory. Při uvedeném přístupu k výrobě nemohly automobilky dostatečně rychle reagovat na změnu na trhu a musely si tak v krajních situacích pronajímat prostory pro uskladnění, aby situaci vyřešily.⁶⁶

⁶⁶ Toyota v Kolíně opět zastaví výrobu kvůli nedostatku čipů. Obnovena bude až po půlce září. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/toyota-v-koline-opet-zastavi-vyrobu-kvuli-nedostatku-cipu-obnovena-bude-az-po-pulce-zari-1383462>

Souběžně s další vlnou koronaviru začala na trhu polovodičů a čipů prudce stoupat poptávka po elektronice. Zvýšená poptávka měla za příčinu přesun práce z kanceláří na home office, nutnost karantén a celkově velké množství času, který lidé trávili ve svých domovech. Za daných okolností začali spotřebitelé ve větším množství nakupovat elektroniku. Hodnoty ve výrobě čipů byly na svých maximech a výrobci při nedostatku kapacit upřednostnili výrobu pro elektroniku, nikoli automobilky.⁶⁷

Automobilku Škoda Auto ČR v roce 2021 také poznamenal nedostatek čipů, který omezil výrobu. Nicméně provozní zisk se zvýšil o 43,2 %, a to i navzdory poklesu počtu prodaných vozů o 14,8 %. Růstu zisku při nižším objemu prodaných aut nejvíce napomohly vyšší marže, velice příznivý směnný kurz a snížení poplatků za nadlimitní emise CO₂.⁶⁸ Porovnání výkonnosti předešlých dvou let je provedeno v následující tabulce č. 7.

Tabulka 7: Vybrané ukazatele výkonnosti Škoda Auto 2020-2021

ŠKODA AUTO V ČÍSLECH		2020	2021	Změna (%)
Dodávky zákazníkům	<i>vozy</i>	1 004 800	878 200	-14,8
Tržby	<i>mil. EUR</i>	17 081	17 700	+3,9
Provozní výsledek	<i>mil. EUR</i>	756	1080	+43,2

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Škoda Auto (skoda-auto.cz)

3.2 Odolná odvětví

Epidemie koronaviru omezila chod v různých odvětvích ekonomiky a řadu z nich ovlivnila natolik, že vykazovaly rekordní ztráty a pokles tržeb. Následující kapitola se ovšem bude zaměřovat na sektory ekonomiky, které odolaly vzniklým omezením a vykazovaly zanedbatelný či nulový poklesem tržeb a zisků. Některá odvětví dokonce zažívala progres objemu zakázek a tržeb. Odvětvím, které profitovalo ze vzniklé situace je **e-commerce**.

V roce 2020 vydané vládní restrikce, které omezovaly možnosti maloobchodního prodeje, nebo úplně zakazovaly subjektům provozovat činnost, významně ovlivnily chování spotřebitelů, kteří svou kupní sílu přesunuli do digitálního prostředí. Podle dat Asociace pro elektronickou komerci (APEK) se zvýšil podíl online prodeje na maloobchodu už v roce

⁶⁷ Toyota, Tesla nebo Hyundai. Některé automobilky nemají problémy s nedostatkem čipů a krizi zvládají. *iRozhlas* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/auto/nedostatek-cipu-automobilky-hyundai-tesla-auta-vyroba_2110191532_vtk

⁶⁸ Méně vozů, vyšší marže. Škoda Auto loni zvýšila zisk téměř o polovinu. *iDnes* [online]. 2022. [cit. 2022-16-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/skoda-auto-zisk-trzby-rok-2021-prodej-aut-pandemie-nedostatek-cipu.A220315_114816_ekoakcie_rie

2020 nad 16 %. Obraty v tomto roce dosahovaly 196 mld. Kč, což byl meziroční nárůst o 26 %. Vzrostl i celkový počet funkčních e-shopů až o 9500.⁶⁹

Meziroční růst se v loňském roce vrátil na hodnoty před koronavirem. I tak se tržby vyšplhaly na hodnotu 223 mld. Kč, které byly o 14% vyšší než rok předešlý. Podíl na maloobchodu se zvýšil také, konkrétně o 1 %.⁷⁰ Internetový obchod tak nadále pokračoval v rostoucím trendu, který dokazují data za poslední čtyři roky v následující tabulce č. 8.

Tabulka 8: Vývoj obratu v sektoru e-commerce v ČR

Obrat e-commerce v ČR				
rok	2018	2019	2020	2021
Obrat (mld. Kč)	135	155	195	223
Meziroční růst	17 %	15 %	26 %	14 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat APEK

Podle průzkumu projektu UPS Smart E-commerce Report 2021 se počet zákazníků, kteří se nuceně přesunuli k nakupování zboží online v průběhu koronaviru a budou v tomto trendu nadále pokračovat, zvýšil z původních 10 % zákazníků před pandemií o polovinu na hodnotu 15 %. Naopak u kamenných prodejen klesla ochota zákazníků i nadále realizovat nákupy o 14 %. Před pandemií zde nakupovalo 54 % spotřebitelů, po pandemii má stejný úmysl pouze 40 % z nich.⁷¹

Spolu s nárůstem obratu v odvětví se měnila i skladba zboží, které spotřebitelé nakupovali prostřednictvím internetového prodeje. Skokový růst v objemech objednávaného zboží zaznamenaly z důvodu pandemie hygienické a ochranné prostředky, jako roušky, respirátory a dezinfekční prostředky. Shodný trend vykazovaly i jiné druhy zboží, které nebyli tak propojené s pandemickou situací. Prodej potravin on-line meziročně rostl o 42 %. Další rapidní zvýšení zájmu probíhalo u hobby produktů, které zaznamenaly meziroční nárůst 37 %. Ve větších objemech se dále realizovaly objednávky drogistického zboží, léků a zboží

⁶⁹ Koronavirus a jeho dopady na českou e-commerce. *CIO bussiness world* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.cio.cz/clanky/koronavirus-a-jeho-dopady-na-ceskou-e-commerce/>

⁷⁰ Meziroční růst e-commerce v Česku v roce 2021 zpomalil na 14 %. *Médiář* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/mezirocnni-rust-ceske-e-commerce-v-roce-2021-zpomalil-na-14-pct/>

⁷¹ Česká i evropská e-commerce zažívají boom. E-shopům pomáhá covid. *BusinessInfo.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ceska-i-evropska-e-commerce-zazivaji-boom-e-shopum-pomaha-covid/>

denní potřeby. Největší objemy zaznamenal prodej elektroniky v hlavní roli s mobily, druhé největší poté domácí a zahradnické potřeby (20 % trhu).⁷²

V roce 2021 se preference zákazníků v oblasti e-commerce změnila. Kategorie bílé elektroniky zaznamenala mírný pokles o 3 %, jelikož si zákazníci toto zboží nakoupili už předešlý rok. Tahounem online nakupování se staly potraviny, které doplňovaly svým rostoucím trendem domácí a zahradní potřeby (+ 20 %) a nábytek (+ 17 %). Skokový nárůst podílu na trhu zaznamenaly zahradní skleníky (+ 75 %), plynové a elektronické kotle (+ 90 %) a sportovní vybavení (+ 175 %). Zajímavý byl také nárůst online poptávky po investičním zlatu. Zvýšil se meziočně také počet e-shopů o 3 % a nyní jich na českém trhu existuje celkem 50 985.⁷³

V návaznosti na rozvoj oblasti e-commerce zažívaly růst během pandemie také firmy, které podnikají v sektoru přepravních služeb. **Zásilkové služby** zajišťovaly přepravu objednaného zboží online ke dveřím zákazníků. Musely se rychle přizpůsobovat rostoucím objemům objednávaného zboží.

Podle výzkumu portálu Seznam Zprávy, který se zaměřil na čtrnáct tuzemských zásilkových firem podnikajících v oboru, se v roce 2020 zvýšil počet doručených balíků Českou poštou o 25 %. Česká pošta v tomto roce doručila nejvíce zásilek, a to v objemu 52 mil. balíků. Na druhém a třetím místě se v těsnosti střídají firmy DPD a PPL, která spadá pod společnost DHL, ale na tuzemském trhu působí jako samostatný subjekt. Obě společnosti přepravili v roce 2020 44 mil. balíků, přičemž u PPL se jednalo o 33 % meziroční růst a u DPD dokonce o více než 100 %. Dvojnásobný růst byl zapříčiněn jak koronavirem, tak i akvizice balíkové části společnosti Geis, která proběhla na začátku roku. Více než dvojnásobně meziočně vzrostl také počet doručených balíků společností Zásilkovna. Do stále větší oblíbenosti se u spotřebitelů začínaly dostávat samoobslužné výdejní boxy na zásilky, a právě společnost Zásilkovna je v tomto oboru lídrem trhu.⁷⁴

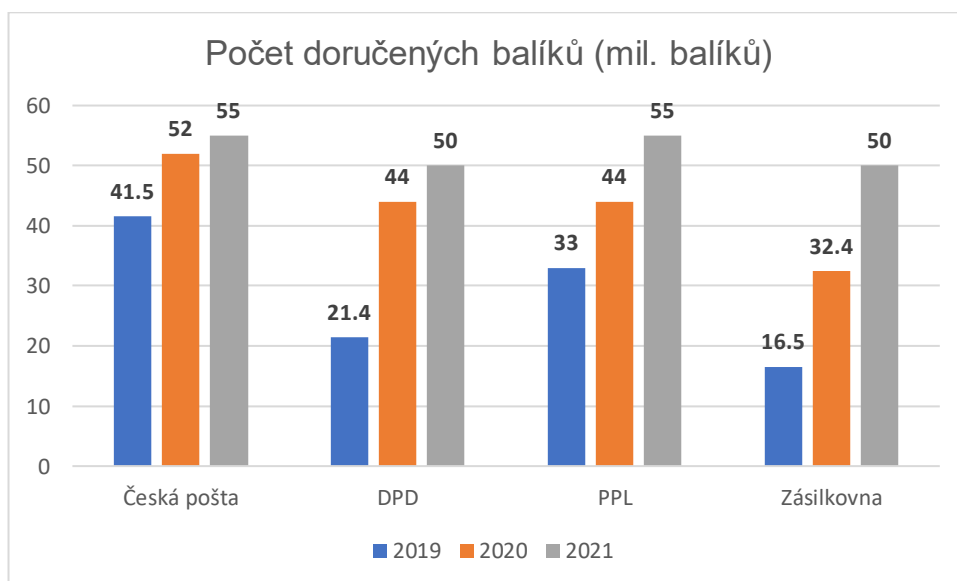
V roce 2021 trh se zásilkovými službami nadále rostl, ačkoli nikoli už tak rapidním tempem, jako tomu bylo v roce předešlém. Některé ze společností narazily na kapacitní stropy, zejména v oblasti lidských zdrojů, jelikož z důvodu povinného testování ve firmách

⁷² Koronavirus a jeho dopady na českou e-commerce. *CIO bussiness world* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.cio.cz/clanky/koronavirus-a-jeho-dopady-na-ceskou-e-commerce/>

⁷³ Meziroční růst e-commerce v Česku v roce 2021 zpomalil na 14 %. *Médiář* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/mezirocni-rust-ceske-e-commerce-v-roce-2021-zpomalil-na-14-pct/>

⁷⁴ Covid změnil nákupy Čechů. Bojuje se, kdo zazvoní u vašich dveří. *SeznamZpravy.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zlomovy-rok-pro-ceskou-postu-predni-pozici-ji-muze-sebrat-nekolik-hracu-156761>

museli pozitivně testovaní zaměstnanci zůstat v domácí karanténě až 14 dní. Nastaly tedy i situace, kdy v jednu chvíli měly některé společnosti v karanténě více než 30 % zaměstnanců. I tak doručené objemy překonávaly rekordy. Největší počet balíků doručila i loni Česká pošta, se kterou se na pomyslné dělené první místo probojovala PPL. Obě společnosti doručily shodně 55 mil. balíků. Meziroční růst se ale lišil, Česká pošta zaznamenala o 5 % větší objemy, PPL o 13 %. Nejvyšší přírůstek vykázala Zásilkovna, která meziročně doručila o více než 50 % balíků. Přesné hodnoty doručených balíků u čtyř společností s největším podílem na tuzemském trhu jsou uvedeny na obrázku č. 26. Data jsou uvedena v porovnání s rokem před pandemií a v jejím průběhu.

Obrázek 26: Vývoj objemů doručených balíků společnostmi (2019-2021)

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv přepravců

Dalším odvětvím, které bylo odolné vůči pandemii koronaviru, ba naopak situace napomáhala k větším tržbám v něm, byl **farmaceutický průmysl**. Celosvětový vývoj situace vytvořil na trhu s vakcínami velkou příležitost, které se chopily největší společnosti v USA podnikající v oblasti farmaceutik. Konkrétně Moderna, Pfizer, Johnson & Johnson a BioNTech. Uvedené společnosti začaly vyvíjet nový druh vakcíny, která by napomohla naočkovat populaci proti koronaviru. Masivní investice proudily na vývoj a výzkum. V průběhu druhé vlny se poprvé objevily vakcíny, které napomáhaly k pomalejšímu šíření nákazy a zpomalení šíření koronaviru (viz. Druhá vlna). Prodejem vakcín farmaceutické firmy produkovaly vysoké tržby a farmaceutický průmysl tak i v průběhu pandemie generoval zisky.

Jak bylo výše uvedeno, vakcinace ve větších počtech začala probíhat až v průběhu druhé vlny, což vystihuje období podzimu 2020. Proto po porovnání dopadu pandemie na odvětví budou použita data z posledních dvou let. V tabulce č. 9 je uveden souhrn tržeb jedné z nejvýznamnějších společností na trhu s vakcínami, a to Pfizer. Farmaceutická společnost z USA téměř zdvojnásobila (meziročně 91 %) své tržby od začátku aplikace vakcíny. Čistý příjem, který společnost vykázala byl dokonce více než dvojnásobný.⁷⁵

Jelikož se jedná o společnost na americkém trhu, je do souhrnu tržeb zaznamenán i tzv. zisk na akcii (EPS). Tento ukazatel označuje celkový zisk po zdanění na jednu kmenovou akcii a investory informuje o rentabilitě společnosti. Čím je EPS vyšší, tím se společnost považuje za ziskovější.⁷⁶

Tabulka 9: Celkové výsledky společnosti Pfizer 2020-2021

(tržby v mil. USD)	2020	2021	Změna
Tržby	30,224	57,653	91 %
Přiznaný čistý příjem	8,313	18,586	x
Zředěné EPS	1,48	3,27	x
Upravený příjem	10,322	19,033	81 %
Upravené zředěné EPS	1,84	3,35	82 %

Zdroj: Overall report Pfizer 2021 (pfizer.com)

Při podrobnějším pohledu na celkové tržby společnosti v tabulce č. 10 je jasně zřetelný podíl prodeje vakcín na celkovém růstu tržeb. Vakcína se během jednoho roku stala neprodávanějším výrobkem Pfizeru. Firma jich dodala v loňském roce po celém světě 2,1 mld. dávek. Meziročně se tržby za vakcíny navýšily o 315 %. Rostoucí trend na podílu tržeb můžeme pozorovat u všech kategorií až na jednu, tou jsou zánětlivá a imunitní onemocnění.⁷⁷

⁷⁵ Pfizer zvýšil čtvrtletní zisk o 60 procent. Tržby se díky vakcíně zdvojnásobily. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/pfizer-zvysil-ctvrtletni-zisk-o-60-procent-trzby-se-diky-vaccine-zdvojnashobily-1382454>

⁷⁶ Co je EPS. *Trade.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.tradecz.cz/tradeslovník-co-je-eps-earnings-per-share-akciovy-hodnotovy-ukazatel-zisk-na-akcii-eps/>

⁷⁷ Kdo vydělává na pandemii? Zrodily se nové hvězdy farmaceutického biznisu. *SeznamZpravy.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tech-technologie-kdo-vydelava-na-pandemii-ne-vsechny-farmaceuticke-si-vedou-stejne-184176>

Tabulka 10: Podíl jednotlivých oddílů na celkových tržbách Pfizer 2020-2021

(částky v mil. USD)	2020	2021	Změna
Vakcíny	4,574	28,711	628 %
Onkologie	7,843	9,091	16 %
Interní lékařství	6,695	7,093	6 %
Hospitalizace	5,741	6,968	21 %
Záněty a imunologie	3,299	3,200	3 %
Vzácné onemocnění	2,071	2,588	25 %
Celkové tržby	30,224	57,653	91 %

Zdroj: Overall report Pfizer 2021 (pfizer.com)

Rostoucí trend farmaceutického průmyslu se projevil i v ČR, kde produkce tohoto odvětví stoupla v roce 2020 o 4,8 %. V roce 2021 produkce dokonce už překonala hodnoty z roku 2019 a meziročně rostla o 21,4 %. Vytíženost výrobních kapacit se pohybovala na úrovni 87 %, což naznačuje, že produkce už nemá tak veliký prostor na navyšování.⁷⁸

Uvedený růst ale neměl za příčinu vakcíny, jako tomu bylo v USA. Tuzemský farmaceutický průmysl je úzce napojený na průmysl chemický, kterému se také jako jednomu ze sektorů průmyslu v průběhu pandemie dařilo odolat. Příkladem je česká biotechnická společnost Contipro, která v roce 2021 dosáhla rekordního obratu přes 1 mld. Kč. Za úspěchem společnosti stojí výroba kyseliny hyaluronové, což interpretuje provázanost s chemickým průmyslem. Poptávka po kyselině rostla i v době pandemie z důvodu širokého farmaceutického využití. V roce 2020 společnost evidovala pouze mírný pokles tržeb v jednotkách procent, ale následující rok byl, jak již bylo uvedeno, nejlepším v historii společnosti. Byla zavedena přísná pravidla, která ale byla velice efektivní a výroba kyseliny tak pokračovala téměř bez omezení. Společnost kyselinu exportuje do zahraničí, kde ani pandemie poptávku neutlumila. Export na celkových tržbách společnosti činil v loňském roce 89 %.⁷⁹

⁷⁸ Vývoj ekonomiky České republiky. Český statistický úřad [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143550781/32019321q4a.pdf/6ead3408-a0ba-4c12-b658-2948e907c2e4?version=1.1>

⁷⁹ Úspěšný rok navzdory pandemii. Contipro poprvé ve své historii překročilo miliardový obrat. Průmysl Dnes [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.prumysldnes.cz/chemicky-a->

3.3 Maloobchodní prodej

Definice maloobchodu je interpretována různými způsoby. Jednou z nich je, že se maloobchod zaměřuje na prodej zboží a služeb koncovým spotřebitelům na základě možnosti individuálního přístupu k preferencím zákazníka. Velkoobchodník si při velikosti svých objemů takovou specifikaci dovolit nemůže, a tak maloobchodník plní roli prostředníka mezi velkoobchodem a spotřebitelem.⁸⁰ Další například podle amerických autorů Kotlera a Armstronga zní takto: „*Maloobchod zahrnuje veškeré činnosti související s prodejem zboží a služeb přímo konečným spotřebitelům pro jejich osobní, neobchodní užití.*“⁸¹

Ekonomika ČR specifikuje klasifikaci ekonomických činností podle tzv. NACE, která se využívá na území EU. Tato klasifikace dělí ekonomické činnosti na jednotlivé oblasti způsobem, že ke každé statistické jednotce vykonávající ekonomickou činnost lze přiřadit kód NACE. Označení CZ-NACE je národní verzí značení na úrovni EU. Využití v praxi představuje výběr kódu CZ-NACE dle požadavků uživatele statistické jednotky, které obsahuje registrační formulář, jež vyplňuje a podává jednotka sama. Žadatel má možnost prostřednictvím uvedené klasifikace si vybrat až 5 odlišných kategorií CZ-NACE za jednotnou cenu 500 Kč na jeden rok. Každá další započatá pětice je účtována shodnou sazbou. Řízení klasifikace probíhá v rámci jednotlivých oddílů od 01 až po 99. Aktivací získá subjekt přístup do archivu roztríděných předpisů dle konkrétních skupin CZ-NACE, a to v závislosti na ročníku vydání předpisů.⁸²

Klasifikace na tuzemském území je rozdělena do 21 skupin, podle činnosti podnikání dané statistické jednotky. V tabulce č. 11 je uvedeno primární rozdělení kategorií CZ-NACE.

farmaceuticky-prumysl/uspesny-rok-navzdory-pandemii-contipro-poprve-ve-sve-historii-prekrocilo-miliardovy-obrat-220316

⁸⁰ ZAMAZALOVÁ, M. *Marketing obchodní firmy*. Praha: Grada, 2009.

⁸¹ KOTLER, P. ARMSTRONG, G. *Marketing*. Praha: Grada, 2004.

⁸² CZ-NACE – klasifikace ekonomických činností. *eSipa.cz* [online]. 2016. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sezn?DR=NR&SORT=CP&ROK=0&NR=CZNACE_S1

Tabulka 11: Primární rozdělení klasifikačních skupin CZ-NACE

CZ-NACE	
A	Zemědělství, lesnictví, rybářství
B	Těžba a dobývání
C	Zpracovatelský průmysl
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
E	Zásobování vodou; činnosti související s odpadem a sanací
F	Stavebnictví
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
H	Doprava a skladování
I	Ubytování, stravování a pohostinství
J	Informační a komunikační činnost
K	Peněžnictví a pojišťovnictví
L	Činnosti v oblasti nemovitostí
M	Profesní, vědecké a technické činnosti
N	Administrativní a podpůrné činnosti
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
P	Vzdělávání
Q	Zdravotní a sociální péče
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
S	Ostatní činnosti
T	Činnosti domácností
U	Činnosti exteritoriálních organizací

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat CZ-NACE (nace.cz)

Maloobchodní prodej je řazen do skupiny CZ-NACE č. 47, která bude dále detailněji popsána, jelikož je diplomová práce zaměřena na firmu právě z této oblasti národního hospodářství.

Z tabulky č. 11 vyplývá, že maloobchodní prodej se nachází ve skupině G společně s velkoobchodním prodejem, opravou a údržbou motorových vozidel. Daný oddíl se dále dělí na tři podskupiny, a to jmenovitě „Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel“ (číslo 45), „Velkoobchod, kromě motorových vozidel“ (číslo 46) a „Maloobchod, kromě motorových vozidel“ (číslo 47).

Dané rozdělení definuje maloobchod jako typ nákupu a prodeje použitého či nového zboží. Hlavní cílovou skupinou je široká veřejnost (spotřebitel), který zboží využívá k vlastní spotřebě nebo využití v domácnosti. Proces maloobchodního prodeje se uskutečňuje v kamenných obchodech, obchodních centrech, aukčních domech, ale i pouličním a podomním prodejem. Majoritní podíl maloobchodníků zároveň i prodávané zboží vlastní, ale existují subjekty vykonávající činnost obchodního zástupce. Obchodní zástupci vykonávají činnost pro mandanta a prodávají na konsignačním nebo komisionářském základě.

83

Pro účely diplomové práce je nutné učinit konkrétnější specifikaci skupiny CZ-NACE 47, která obsahuje další podskupiny. Firma XY spadá do celku skupin číslo 47.5 „*Maloobchod s ostatními výrobky pro domácnost ve specializovaných prodejnách.*“ Do uvedeného celku spadá specializovaný maloobchod s potřebami pro domácnost, například koberci, železářským zbožím, textilem a oděvy, obuví nebo elektrickými spotřebiči a nábytkem. Konkrétní umístění firmy, která bude analyzována v diplomové práci, je ve skupině č. 47.54: „*Maloobchod s elektrospotřebiči a elektronikou*“.⁸⁴

Maloobchodní prodej byl v průběhu pandemie jedním z odvětví, která napřímo zasáhly vládní restrikce. Po vypuknutí pandemie na území ČR v roce 2020 byl vyhlášen nouzový stav, omezený volný pohyb osob a uzavřeny byly všechny prodejny maloobchodu i velkoobchodu (viz. První vlna). Do některých velkoobchodních prodejen existoval přístup pro OSVČ a podnikatele, kteří pro svou činnost jejich služeb nadále potřebovali využívat. Výjimkou byly lékárny, domácí potřeby a stavební služby. Většina maloobchodů byla nucena

⁸³ Skupina G-Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. *Nace.cz* [online]. 2018. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/G-velkoobchod-maloobchod-opravy-udrzba-motorovych-vozidel>

⁸⁴ 475-MO s ostat. Výrobky pro domácnost ve specializ. prodejnách. *Nace.cz* [online]. 2018. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/475-mo-ostat-vyrobky-domacnost-specializ-prodejnach>

uzavřít kamenné prodejny. Jedinou možností byl internetový prodej. V letních měsících epidemie odeznívala a některá opatření byla rozvolňována, mezi ně patřilo i uzavření kamenných prodejen, které za přísných hygienických podmínek mohly být znovu otevřeny. Bohužel s příchodem podzimních měsíců se počty nakažených opět navyšovaly (viz. Druhá vlna) a restriktce byly znovu zavedeny. V obchodech, které byly výjimkou oprávněny otevřít (potravin, drogerie), navíc platilo pravidlo, že na 15 m² prodejny se mohl pohybovat pouze jeden zákazník. Maloobchodníci tak byly omezovány i v počtu zákazníků narozlohu prodejny. V případě postupného rozvolňování se uvedené pravidlo aplikovalo na ostatní kamenné prodejny, kdy před Vánoci 2020 byly některé znovu otevřeny s pravidlem 1 zákazník na 15 m².⁸⁵

Na začátku roku 2021 začala opatření znovu platit, jelikož se epidemie opět začala zhoršovat (viz. Třetí vlna). Pohyb mezi okresy byl omezen a kamenné prodejny uzavřeny. Po čtyřech měsících byly v květnu po rozvolnění opatření znovu otevřeny, a to ovlivnilo i maloobchodní tržby, které stejně jako při rozvolnění v létě 2020 rostly.⁸⁶ V listopadu se na území ČR vyskytly první případy varianty Omicron, byl opět vyhlášen nouzový stav (platil 30 dní, tedy do 25. 12. 2021) a začaly platit restriktce, které zahrnovaly i opatření v oblasti maloobchodu a služeb. Maloobchodní kamenné prodejny mohly i nadále být v provozu, nicméně za přísných pravidel. V provozovnách byl omezený počet zákazníků v poměru 1 zákazník na 10 m², minimální rozestupy na prodejně musely být 1,5 metru, shodné rozestupy museli zákazníci dodržovat i ve frontách, o což se měl starat provozovatel prodejny. Samozřejmostí byly povinné ochranné pomůcky a dezinfekční prostředky na prodejně.⁸⁷

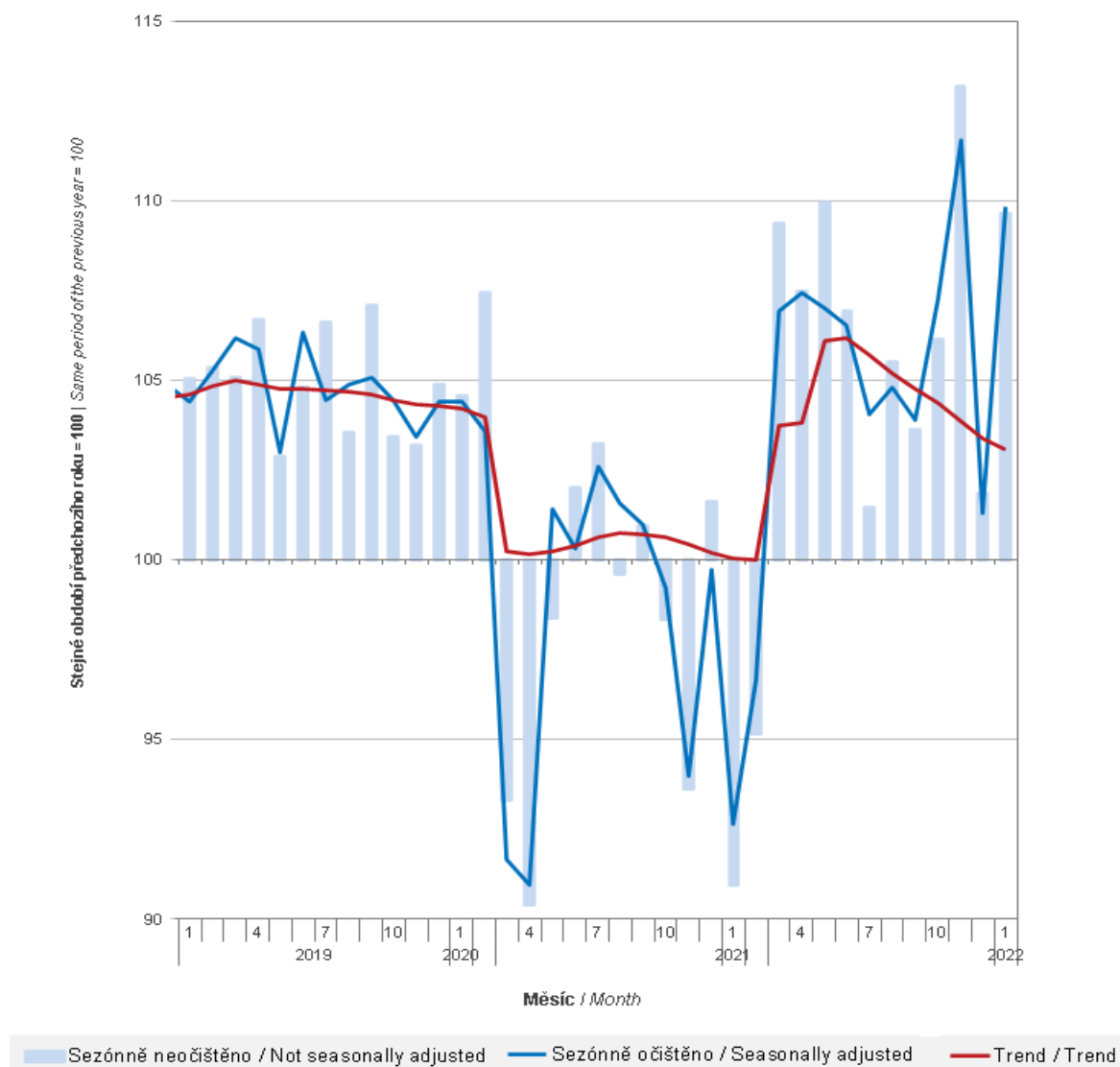
Na tržby v oblasti maloobchodu tak dopadala opatření proti koronaviru, i když na různá jeho odvětví různým způsobem. Nejvíce těžily ze situace nákupy přes internet. Naopak nejvíce postiženým byl prodej nepotravinářského zboží, nejvíce konkrétně prodej kožených výrobků, obuvi a oděvů. Tržby klesaly i u prodeje pohonných hmot, což zapříčinila

⁸⁵ Omezení počtu lidí v obchodech, člověk musí mít pro sebe 15 metrů čtverečních. Nedělní zákaz prodeje nezrušen. *Lidovky.cz* [online]. 2020. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zive-v-obchodech-bude-od-stredy-platit-omezeni-poctu-lidi-jeden-clovek-pro-sebe-musi-mit-15-metru-ct.A201116_163402_ln_domov_rkj

⁸⁶ Maloobchodům v květnu vzrostly tržby. Pomohlo rozvolnění restriktcí. *České noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/statistici-zverejni-zarijove-vysledky-maloobchodu/2113372>

⁸⁷ Nouzový stav a protiepidemická opatření, co vše aktuálně platí od 26. listopadu 2021. Nouzový stav. Opatření v oblasti maloobchodu a služeb. *Kurzy.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/620812-nouzovy-stav-a-protiepidemicka-opatreni--co-vse-aktualne-plati-od-26-listopadu-2021-nouzovy/>

snížená mobilita obyvatelstva prostřednictvím vládních restrikcí. Některé prodejny, které musely být uzavřené, proto přesunuli svůj prodejní kanál, buď vlastní iniciativou, nebo prostřednictvím třetí strany, do online prostoru a začaly nabízet služby a prodávat zboží přes internet. Trvalý růst vykazovalo odvětví prodeje přes internet, nicméně v období od března 2020 zaznamenalo výrazný meziroční nárůst tržeb. Nejvyšší hodnota byla naměřena v dubnu, kdy byl meziroční nárůst více než 50 %.⁸⁸

Obrázek 27: Tržby ve skupině CZ-NACE 47 (2019-2021)

Zdroj: Český statistický úřad (czso.cz)

Na obrázku č. 27 je uveden měsíční vývoj tržeb v oblasti Maloobchodu kromě motorových vozidel od roku 2019. Data zobrazují meziroční indexy. Shodnou úroveň

⁸⁸ Epidemie covid-19 zasáhla maloobchod ve třech vlnách. Český statistický úřad [online]. 2021. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/epidemie-covid-19-zasahla-maloobchod-ve-trech-vlnach>

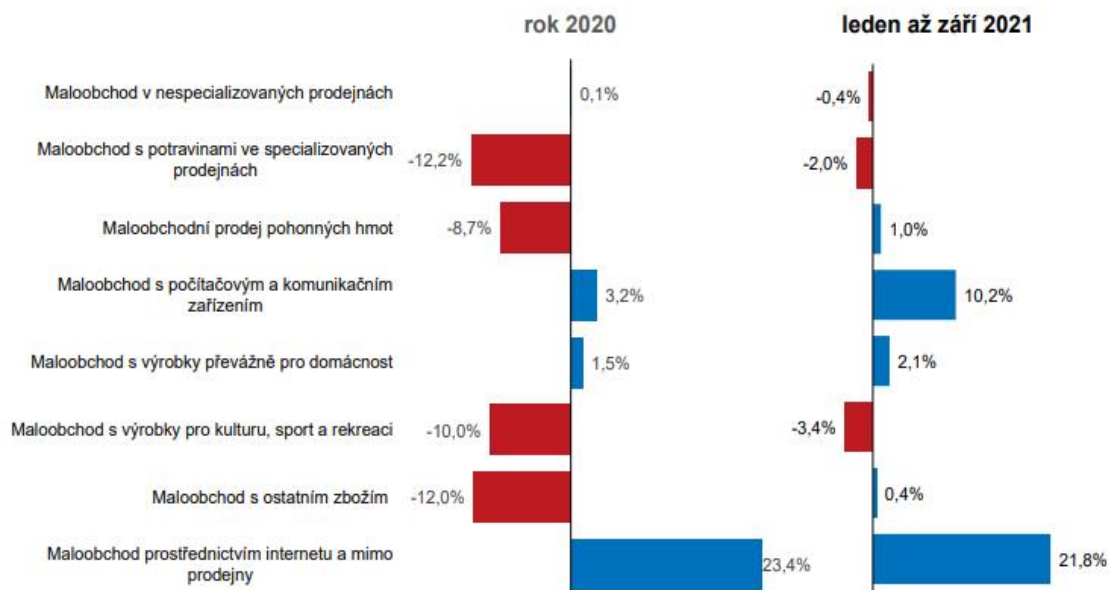
tržeb z období minulého roku vyjadřuje hodnota 100. Ze sezónně očištěných dat můžeme pozorovat rapidní propad tržeb v období začátku pandemie (březen-duben 2020), které následovalo částečné oživení a růst v letních měsících po rozvolnění restrikcí. Se zhoršující se situací na podzim ale tržby opět klesaly, kdy jedinou výjimkou byl prosinec 2020, z důvodu předvánočního růstu poptávky spotřebitelů a částečnému umožnění provozu kamenných prodejen v režimu zákazník na 15 m². Na začátku loňského roku tržby opět klesaly, nicméně s rostoucím procentem vakcinací a částečným rozvolnění opatření pro plně očkované (viz. Druhá vlna) mohly být prodejny znovu otevřeny, což vedlo k markantnímu nárůstu tržeb. Dlouhodobější vývoj trendu tržeb v konkrétní oblasti maloobchodu je uveden v tabulce č. 12. Průběh tržeb v odvětví je vyjádřen opět pomocí meziročního indexu, kdy shodnou úroveň tržeb z minulého roku vyjadřuje hodnota 100. Z uvedených hodnot je zřejmé, že tržby v oblasti maloobchodu, kromě motorových vozidel od roku 2015 do roku 2020 meziročně stoupaly. V roce 2020 ovlivnil koronavirus vývoj odvětví, kdy zejména vládní restriktce zastavily tržby na takřka shodných hodnotách jako v roce 2019. Větší negativní dopad však koronavirus na vývoj tržeb daného odvětví neměl, kdy dokonce v roce 2021 už tržby meziročně opět rostly.

Tabulka 12: Hodnoty meziročního indexu tržeb CZ-NACE 47

Odvětví (CZ-NACE 47)		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
G47	Maloobchod, kromě motorových vozidel	105,66	105,27	105,44	105,04	104,88	99,46	104,30

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu (czso.cz)

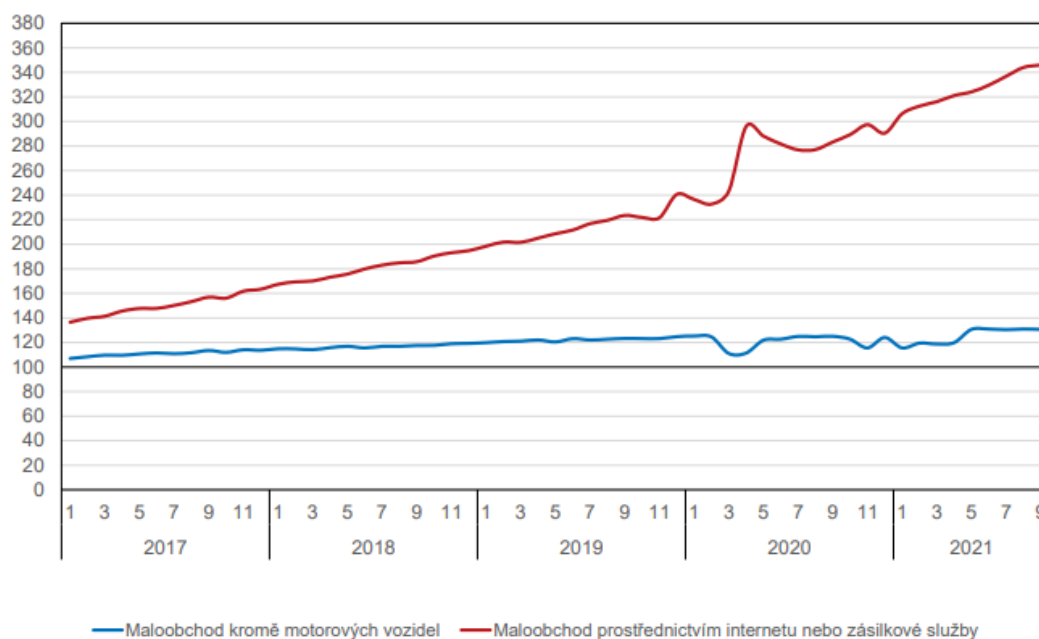
I když celá skupina Maloobchod kromě motorových vozidel nijak zásadně z pohledu tržeb ovlivněna koronavirem nebyla, tak jednotlivé podskupiny, z nichž do jedné patří i firma XY, na vypuknutí pandemie reagovaly velice rozdílně. Na obrázku č. 28 jsou uvedeny meziroční změny indexu tržeb těchto podskupin v letech 2020 a 2021. Nejvíce pandemie zasáhla maloobchodní prodej s potravinami ve specializovaných prodejnách, s výrobky pro kulturu, sport a regeneraci a s ostatním zbožím (všechny více než 10 % propad tržeb). Naopak rapidní růst tržeb meziročně o více než 20 % v obou letech zaznamenal maloobchod prostřednictvím internetu a mimo prodejny. Značný nárůst tržeb, konkrétně o 10,2 %, lze také pozorovat v roce 2021 u maloobchodu s počítačovým a komunikačním zařízením.

Obrázek 28: Meziroční změny indexu tržeb podskupin CZ-NACE 47

Zdroj: Český statistický úřad (cszo.cz)

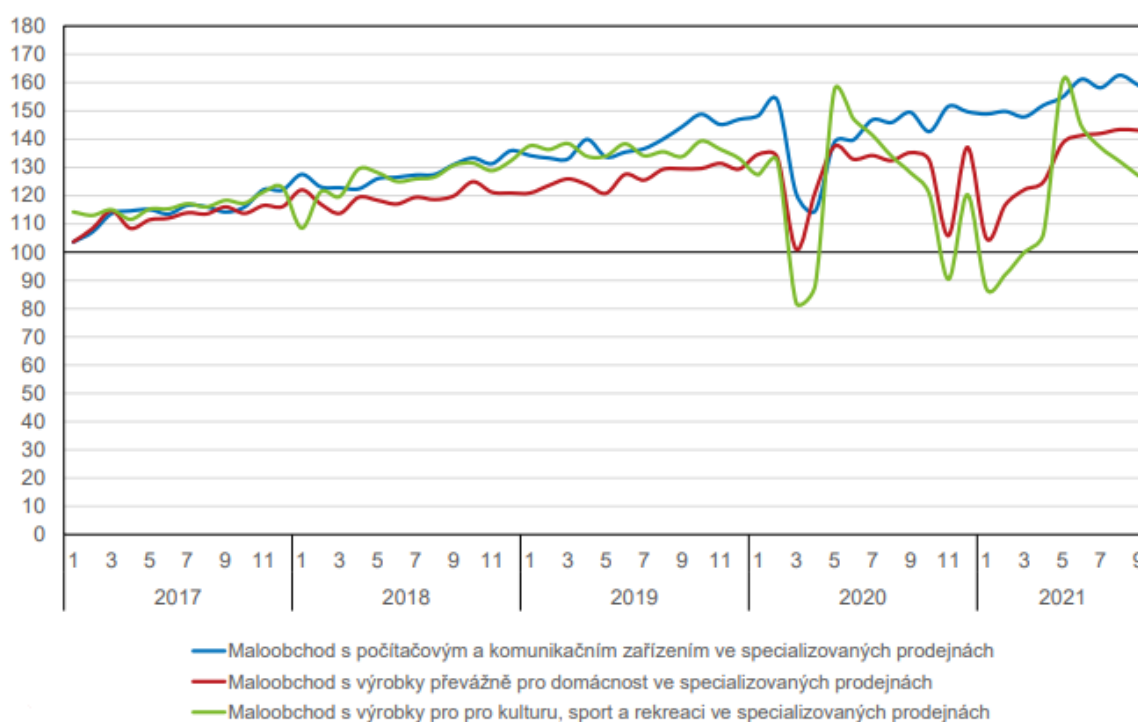
Značný počet subjektů podnikajících v oblasti maloobchodu přesunulo ať už nuceně, nebo z vlastní iniciativy, prodejní kanály do online prostoru. I proto vykazoval Maloobchod prostřednictvím internetu a mimo prodejny rekordní nárůst tržeb, kdy v roce 2020 rostl o 23,4 % a v roce 2021 o 21,8 % (viz. Obrázek 28). Na obrázku č. 29 je uvedeno porovnání vývoje tržeb maloobchodu prostřednictvím internetu s tržbami skupiny CZ-NACE č. 47.

Obrázek 29: Porovnání vývoje tržeb CZ-NACE 47 a prostřednictvím internetu

Zdroj: Český statistický úřad (cszo.cz)

Cílem diplomové práce je analýza dopadů koronavirové krize na konkrétní podnik, a také oblast, ve které podniká. Jelikož firma XY spadá do podskupiny CZ-NACE č. 47.54: „Maloobchod s elektrospotřebiči a elektronikou“, který je součástí většího celku „Maloobchod s ostat. výrobky pro domácnost ve specializovaných prodejnách“, je na obrázku č. 30 zobrazen vývoj tržeb uvedeného celku v komparaci s dalšími na shodné úrovni (CZ-NACE č. 47: Maloobchod, kromě motorových vozidel). Indexy tržeb jsou uvedeny ve stálých cenách roku 2015, aby byl dostatečně interpretován celkový trend zkoumaného odvětví. Vývoj tržeb naznačuje, že trend uvedeného odvětví byl před začátkem epidemie (březen 2020) lineárně rostoucí. Uvedené odvětví zasáhla epidemie ve třech vlnách, kdy byl největší propad tržeb zaznamenán už na jejím začátku. V březnu 2020 se tržby vrátily na úroveň z roku 2015. Další výrazný pokles byl zaznamenán na podzim 2020 a poté na začátku loňského roku, ale propad nebyl až tak hluboký, jako v prvním případě. Od této doby se tržby znovu začaly postupně navyšovat, až na podzim loňského roku přesáhly hodnoty před epidemií. Vývoj trendu odvětví byl velkou měrou ovlivněn koronavirem, nicméně se dokázalo z negativních dopadů plně zotavit a pokračovat v nadále rostoucím trendu.

Obrázek 30: Vývoj tržeb vybraných skupin CZ-NACE č. 47

Zdroj: Český statistický úřad (cszo.cz)

Vývoj trendu v celém odvětví maloobchodního prodeje výrobků pro domácnost ve specializovaných prodejnách napodoboval také trend tržeb v oblasti maloobchodu s elektrospotřebiči a elektronikou, ve které podniká i firma XY a jejíž vývoj tržeb je za období 2013 až 2021 uveden v tabulce č. 13.

Tabulka 13: Výkaz tržeb skupiny CZ-NACE 47.54 (2013-2021)

Maloobchod s elektrospotřebiči a elektronikou v malém a středním podniku (CZ-NACE 47.54)												
Právnícké a fyzické osoby												
Retail sale of electrical household appliances in specialised stores (CZ-NACE 47.54)												
Non-financial corporations and households												
Ukazatel	Jednotky	Rok / Year										
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Čistý obrat (Výnosy celkem) ¹	mil. Kč	21 843	20 232	20 776	22 198	20 915	30 555	32 048	31 573	33 008		
z toho	tržby z prodeje výrobků a služeb a za prodej zboží	mil. Kč	21 208	19 671	20 066	21 807	20 468	29 944	31 618	31 370	32 640	
	v tom	tržby z prodeje výrobků a služeb	mil. Kč	1 059	980	1 306	1 554	1 396	2 199	2 552	x	x
		tržby za prodej zboží	mil. Kč	20 149	18 692	18 761	20 254	19 072	27 745	29 065	x	x
		ostatní provozní výnosy ¹	mil. Kč	551	499	367	360	391	481	325	x	x
		výkony vč. obchodní marže	mil. Kč	5 243	4 640	4 895	5 375	5 257	7 413	7 763	x	x

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Na uvedených datech je zřejmý pokles objemu tržeb v roce 2020, nicméně v roce 2021 už hodnota objemu tržeb překonala úroveň před epidemií. Aby byla dokázána změna, bude v následující části provedena statistická analýza vývoje tržeb vyjádřeného meziročním indexem skupiny CZ-NACE č. 47.54. Indexy jsou uváděny ve stálých cenách předešlého roku, přičemž jsou využívána sezónně očištěná data. Podrobné hodnoty jsou dostupné v příloze.

Ke statistické analýze byl použitý Wilcoxonův dvou výběrový test, který testuje hypotézu, že distribuční funkce obou rozdělení pravděpodobností jsou totožné, což by znamenalo zároveň shodnost vývoje indexu tržeb. Testována jsou data před pandemií (2015–2019) a v jejím průběhu (2020–2021). V případě platnosti nulové hypotézy výsledek interpretuje, že vývoj indexů před pandemií a při ní je shodný, a tudíž by na tržby v maloobchodu neměla vliv. V opačném případě nulovou hypotézu zamítáme v prospěch alternativní, že pandemie tržby ovlivnila.

Wilcoxonův dvou výběrový test:

„Necht' (X_1, X_2, \dots, X_m) a (Y_1, Y_2, \dots, Y_n) jsou dva nezávislé výběry vytvořené ze základních souborů X a Y se spojitým rozdělení pravděpodobností. Testujeme hypotézu, že distribuční funkce obou rozdělení pravděpodobností jsou totožné.“⁸⁹

Hypotézy: $H_0: F(x) = F(y)$

$$H_A: F(x) \neq F(y)$$

Nejprve uspořádáme všechny hodnoty vzestupně podle pořadí. Zjistíme pořadí hodnot v každém z výběrů, které označíme T_1 a T_2 . Podle uvedených vztahů poté vypočítáme hodnoty U_1 a U_2 . Konkrétní výpočty obsahuje excelový soubor v příloze.

Testování hypotéz:

$$U_1 = m * n + \frac{m * (m + 1)}{2} - T_1$$

$$U_2 = m * n + \frac{n * (n + 1)}{2} - T_2$$

Hodnota testovacího kritéria nabývá následující hodnoty. Jelikož v tomto případě se jedná o výběry s větším rozsahem, bylo využito testovací kritérium U . Kritická oblast je definována množinou W a ověřujeme, zda hodnota testovacího kritéria spadá do oné kritické oblasti, nebo do oblasti přípustných hodnot. Za předpokladu platnosti nulové hypotézy se nachází v přípustné oblasti a distribuční funkce jsou shodné. V našem případě by to znamenalo shodnost indexů tržeb před pandemií a v jejím průběhu. Pokud ovšem spadá do kritické oblasti nulovou hypotézu zamítáme v prospěch alternativní, že pandemie vývoj tržeb ovlivnila.

Testovací kritérium:
$$U = \frac{U_1 - \frac{1}{2} * m * n}{\sqrt{\frac{m * n}{12} * (m + n + 1)}}$$

⁸⁹ KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: STASIS, 2008.

Tabulka 14: Hodnoty pro výpočet Wilcoxonova dvou výběrového testu $\alpha=0,05$

T₁	2813,5
T₂	757,5
U₁	- 1073,5
U₂	2512,5
U	17,75
$W = \{U : U \geq z_\alpha\}$	1,96

Zdroj: vlastní zpracování

Kritická oblast na hladině přípustnosti $\alpha=0,05$ je definována jako množina čísel větších nebo rovných 1,96. Jelikož hodnota testovacího kritéria U (viz. Tabulka 14) spadá do kritické oblasti, zamítáme nulovou hypotézu v prospěch alternativní. Vývoj meziročního indexu tržeb maloobchodu s elektrospotřebiči a elektronikou v průběhu pandemie a před ní nebyl shodný. Koronavirus tedy výrazně ovlivnil situaci v daném segmentu.

Testování bylo provedeno ve větším časovém intervalu (6 let) a výsledky tak mohou být zkresleny. Proto je v následující části provedeno užší porovnání posledních 4 let (2 roky před pandemií, 2 roky průběh pandemie) pomocí jednofaktorové analýzy rozptylu, která umožňuje porovnávat střední hodnoty několika souborů najednou.

Jednofaktorová analýza rozptylu:

„Princip metody analýzy rozptylu spočívá v rozkladu celkového součtu čtverců odchylek do aritmetického průměru, vypočteného ze všech naměřených hodnot, na několik složek, které přísluší předpokládaným zdrojům variability. Tyto složky se vzájemně porovnávají a na základě jejich poměrů lze činit závěry, zda celkový rozptyl vznikl především v důsledku středních hodnot souborů, nebo v důsledku náhodných vlivů.“⁹⁰

Jednofaktorová analýza rozptylu předpokládá, že sledovaný statistický znak Y ovlivňuje pouze jeden faktor ψ . Aby bylo možno provést uvedenou analýzu je potřeba ověřit normalitu a homogenitu výběrových souborů. Testujeme hypotézu **H₀: $\mu_1 = \mu_2 = \dots = \mu_k$** , tedy že faktor

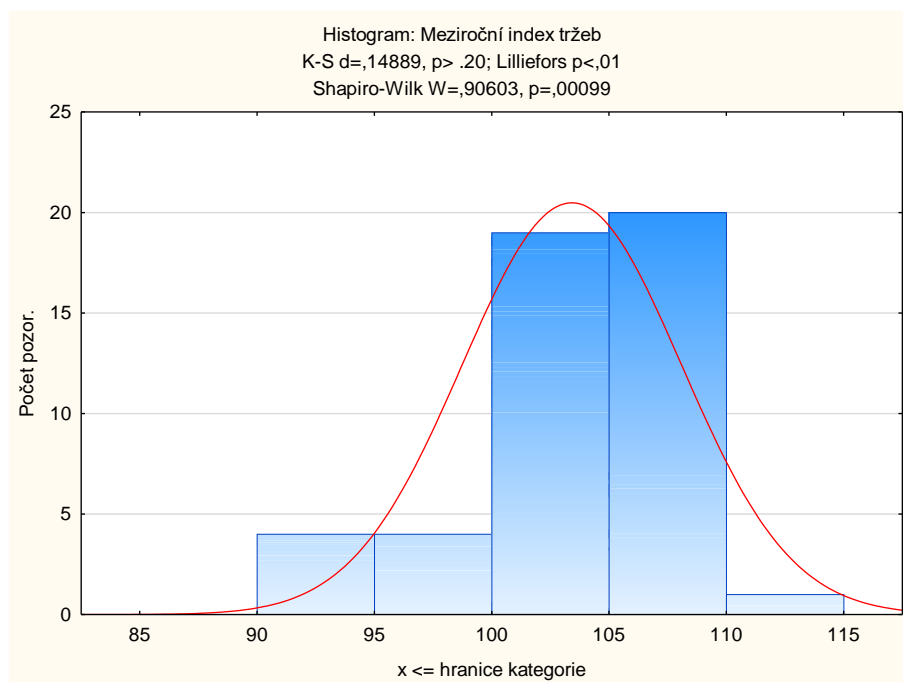
⁹⁰ KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: STASIS, 2008.

ψ neovlivňuje sledovaný znak Y a všechny náhodné výběry mají stejné střední hodnoty, proti alternativní hypotéze, že alespoň jeden pár středních hodnot není shodný.

Testovány byly sezónně očištěné indexy tržeb v maloobchodě s elektrospotřebiči a elektronikou za poslední čtyři roky, aby bylo zjištěno, jestli ovlivnil koronavirus v posledních dvou letech vývoj v tomto segmentu. Testování také umožňuje zjistit, v kterém období se tržby významně lišily od ostatních pomocí post-hoc analýzy.

Testování normality a homogenity:

Prvním krokem jednofaktorové analýzy rozptylu je ověření, zda výběrové soubory pochází ze základního souboru s normálním rozdělením pravděpodobností $N(\mu_i, \delta)$. Následuje ověření homogenity (shodnosti rozptylů). Obrázek 31 a tabulka č. 15 jsou výstupy provedených testů ze softwaru Statistica.

Obrázek 31: Testování normality

Zdroj: vlastní zpracování v programu Statistica

Tabulka 15: Testování homogenity

Proměnná	Analýza rozptylu Označ. efekty jsou význ. na hlad. $p < ,05000$							
	SS Efekt	SV Efekt	MS Efekt	SS Chyba	SV Chyba	MS Chyba	F	p
Meziroční index tržeb	254,6241	3	84,87469	772,1319	44	17,54845	4,836591	0,005387

Zdroj: vlastní zpracování v programu Statistica

K testování normality bylo využito Shapiro-Wilkova testu a Lillieforsova testu. Výsledky obou testů nepotvrdili normální rozdělení pravděpodobností základního souboru. Následné testování homogenity bylo provedeno pomocí Levenova testu, kdy p-hodnota meziročního indexu tržeb byla menší nežli hladina přípustnosti a nebyla tak splněna ani shodnost rozptylů.

Kruskal-Wallisův test:

Jelikož **nebyl splněn ani jeden z předpokladů využití parametrické metody** pro jednofaktorovou analýzu rozptylu, bylo využito neparametrické metody Kruskal-Wallisova testu, který využívá pořadí hodnot. Uvedený test ověřuje hypotézu **$H_0: F_1(x) = F_2(x) = \dots = F_k(x)$** , tedy že všechny náhodné výběry pochází ze stejného základního souboru, a tudíž mají shodné distribuční funkce. Alternativní hypotézou je **$H_A: F_i(x) \neq F_j(x)$** , že alespoň pro jednu dvojici nejsou distribuční funkce shodné. V tabulce č. 16 jsou uvedeny hodnoty testovacího kritéria, součtu pořadí a průměrného pořadí, které daný test využívá k výpočtům.

Tabulka 16: Kruskal-Wallisův test

Závislá: Meziroční index tržeb	Kruskal-Wallisova ANOVA založ. na poř.; Meziroční index tržeb Nezávislá (grupovací) proměnná : Rok Kruskal-Wallisův test: $H(3, N=48) = 11,78827$ $p = ,0081$		
	Platný N	Součet pořadí	Průměr Pořadí
2018	12	347,0000	28,91667
2019	12	335,0000	27,91667
2020	12	150,0000	12,50000
2021	12	344,0000	28,66667

Zdroj: vlastní zpracování v programu Statistica

Kritická oblast je definována $W = \{Q; Q > \chi_{\alpha, k-1}^2\}$. Kritická hodnota pro uvedený příklad je 7,81473. Hodnota testovacího kritéria (11,78827) je větší než kritická hodnota a nachází se tedy v kritické oblasti. Nulová hypotéza o shodnosti distribučních funkcí tržeb ve všech letech je zamítnuta. Některé roky se tedy od sebe výrazně liší (faktor roku je výrazný).

Pomocí post-hoc analýzy zjišťujeme, co způsobilo zamítnutí shodnosti. V tabulce č. 17 je provedeno vícenásobné párové porovnání Tukeyovou metodou. Tato metoda porovnává jednotlivé roky mezi sebou a měří, u kterých dvojic byl rozdíl signifikantní.

Tabulka 17: Post-hoc analýza signifikantních rozdílů

Vícenásobné porovnání hodnot; Meziroční index tržeb Nezávislá (grupovací) proměnná : Rok Kruskal-Wallisův test: $H(3, N=48) = 11,78827$ $p = ,0081$				
Závislá: Meziroční index tržeb	2018 R:28,917	2019 R:27,917	2020 R:12,500	2021 R:28,667
2018		0,174964	2,872318	0,043741
2019	0,174964		2,697355	0,131223
2020	2,872318	2,697355		2,828577
2021	0,043741	0,131223	2,828577	

Zdroj: vlastní zpracování v programu Statistica

Po porovnání jednotlivých let vychází, že rok 2020 se významně liší od všech ostatních let (červeně zbarvené hodnoty). Naopak roky 2018, 2019 a 2021 lze považovat za shodné (mají přibližně stejnou hodnotu).

Výsledky provedené statistické analýzy potvrdili, že tržby ve sledovaném sektoru (47.54) pandemie výrazně ovlivnila. Při užším zaměření na období posledních čtyř let byla také potvrzena rozdílnost v tržbách. Nicméně při porovnání jednotlivých let vykazoval významný rozdíl pouze rok 2020, kdy rok 2021 nevykazoval statistický rozdíl oproti letům před pandemií. Maloobchodní prodej s elektrospotřebiči a elektronikou tak pandemie podle průběhu tržeb zasáhla pouze v první polovině. Ve druhé polovině se tržby vrátili na hodnoty před pandemií (viz. Obrázek 27 a Tabulka 13).

Výrazným podpůrným faktorem uvedeného zotavení tržeb byl přechod spotřebitelské poptávky do online prostoru (viz. Obrázek 29), kde byly nákupy uskutečňovány prostřednictvím e-shopů. Většina firem podnikajících v obchodu už e-shop měla, ale zbylé se rychle adaptovali na situaci a alespoň nějaký si zřídili, aby mohli dále pokračovat v provozu. Uvedený trend potvrzuje i obrázek č. 32, který obsahuje výše investic do softwaru jednotlivých odvětví národního hospodářství ČR. Oblast obchodu vykazovala rostoucí trend investic do softwaru i vybavení meziročně o 1 476 mld. Kč v roce 2020, kdy pandemie začala, což napomohlo k rychlejší adaptaci odvětví.

	mil. Kč		
	2018	2019	2020
Celkem	150 990	181 171	193 121
<i>podle odvětví</i>			
Zemědělství	471	594	656
Těžba a dobývání	95	91	100
Zpracovatelský průmysl	17 838	22 173	24 655
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	2 931	3 156	3 489
Stavebnictví	1 469	1 678	1 834
Obchod	12 910	14 122	15 598
Doprava a skladování	5 487	6 087	6 286
Ubytování, stravování a pohostinství	415	625	673
Informační a komunikační činnosti	59 309	75 051	81 547
Peněžnictví a pojišťovnictví	25 546	28 710	27 874
Činnosti v oblasti nemovitosti	1 751	2 204	2 392
Profesní, vědecké a technické činnosti	11 160	11 581	12 366
Administrativní a podpůrné činnosti	2 304	3 525	3 765
Veřejná správa a obrana	5 327	6 573	7 643
Vzdělávání	1 103	1 237	1 259
Zdravotnictví a sociální péče	1 214	1 895	2 239
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 282	1 498	1 401
Ostatní služby	378	371	190

Obrázek 32: Vývoj investic do softwaru v ČR

Zdroj: Český statistický úřad (czso.cz)

Statistická analýza prokázala změnu v tržbách v maloobchodu s elektronikou a elektrospotřebiči. Odlišným faktorem se ukázal rok 2020, kdy se změna vymykala průměru z let předešlých. Tato změna byla způsobena růstem počtu nakažených a také vládními restrikcemi, které na zhoršující se epidemickou situaci reagovaly. V následující části bude provedena analýza korelačních koeficientů indexu tržeb v maloobchodě s elektronikou a elektrospotřebiči a měsíčního přírůstku počtu nakažených, aby byl prokázán, zda na pokles tržeb mělo vliv i šíření nákazy.

K ověření vztahu bylo využito Spearmanova korelačního koeficientu, který se používá, když nejsou splněny předpoklady normálního rozdělení (normalita nepotvrzena viz. Obrázek 31). Využívá pořadí náhodných veličin a testuje jejich podobnost. Pokud jsou si tato pořadí podobná, svědčí to i o vztahu mezi daty, ze kterých jsou utvořena.

Spearmanův korelační koeficient:

„Mějme náhodný výběr $(X_1, Y_1), (X_2, Y_2), \dots, (X_n, Y_n)$, utvořený ze základního souboru (X, Y) se spojitým dvojrozměrným rozdělením pravděpodobností. Testujeme hypotézu, že X a Y jsou nekorelované náhodné veličiny proti alternativní, že korelované jsou.“⁹¹

Hypotézy: $H_0: \rho \neq 0$ $H_A: \rho = 0$

Testovací kritérium: $R_s = 1 - \frac{6}{n*(n^2-1)} * \sum_{i=1}^n (R_i - Q_i)^2$

Kritická oblast: $W = \{R_s : |R_s| > r_\alpha\}$

Tabulka 18: Hodnoty pro výpočet Spearmanova korelačního koeficientu $\alpha=0,05$

R_s	-1,295
$W = \{R_s : R_s \geq r_\alpha\}$	0,415

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota testovacího kritéria (-1,295) spadá do kritické oblasti (viz. Tabulka 18). Nulová hypotéza o nerovnosti korelačních koeficientů je zamítnuta ve prospěch alternativní. Můžeme tvrdit, že mezi přírůstky v počtech nakažených a tržbami maloobchodu s elektronikou a elektrospotřebiči existuje korelační závislost. Je potvrzeno, že počty nakažených měly určitý vliv na vývoj tržeb v maloobchodu CZ-NACE 47.54 společně s restrikcemi.

⁹¹ KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: STASIS, 2008.

4 Strukturální dopady COVID-19 v realitě české firmy

V předešlé kapitole bylo prokázáno, že epidemie COVID-19 měla vliv na vývoj tržeb v oblasti maloobchodu, kromě motorových vozidel. Dopady epidemie ovlivnily tržby v odvětví ve třech vlnách, a to ihned po propuknutí epidemie na území ČR v březnu 2020, na podzim 2020 a na přelomu let 2020 a 2021. Všechny změny byly nejvíce ovlivněny vládními restrikcemi, které zakazovaly maloobchodní prodej v kamenných prodejnách. I přes to, že v roce 2020 tržby klesly, nebylo odvětví tak negativně zasaženo jako například cestovní ruch (viz. Negativně zasažená odvětví). V roce 2021 se situace v odvětví zlepšila a tržby dokonce přesáhly hodnoty před pandemií (2019). Situace v celém odvětví však nemusí nutně odrážet realitu jednotlivých firem, které v dané oblasti podnikají. Proto bude v následující kapitole proveden podrobnější vhled na problematiku, jak koronavirus ovlivnil situaci konkrétní firmy podnikající v ČR. Bude využito dat z účetních výkazů, finanční analýzy podniku a řízeného rozhovoru s majitelem firmy. Na přání majitele firmy bude z důvodu případné ztráty konkurenční výhody využito fiktivního pojmenování společnosti: „Firma XY“.

4.1 Charakteristika firmy

Firma XY patří do skupiny malý a střední podnik. Zařazení do skupiny definuje „*Aplikační výklad pro vymezení pojmů drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií*“. Výklad je vydaný Ministerstvem průmyslu a obchodu po jednacím číslem MPO 27060/17/61100.⁹²

Určujícími faktory rozdělení subjektů mezi drobný, nebo malý a střední podnik jsou zejména obrat firmy a počet zaměstnanců. Za drobného, malého a středního podnikatele se považuje subjekt, který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a aktiva nepřesahující 43 mil. EUR, nebo obrat nepřesahující 50 mil. EUR. Dále pak za malého a středního se považuje podnik s méně než padesáti zaměstnanci a aktivy a obratem do 10 mil. EUR.

⁹² Aplikační výklad pro vymezení pojmů drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2017. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/vyzvy-op-pik-2019/2019/10/Priloha-c--6-1-_Aplikacni-vyklad-MSP-4-5-2017.pdf

Drobný podnikatel zaměstnává méně než 10 zaměstnanců a obrat i aktiva nepřesahují 2 mil. EUR.⁹³

Pozorovaná firma sice z pohledu hodnoty aktiv (cca 1,4 mil. EUR) spadá do oblasti drobných podnikatelů, nicméně zaměstnává 20 zaměstnanců, z nichž většinu na hlavní pracovní úvazek a zbylé na DPP nebo DPČ. Počet zaměstnanců řadí firmu významně do skupiny malého a středního podniku.

Hlavní ekonomickou činností firmy je „*Maloobchod s ostatními výrobky pro domácnost ve specializovaných prodejnách*“, konkrétně „*Maloobchod s elektrospotřebiči a elektronikou*“.⁹⁴ Specifikace struktury řazení maloobchodních skupin je řešena v předcházející kapitole (viz. Maloobchod). Typ společnosti je společnost s ručeným omezením, byla založena dvěma společníky, kteří vložili shodně oba základní kapitál ve výši 100 000 Kč.

Činnost společnosti spočívala do roku 2018 ve správě provozu jedné maloobchodní prodejny s elektronikou a elektrospotřebiči. V daném roce se společnost rozrostla, když využila volných prostor v nedalekém městě, kde začala spravovat druhou prodejnu. Expanze proběhla dobře a až do vypuknutí pandemie firma prosperovala. Majitel společnosti disponuje letitými zkušenostmi, jelikož provozuje firmu již přes 10 let. Zaměření společnosti je spíše lokálního měřítká, jelikož se obě uvedené prodejny nachází ve stejném kraji. I na tak malém území se nachází vysoký počet konkurentů, například Planeo Elektro, O. K., Datart apod.

V následující kapitole bude za pomoci dat z účetních výkazů provedena finanční analýza vybraných ukazatelů firmy, aby bylo zjištěno, jak pandemie ovlivnila její fungování. Zda kopíroval vývoj firmy vývoj v celém odvětví a na začátku pandemie se tržby prudce propadly, ale další rok už byly opět na hodnotách před pandemií. Zkoumané období je mezi lety 2014 a 2020, za které existují účetní výkazy o podnikatelské činnosti.

4.2 Finanční analýza podniku

Finanční analýza je výběr, klasifikace a interpretace finančních údajů a s nimi sdružených informací s cílem formulace odhadů budoucích peněžních toků podniku. Analýza

⁹³ Definice malého a středního podniku aneb tichý zabiják dotací. *Právní prostor* [online]. 2019. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/problematika-spojovani-malych-a-strednich-podniku-z-pohledu-dotacnich-pravidel>

⁹⁴ Výpis z Registru ekonomických subjektů ČSÚ v ARES. *ARES* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=28613961&jazyk=cz&xml=1

využívá dat finančního výkaznictví. Výkazy popisují aktuální informace a minulost, ale finanční analýza usiluje o predikci budoucnosti.⁹⁵

Finanční analýza je formalizovaná metoda, která při využití dat získaných z účetních výkazů nadále tato data poměřuje a poté vyhodnocuje tak, aby interpretace výsledků byla srozumitelná a přehledná. Vyhodnocuje data minulých období i současnosti, na jejichž základě tvoří prognózu do období budoucích. Cílem analýzy je zjištění finanční bonity podniku, identifikace slabých míst, které by se mohly nadále rozšiřovat a rozpoznání silných stránek. Poskytnuté informace jsou velice důležité při rozhodování manažerů o dalším vývoji podniku. Na jejich základě se provádí změny v dosavadní finanční politice firmy.⁹⁶

4.2.1 Metody finanční analýzy

Základní členění finanční analýzy je děleno na dvě hlavní části.

- **fundamentální analýza** - „*Fundamentální finanční analýza se soustřeďuje na vyhodnocování spíše kvalitativních údajů o podniku, přičemž základní metodou analýzy je odborný odhad založený na hlubokých empirických i teoretických zkušenostech analytika. Informace kvantitativní povahy se do analýzy zahrnují, zpravidla se však nezpracovávají pomocí algoritmizovaného matematického aparátu.*“⁹⁷
- **technická analýza** - „*Technickou finanční analýzou rozumíme kvantitativní zpracování ekonomických dat s použitím matematických, matematicko-statistických a dalších algoritmizovaných metod, přičemž výsledky zpracování jsou opět kvantitativně, ale i kvalitativně vyhodnocovány.*“⁹⁸

Pro účely diplomové práce bude využito technické finanční analýzy, jelikož jsou využívána kvantitativní data z účetních výkazů.

4.3 Technická analýza podniku

Technická analýza se dále dělí na čtyři kategorie podle toho, jaká data jsou zkoumána a jaké matematické metody jsou využívány. Rozlišují se následující typy analýz:

- **analýza absolutních dat** – analýza pomocí tokových a stavových dat,

⁹⁵ DĚDINA, Jiří, ODCHÁZEL, Jiří. *Management a moderní organizování firmy*. Praha: GRADA, 2007.

⁹⁶ HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI-Wolters Kluwer, 2008

⁹⁷ MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. Praha: ASPI, 2006.

⁹⁸ MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. Praha: ASPI, 2006.

- **analýza rozdílových ukazatelů** – využívání odečítání různých skupin da od sebe,
- **analýza poměrových ukazatelů** – analýza pomocí poměření určitých ukazatelů,
- **analýza soustav ukazatelů** – kombinace výše uvedených metod.⁹⁹

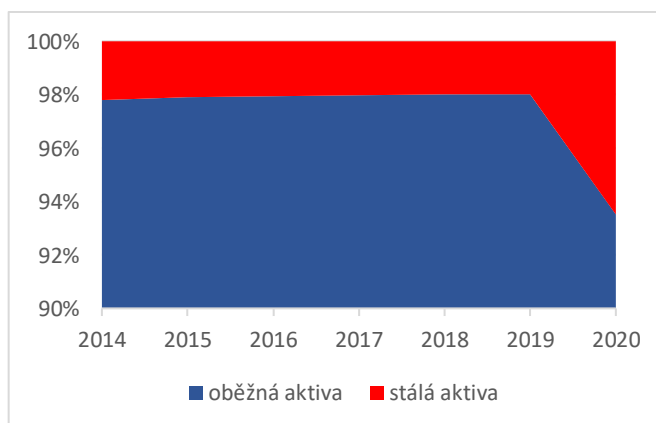
Pro účely diplomové práce bude provedena analýza absolutních dat a poměrových ukazatelů.

4.3.1 Analýza absolutních dat

Jako první bude provedena analýza za pomoci absolutních dat, které obsahuje hlavně rozvaha. Pozorování dat je provedeno za roky 2014-2021. Aktiva a pasiva budou analyzována odděleně.

Vertikální analýza aktiv

Vertikální analýza stanovuje poměr jednotlivých částí vůči stanovenému celku (100 %). V daném případě vyjadřují celek celková aktiva. Jejich konkrétní struktura je uvedena na následujícím obrázku od roku 2015.

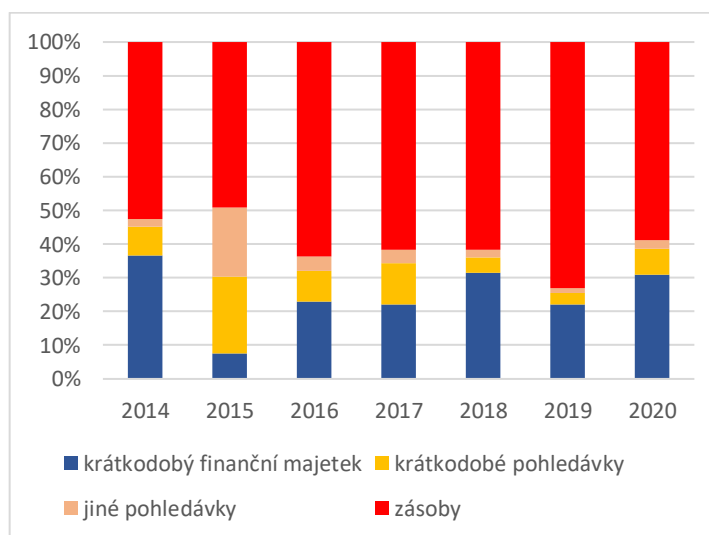
Obrázek 33: Vertikální analýza aktiv firmy XY

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

Na obrázku č. 33 můžeme pozorovat stálý trend v rozložení aktiv firmy, kdy cca 98 % z celkových aktiv tvořila aktiva oběžná. Uvedená skutečnost je typická pro sektor podnikání s elektrospotřebiči a elektronikou, jelikož většina činností firmy spočívá v nákupu zboží a jeho prodeji s marží. Převaha oběžných aktiv tak vyjadřuje skutečnost, že firma nakoupí

⁹⁹SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007.

zboží a je schopná ho do doby kratší než jeden rok úspěšně prodat. V roce, kdy vypukla pandemie můžeme pozorovat změnu v trendu, kdy se firmě nepodařilo z důvodu uzavření kamenných prodejen některá aktiva prodat do jednoho roku z důvodu snížení poptávky. Tato aktiva tak automaticky nabyla statutu stálých aktiv. Z důvodu zaměření firmy nedává smysl rozebírat složení stálých aktiv a v následujícím grafu je tak uvedeno procentuální složení pouze aktiv oběžných.

Obrázek 34: Složení oběžných aktiv firmy XY

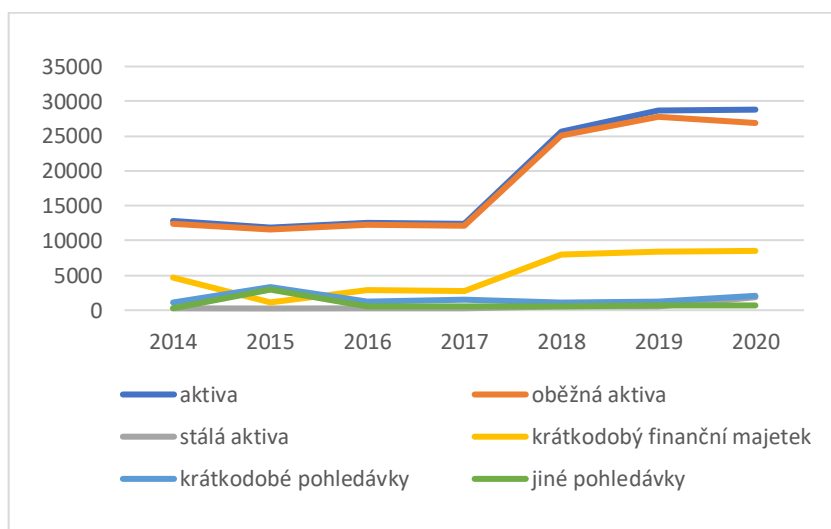
Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

Největší zastoupení v oběžných aktivech mají zásoby (viz. Obrázek 34), které je opět charakteristické pro segment podnikání, ve kterém Firma XY provozuje činnost. Provozovny musí disponovat dostatečným počtem kusů zboží, aby byla schopny uspokojit i větší růst poptávky. Kdyby nastala situace, že nebude na provozovně dostupné zboží, není možné provádět výdělečnou činnost, což je opakem úmyslu podnikatele. V roce 2020 opět sledujeme změnu trendu, kdy se zásoby snížily o zhruba 20 %. Snížení zásob má za příčinu narušení dodavatelsko-odběratelských řetězců z důvodu karantén, hlavně v Číně. Doba doručení zboží se výrazně prodlužovala a Firma XY tak snižovala zásoby jejich prodejem, mezitím co čekala na dodání dalšího.

Horizontální analýza aktiv

Horizontální analýza ilustruje meziroční změnu a vývoj trendu u vybraných položek. Časové období pozorování je 2014-2020 jelikož za rok 2021 bohužel výkaz podnikatelské činnosti není dostupný. Poslední data poskytnutá majitelem firmy jsou vykázána k prvnímu pololetí 2021.

Aktiva celkově vzrostla za sledované období dvojnásobně (viz. Obrázek 35). Růst je způsoben expanzí firmy v roce 2018, kdy začala spravovat další provozovnu (viz. Charakteristika firmy). Rostoucí trend také zaznamenal krátkodobý finanční majetek, jelikož společnost využívá utržené finanční prostředky k částečně okamžitému nákupu dalšího zboží. Peníze nezůstanou ve firmě ani rok, aby přesáhly časový rámec krátkodobého finančního majetku. Když se společnost rozrostla zvedly se hodnoty více než dvojnásobně.

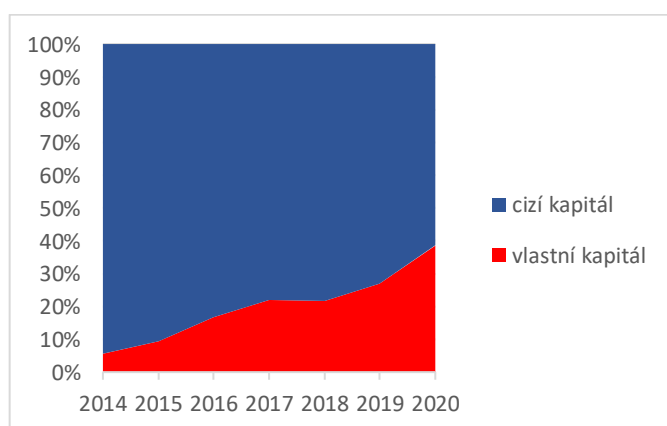

Obrázek 35: Vývoj aktiv firmy XY v letech 2014 až 2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

Vertikální analýza pasiv

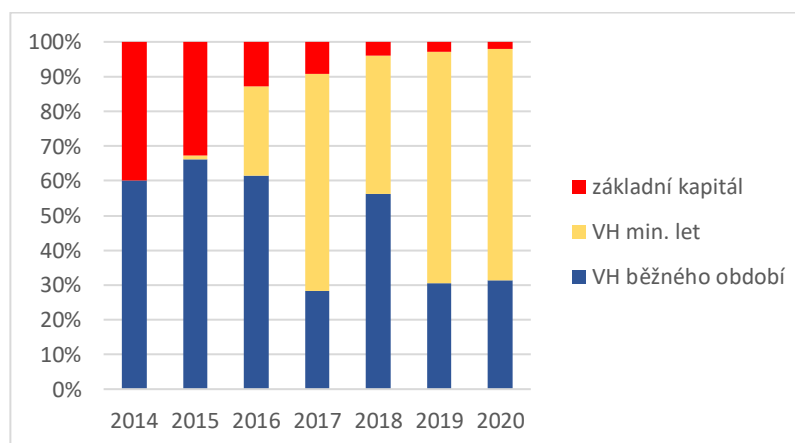
Shodně jako u aktiv budou i pasiva analyzována poměrovým rozdělením celku. V tomto případě tvoří celek všechna pasiva.

Obrázek 36: Vertikální rozložení pasiv firmy XY

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

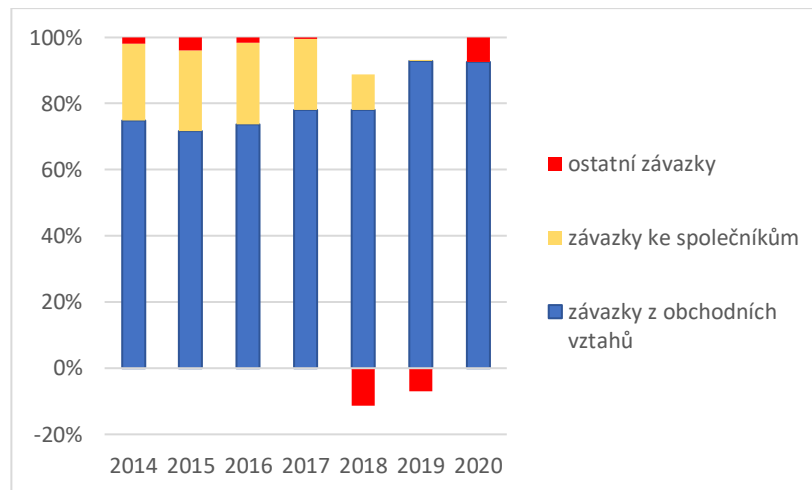
Na obrázku č. 36 je vidět postupně zvyšující se zastoupení vlastního kapitálu na celkových pasivech firmy. Tento trend dokazuje prosperitu společnosti a postupné osamostatňování se od financování z cizích zdrojů. Náklady na cizí kapitál jsou sice nižší než na vlastní, ale v případě hospodářské volatility zvyšuje vyšší poměr cizího kapitálu riziko výskytu problémů v podnikání. Firma ve velké míře respektuje zlaté pravidlo financování, které uvádí, že dlouhodobý majetek by měl být financován dlouhodobým kapitálem a krátkodobý majetek kapitálem krátkodobým.¹⁰⁰ V obou případech vertikální analýzy převládají poměrově krátkodobé ukazatele. Krátkodobé zdroje jsou sice dražší, ale přináší vyšší zisk a jsou proto vhodným způsobem financování krátkodobých aktiv, jako je například zboží u firmy XY.

Obrázek 37: Složení vlastního kapitálu firmy XY

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

¹⁰⁰ TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra, JELÍNKOVÁ, Eva. *Podniková ekonomika-klíčové oblasti*. Praha: GRADA, 2018

Obrázek 38: Složení cizího kapitálu firmy XY

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

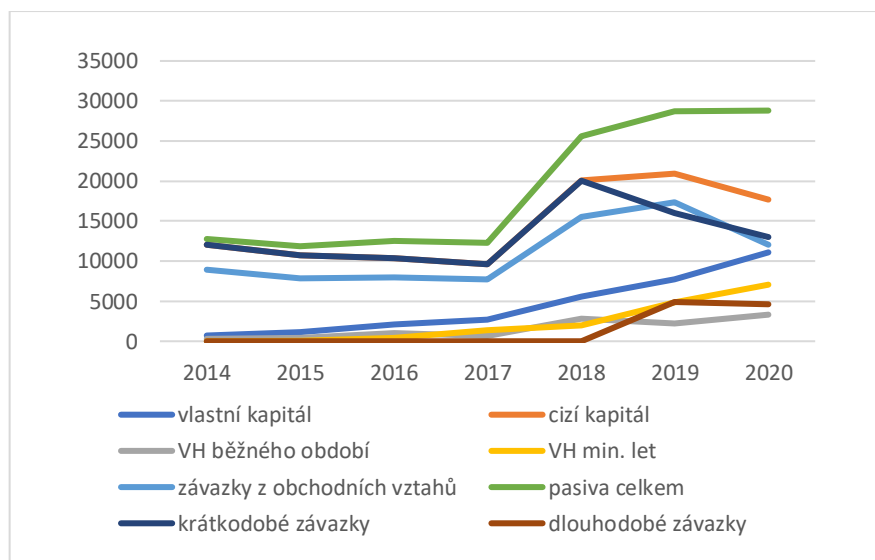
Struktura vlastního kapitálu firmy se v průběhu sledovaného období značně změnila. Základní kapitál v hodnotě 200 tis. Kč tvořil v roce 2014 ještě 40 % celkového vlastního kapitálu. Postupem let se jeho zastoupení s nárůstem ostatních položek zmenšilo na jednotky procent (viz. Obrázek 37). Od roku 2016 výrazně stoupl zastoupení výsledku hospodaření z minulých let. Pozorovaný nárůst by mohl souviset s cílem financování menších investic, ke kterému slouží právě prostředky z uvedené skupiny. Další možností je pokus o optimalizaci kapitálové struktury, která je hodnocena při žádosti o nové půjčky či úvěry. Jelikož je možno tento jev pozorovat již v roce 2016 může mít souvislost s následnou expanzí firmy dva roky poté. V roce 2018 když došlo k rozšíření firmy výsledek hospodaření se tedy zvýšil dvojnásobně nicméně další roky už zase tvořil větší část výsledku hospodaření z let minulých.

Složení cizích zdrojů dominuje jasně položka závazky z obchodních vztahů (viz. Obrázek 38), což je opět typické pro charakter podnikání firmy. Položka ostatní závazky dokonce jako jediná vykazovala záporné hodnoty v rok otevření nové prodejny a rok následující.

Horizontální analýza pasiv

Celková hodnota pasiv v průběhu sledovaného období byla nejvýznamněji ovlivněna otevřením další prodejny v roce 2018, kdy jejich hodnota stoupla více než dvojnásobně. Krátkodobé závazky a cizí kapitál mají shodný trend až do daného roku, kdy se některé krátkodobé závazky přesunuly z důvodu časového horizontu do dlouhodobých. Hodnota cizího kapitálu od rok 2018 klesá, což jde ruku v ruce s postupně se navyšující hodnotou

vlastního kapitálu. Firma respektuje zlaté pravidlo financování, kdy, jak lze pozorovat na obrázku č. 39, krátkodobé finanční závazky jsou zcela pokrývány krátkodobými zdroji. V posledních dvou letech dokonce se značnou rezervou.

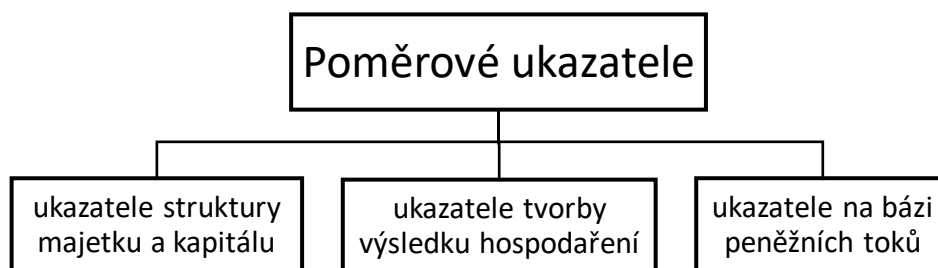

Obrázek 39: Kapitálová struktura firmy XY v letech 2014 až 2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů firmy XY

4.3.2 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele jsou elementárním metodickým nástrojem používaným při finanční analýze. Jsou zároveň i nejčastěji používané z hlediska využitelnosti a poskytují vstupní data do dalších složitějších analýz. Ukazatele se vypočítávají jako poměr dvou nebo několika položek (jejich hodnot) z účetních uzávěrek. Využívány jsou veřejné zdroje, které jsou uvedeny v účetních výkazech firmy.¹⁰¹

Obrázek 40: Schéma poměrových ukazatelů dle výkazů, ze kterých čerpají data

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza, s. 47.

¹⁰¹ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: GRADA, 2015.

Poměrové ukazatele se dále člení na tři skupiny podle účetních skupin, ze kterých čerpají data (viz. Obrázek 40). Ukazatele struktury majetku a kapitálu jsou konstruovány na základě dat z rozvahy. Vztahují se nejčastěji k ukazatelům zadluženosti a likvidity. Tvorba výsledku hospodaření vychází z výkazů zisků a ztrát a zkoumá strukturu nákladů a výnosů. Ukazatelé na bázi peněžních toků jsou součástí analýzy úvěrové bonity firmy a zkoumají pohyb finančních prostředků.¹⁰²

Základní poměrové ukazatele jsou:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele zadluženosti.¹⁰³

Ukazatele rentability

Pojem rentabilita nebo také ziskovost měří schopnost podniku generovat nové zdroje a zisk za použití kapitálových investic. Výchozí data používaná pro výpočet rentability jsou obsažena v rozvaze a výkazu zisků a ztrát. Rentabilita slouží k hodnocení celkové efektivnosti dané činnosti.¹⁰⁴

Pro výpočet jednotlivých ukazatelů rentability je potřeba definovat jednotlivé kategorie zisku, které jsou při výpočtech využívány.¹⁰⁵

EAT = čistý zisk po zdanění (VH za účetní období),

EBT = EAT + daň z příjmu (VH před zdaněním),

EBIT = EBT + nákladové úroky,

EBDIT = EBIT + odpisy.

Rentabilita celkových aktiv (ROA)

Ukazatel odráží, jakého zisku bylo dosaženo v poměru ku celkovým aktivům. Pokud do čitatele dosadíme EAT, ROA by bylo silně ovlivněno strukturou financování podniku.

¹⁰² RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: GRADA, 2015.

¹⁰³ KISLINGEROVÁ, Eva, HNILICA, Jiří. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: GRADA, 2005.

¹⁰⁴ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: GRADA, 2015.

¹⁰⁵ MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. Praha: ASPI, 2006.

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva}$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Daný ukazatel slouží ke zjištění, zda vlastníky vložený kapitál přináší dostatečný výnos v poměru k velikosti rizika podnikání. Když je ROE vyšší než úroky, které by podnik získal zapůjčením svého kapitálu, je efektivní ho využívat právě tímto způsobem.

$$ROE = \frac{EAT}{vlastní\ kapitál}$$

Rentabilita tržeb (ROS)

Poměrový ukazatel zisku ku celkovým tržbám. V čitateli je dosazen EAT nebo EBT. Ukazatel vyjadřuje efektivnost proměny tržeb v zisk firmy.

$$ROS = \frac{EBT}{tržby}$$

Ukazatele aktivity

*„Hodnotí vázanost kapitálu v jednotlivých formách majetku a měří schopnost podniku využívat vložených prostředků. Jsou charakterizovány buď rychlostí obratu, resp. Obratovostí (počtem obrátek, tj. kolikrát se obrátí konkrétní položka majetku za stanovený časový interval), nebo dobu obratu (doba, po kterou je majetek vázán)“.*¹⁰⁶

Pomocí ukazatelů aktivity hodnotí firma, zda hospodaří s aktivy efektivně a jestli jejich počet a struktura nejsou neúčelné. Nejpoužívanější ukazatele pro podnik jsou ukazatele obratu aktiv, doba obratu zásob a doba obratu pohledávek.

Obrat aktiv

Ukazatel udává počet otáček (kolikrát ročně dojde k obratu všech aktiv) za daný časový interval, většinou 365 dní. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím lepší je to výsledek pro hospodaření podniku. Obrat aktiv můžeme dělit na dobu obratu stálých a oběžných

¹⁰⁶ HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI, 2008.

aktiv.¹⁰⁷ Při rozložení aktiv zkoumané firmy a jejího charakteru podnikání bude využito právě ukazatele obratu oběžných aktiv.

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{roční tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{Obrat oběžných aktiv} = \frac{\text{roční tržby}}{\text{oběžná aktiva}}$$

Doba obratu zásob

Tento ukazatel udává dobu (počet dnů), po kterou jsou zásoby vázány v podniku, až do doby, kdy jsou přesunuty do spotřeby (výrobní podnik) nebo je uskutečněn jejich prodej (obchodní podnik). Hodnotu ukazatele můžeme reprezentovat také jako likviditu, jelikož udává, za jakou dobu se zásoby promění v pohledávku nebo hotovost.¹⁰⁸

Obrat zásob udává shodně jako u aktiv, kolikrát ročně se zásoby ve firmě spotřebují a opět naskladní.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}} * 365$$

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{roční tržby}}{\text{zásoby}}$$

Doba obratu pohledávek

Shodně jako doba obratu zásob i tento ukazatel udává počet dnů, kdy jsou přijaté tržby zadrženy v pohledávkách z obchodních vztahů, jelikož nákup většinou probíhá na fakturu, která má určitou dobu splatnosti. Když ukazatel dosahuje vyšší hodnoty, než je běžná doba splatnosti pohledávek, nejsou pohledávky firmy spláceny v termínu a daný způsob hospodaření je dlouhodobě neudržitelný.¹⁰⁹

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky z obchodních vztahů}}{\text{tržby}} * 365$$

Ukazatele likvidity

Likvidita je pro manažerské rozhodování a pro majitele firmy velice důležitým ukazatelem. Vyjadřuje schopnost podniku hradit svoje závazky, jíž ovlivňuje mnoho aspektů.

¹⁰⁷ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007.

¹⁰⁸ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007.

¹⁰⁹ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007

Mezi dva nejdůležitější patří průměrný finanční tok a struktura majetku firmy. Likvidita (schopnost podniku hradit závazky) je velmi často zaměňována s likvidností (schopnost přeměny majetku na finanční prostředky). Dalším pojmem úzce souvisejícím s likviditou je solventnost. Solventnost vyjadřuje momentální schopnost podniku hradit své závazky, mezitím co likvidnost vyjadřuje shodnou schopnost ale v delším časovém období. Aby mohl být podnik solventní, musí být i likvidní.¹¹⁰

Okamžitá likvidita (L₁)

Tento druh likvidity udává schopnost podniku hradit právě splatné závazky. Ve většině případů se za právě splatné dluhy uvádí ty s dobou splatnosti do jednoho měsíce. Pokud není ve výkazech uvedena doba splatnosti závazků, využívají se pro výpočet krátkodobé závazky. Doporučená hodnota ukazatele L₁ je mezi 0,2 a 0,5.¹¹¹

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Pohotová likvidita (L₂)

Pohotová likvidita vyjadřuje výše uvedenou solventnost podniku. Jakou část krátkodobých zdrojů financování je podnik schopen okamžitě splatit. Hodnota 1 znamená, že podnik je schopen okamžitě uhradit všechny krátkodobé závazky. Ideální hodnota ukazatele L₂ se pohybuje mezi 0,2 až 0,8.¹¹²

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Běžná likvidita (L₃)

Poslední z uvedených druhů likvidity udává, jak pokrývá hodnota oběžných aktiv krátkodobé závazky. Ukazatel je velice citlivý na strukturu zásob a způsob jejich oceňování. Pokud podnik zvolí nevhodnou strukturu oběžných aktiv, může se v budoucnu ocitnout ve složité finanční situaci. Běžná likvidita je tedy ukazatelem budoucí solventnosti podniku

¹¹⁰ KOTULIČ, P., KIRÁLY, P., RAJČÁNIOVÁ, M. *Finanční analýza podniku*. Bratislava: Iura Edition, 2007

¹¹¹ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007

¹¹² KOTULIČ, P., KIRÁLY, P., RAJČÁNIOVÁ, M. *Finanční analýza podniku*. Bratislava: Iura Edition, 2007

a schopnosti podniku splatit závazky.¹¹³ Doporučená hodnota ukazatele uvedená ve většině pramenů je mezi 1,5 a 2,5.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti jsou využívány hlavně ke zhodnocení finanční stability a nezávislosti podniku. Zadluženost klasifikuje rovnováhu mezi zdroji financování a jejich alokací do majetku. Hodnocení probíhá na základě dat z rozvahy a vzájemných vztahů mezi obsaženými položkami. Zadlužeností se rozumí fakt, že podnik využívá k financování majetku cizí zdroje, které nesou menší náklady než zdroje vlastní.¹¹⁴

Pro účely diplomové práce budou definovány tři ukazatele: celková zadluženost, koeficient zadluženosti a dlouhodobá a krátkodobá zadluženost.

Celková zadluženost

Celková zadluženost udává podíl cizího kapitálu na celkových aktivech podniku. Čím nižší podíl financování aktiv z cizích zdrojů, tím vyšší bonitu má podnik pro investory. Proto se považuje jako jeden z hlavních ukazatelů, na který se zaměřují například banky při žádosti podniku o úvěr. Vlastník podniku naopak chce dosahovat vyšších zisků, které sebou krátkodobé finanční zdroje přináší. Existuje tzv. *kvóta vlastního kapitálu*, která vyjadřuje hodnotu finanční nezávislosti firmy. Výpočet je poměr mezi vlastním kapitálem a celkovými aktivy.¹¹⁵

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{aktiva celkově}} * 100 [\%]$$

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} * 100 [\%]$$

Koeficient zadluženosti

¹¹³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007

¹¹⁴ HRDÝ, M. HOROVÁ, M. *Finance podniku*. Praha: Wolters Kluwer, 2009

¹¹⁵ SEDLÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera: finanční analýza v řízení firmy*. Praha: COMPUTER PRESS, 2001

Ukazatel disponuje relativně shodnou vypovídající schopností jako celková zadluženost. Počítá se jako poměr cizího kapitálu ku vlastnímu. Převrácená hodnota ukazatele se označuje jako míra samostatnosti firmy.¹¹⁶

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} * 100 [\%]$$

Dlouhodobá a běžná zadluženost

Běžná a dlouhodobá zadluženost vyjadřuje podíl dlouhodobého a krátkodobého cizího kapitálu na celkových aktivech.

$$\text{Dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodob.cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} * 100 [\%]$$

$$\text{Krátkodobá zadluženost} = \frac{\text{krátkodob.cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} * 100 [\%]$$

4.3.3 Analýza poměrových ukazatelů firmy XY

V následující kapitole je provedena finanční analýza podniku XY podle dat získaných z účetních výkazů. Většina vypočtených ukazatelů je v období 2014-2020, jelikož v době tvorby práce nebyla účetní uzávěrka za rok 2021 ještě dostupná. Rentabilita bude interpretována pomocí meziročních indexů změn (2015-2020), kdy 100 znamená stejnou hodnotu z předešlého období. Doby obratu jsou uváděny ve dnech, likvidita v koeficientech a zadluženost v procentech. Následně jsou vybrané hodnoty porovnávány se shodnými ukazateli maloobchodního trhu kromě motorových vozidel, aby bylo zjištěno shodného či rozdílného trendu firmy vůči segmentu. Porovnáván jsou pouze ukazatele, které bylo možno spočítat z dat MPO. Poslední uvedená data jsou za rok 2019. Majitel společnosti byl tak laskavý a poskytl pro účely práce i data z oblasti tržeb firmy za rok 2021, aby mohla být následně provedena statistická analýza těchto tržeb. Konkrétní hodnoty však nebudou na přání majitele zveřejněny. K interpretaci situace bude využito meziročního indexu změn tržeb v jednotlivých měsících, aby bylo zabráněno ztrátě konkurenční výhody firmy, kdy bude meziroční index vypočítáván právě z poskytnutých hodnot.

Rentabilita firmy XY

Vypočtené hodnoty rentability firmy XY jsou uvedeny v následující tabulce č. 19. Pro porovnání vývoje firmy s trendem odvětví jsou uvedena i celková čísla za segment.

¹¹⁶ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007

Konkrétní hodnoty uvádí index meziroční změny, kdy 100 značí shodnou úroveň s obdobím předešlým.

Tabulka 19: Hodnoty ukazatelů rentability firmy XY

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ROA	113,62	251,32	72,33	189,45	71,59	143,87
ROA-odvětví	118,9	105,6	102	102,1	101,9	97,4
ROE	45,68	128,9	49,43	221,59	56,05	104,54
ROE-odvětví	122,1	111,3	101,4	104,8	100,2	99,3
ROS	115,93	223,66	63,82	215,51	69,23	156,09
ROS-odvětví	114,9	111	109,5	107,3	103,2	99,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů a materiálů MPO

Na hodnotách ve výše uvedené tabulce je zřejmých vícero faktorů, které ovlivnily výkyvy ukazatelů od průběhu v odvětví. První jednodušeji rozeznatelný faktor je začátek spravování druhé prodejny, která začala působnost v roce 2018, a tudíž můžeme v tomto roce pozorovat více než dvojnásobný nárůst rentability tržeb i vlastního kapitálu. Uvedený jev interpretuje, že tržby i vlastní kapitál stouply, což značí jednak expanzi, ale i následnou prosperitu. Jelikož ukazatele rentability úzce souvisí s výsledkem hospodaření, který byl v daném roce na svém maximu za poslední čtyři roky (viz. Obrázek 37), stoupaly hodnoty o více než dvojnásobek. Rentabilita aktiv nestoupala takovým tempem, jelikož některá aktiva z první prodejny byla použita k prodeji v prodejně nové. Proto hodnota celkových aktiv nerostla takovým tempem.

Druhým faktor vychází ze struktury vlastního kapitálu firmy XY, která se začala v roce 2017 značně měnit (viz. Obrázek 37). Výsledek hospodaření se začal členit na výsledek běžného období a výsledek minulých let, do kterého firma XY přesouvala značnou část prostředků v roce 2016. Důvodem uvedeného rozhodnutí je využití výsledku hospodaření z minulých let pro investice v budoucnosti menšího rázu (viz. Vertikální analýza pasiv). Ona investice byla provedena, v již výše uvedeném roce 2018. V tomto roce firma také opět aplikovala rozložení výsledku hospodaření, který se projevil následující rok znovu v kapitálové struktuře (viz. Obrázek 37). Ušetřené prostředky byly využity ihned následující rok 2020, kdy vypukla pandemie, aby pokryly možné ztráty vzniklé v důsledku restrikcí.

I proto se hodnoty rentability firmy XY v prvním roce pandemie lišily od hodnot v celém odvětví. Rentabilita vlastního kapitálu jako jediný ukazatel zůstal v poměrně shodném růstu s odvětvím, kdy ho převýšil pouze o necelých 5 %. Za uvedeným růstem stojí i postupně navyšující se procento vlastního kapitálu na celkových pasivech firmy XY (viz. Obrázek 36). Rentabilita tržeb a aktiv rostla meziročně o 1,5násobek. Podílelo se na tom částečné využití zdrojů z výše uvedeného výsledku hospodaření z minulých let, a také s nástupem pandemie zvyšující se popularita prodeje zboží online, kde spotřebitelé měli jedinou možnost uskutečňovat nákupy. Společnost XY disponuje e-shopem, a proto její tržby kopírovaly trend maloobchodního prodeje přes internet (viz. Obrázek 29). Prodeje se projeví i na zvýšení hodnoty aktiv, která zvýšené tržby musela pokrývat svou přítomností v obchodě nebo na skladě.

Pandemie ukazatele rentability neovlivnila, kdy jejich hodnoty v roce 2020 překročily u pozorované firmy i trend v celém odvětví. Hlavním faktorem byla schopnost firmy přesunout komunikační a nákupní kanály do online prostoru a provozovat tak svou činnost většinou přes internet.

Aktivita firmy XY

Následující tabulka udává hodnoty ukazatelů aktivity firmy XY.

Tabulka 20: Hodnoty ukazatelů aktivity firmy XY

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obrat aktiv	2,48	3,09	3,13	3,22	3,27	3,30	3,15
Obrat aktiv – odvětví	2,35	2,37	2,32	1,76	2,36	2,43	2,32
Obrat oběžných aktiv	2,55	3,17	3,21	3,30	3,35	3,42	3,38
Doba obratu zásob [dny]	191,81	220,05	237,24	229,37	225,50	353,00	205,45
Obrat zásob	4,73	5,13	4,83	5,14	5,30	3,42	5,60
Doba obratu pohledávek	2,92	1,71	4,94	6,18	2,06	1,00	1,44
Doba obratu závazků [dny]	138,39	106,69	96,76	88,10	87,32	80,55	71,19

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů a materiálů MPO

Z tabulky č. 20 lze usoudit, že firma XY lehce převyšuje v obratu aktiv hodnoty uváděné za celé odvětví. Ukazatel uvádí produktivitu vloženého kapitálu nebo efektivnost. Standartní hodnoty se nachází v intervalu $< 1; 1,5 >$, ale vyšší hodnoty nejsou nežádoucí. Ukazatel totiž uvádí, kolikrát se ročně obrátí aktiva v podniku a čím vyšší tato hodnota je, tím lepší je to pro výsledek hospodaření. I proto firma XY vykazuje za celou dobu pozorování nadprůměrné hodnoty, které navíc postupně narůstaly, až pandemie onen růst pozastavila. Z důvodu charakteru podnikání firmy je uveden bližší pohled na oběžná aktiva, do kterých spadá zboží, které společnost prodává. I tato část aktiv vykazovala rostoucí trend hodnoty ukazatele, což značí zvyšující se intenzitu prodeje. Růst nezastavila ani pandemie kdy se hodnota spíše zastavila na hodnotách z roku 2019.

Co se týče zásob, tak obrat zásob má interval doporučené hodnoty $< 4,5; 6 >$, což znamená, že firma splňovala doporučenou hladinu. Doba obratu zásob se pohybovala celé sledované období mezi 200 a 230 dny. Jedinou výjimkou je rok 2019, kdy doba obratu zásob byla skoro celý rok (353 dní).

Co se týče doby obratu pohledávek a závazků si firma vede velice rozdílně. Zatímco splatnost pohledávek se pohybuje v jednotkách dnů, což je pro firmu dobře, jelikož

jsou její pohledávky splacené značně dříve, než je standartní doba splatnosti (30 dní). Doba obratu závazků se na začátku sledovaného období pohybovala přes 100 dní, což pro firmu nebylo dobrým znamením, jelikož doba splatnosti jejích závazků byla příliš dlouhá. Nicméně postupem let se doba obratu závazků snižovala až na hodnotu 70 dní. I přes probíhající pandemii se hodnotu ukazatele podařilo snížit.

Začínající pandemie v roce 2020 nijak zásadně neovlivnila ukazatele aktivity firmy XY. Hodnoty nevykazovaly výrazný pokles oproti těm z roku 2019. Polovina ukazatelů se dokonce zlepšila.

Likvidita firmy XY

Hodnoty ukazatelů likvidity firmy XY mezi lety 2014 a 2020 jsou uvedeny v tabulce č. 21:

Tabulka 21: Hodnoty ukazatelů likvidity firmy XY

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okamžitá likvidita – L1	0,39	0,10	0,28	0,29	0,40	0,52	0,65
Pohotová likvidita – L2	0,48	0,41	0,39	0,45	0,46	0,00	0,81
Běžná likvidita – L3	1,04	1,08	1,17	1,26	1,25	1,73	2,06

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů a materiálů MPO

V oblasti likvidity si pozorovaná firma vedla velice dobře. Hodnoty všech druhů likvidit se pohybovali v intervalu doporučených hodnot. Doporučené intervaly jednotlivých skupin jsou: $L_1 = < 0,2; 0,5 >$, $L_2 = < 0,2; 0,8 >$, $L_3 = < 1,5; 2,5 >$. Zatímco okamžitá likvidita se v doporučených hodnotách pohybuje takřka po celé sledované období stejně jako pohotová likvidita, která kromě jediného roku spadá do uvedeného intervalu. Uvedená skutečnost znamená, že firma disponuje schopností hradit právě splatné závazky (splatnost do 1 měsíce) a její solventnost je vysoká. V roce 2019 měl ukazatel hodnotu 0, protože hodnota zásob tvořila i celkovou hodnotu oběžných aktiv. Jelikož výpočet ukazatele má v čitateli rozdíl oběžných aktiv a zásob (viz. Pohotová likvidita (L_2)) dělí se hodnota nula krátkodobými závazky. Běžná likvidita firmy XY na začátku pozorovaného období nespádala do doporučeného intervalu, nicméně se v průběhu let dostala na ideální hodnoty, což naznačuje, že firma bude schopna hradit závazky i v budoucnu.

Vypuknutí pandemie neovlivnilo záporným způsobem likviditu firmy XY, která vykazovala nadále ideální hodnoty a pokračovala v nadále rostoucím tempu.

Zadluženost firmy XY

Základní ukazatele zadluženosti a jejich hodnoty uvádí následující tabulka č. 22.

Tabulka 22: Hodnoty ukazatelů zadluženosti firmy XY

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celková zadluženost	94 %	90 %	83 %	78 %	78 %	73 %	61 %
Kvóta vlastního kapitálu	6 %	9 %	17 %	22 %	22 %	27 %	39 %
Míra zadluženosti	1679%	958 %	499 %	354 %	361 %	269 %	159 %
Dlouhodobá zadluženost	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	17 %	16 %
Krátkodobá zadluženost	94 %	90 %	83 %	78 %	78 %	56 %	45 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě účetních výkazů a materiálů MPO

Celková zadluženost firmy se postupem času ve sledovaném období snižovala, což značí postupné osamostatňování se od cizích zdrojů financování ve prospěch vlastních. Zvyšuje se i výnosnost podniku, jelikož nemusí realizovat náklady na cizí kapitál.

Kvóta vlastního kapitálu by se neměla pohybovat pod hranicí 30 %, aby byla firma tzv. zdravá. Sledovaná firma na začátku období vykazovala hodnoty pod 10 %, ale jak se snižovala celková zadluženost, spolu s ní rostla kvóta vlastního kapitálu až nad uvedenou hranici.

Míra zadluženosti se vymyká všem standardům. Koefficient zadluženosti podniku by se měl pohybovat maximálně okolo hodnoty 150 %. Cizí kapitál by tedy neměl překročit 1,5krát hodnotu kapitálu vlastního. Uvedené hraniční hodnoty se podařilo firmě XY dosáhnout teprve v roce 2020, nicméně trend vývoje celkové zadluženosti naznačuje nadále snižování míry zadluženosti.

Dlouhodobá zadluženost vyjadřuje, kolik Kč dlouhodobých cizích zdrojů připadá na 1 Kč aktiv. Kolika korunami dlouhodobých dluhů je zatížena 1 Kč aktiv. Pro krátkodobou zadluženost existuje shodný vztah. V případě pozorované firmy se krátkodobá zadluženost pohybovala přes 75 %, což naznačovalo nevyrovnanou kapitálovou strukturu. Postupem let firma zvyšovala podíl vlastního kapitálu na celkových aktivech a tím snižovala

krátkodobou zadluženost (viz. Obrázek 36). Dlouhodobá zadluženost nebyla do roku 2019 evidována, jelikož firma nevykazovala žádné dlouhodobé závazky. I když disponujeme pouze dvěma hodnotami, tak i na nich lze pozorovat snížení procentuální zadluženosti daného faktoru i při začínající pandemii.

Co se týče zadluženosti a dopadů pandemie, firma XY nebyla ovlivněna v tomto směru žádným způsobem. Nadále pokračovala v nastoleném trendu snižování zadluženosti a tím i zvyšovala svou nezávislost na cizích zdrojích. Kvóta vlastního kapitálu dokonce poprvé dosáhla hodnot zdravého podniku a míra zadluženosti poprvé, i když velice hraničně, dosáhla na doporučené hodnoty.

4.4 Čerpané podpůrné programy firmou XY

V následující podkapitole jsou uvedeny podpůrné programy, které firma XY čerpala v průběhu pandemie. Tabulka 23 uvádí konkrétní výše čerpaných částek, data výplat a názvy orgánů odpovědných za jeho výplatu.

Tabulka 23: Podpůrné programy čerpané firmou XY

Využívaný program	Odpovědný orgán	Datum výplaty	Čerpaná částka [Kč]
Antivirus A	Ministerstvo průmyslu a obchodu	23.10.2020	482 709
Antivirus A	Úřad práce České republiky	01.12.2020	127 79
Antivirus A	Úřad práce České republiky	21.12.2020	401 466
Antivirus A	Úřad práce České republiky	20.01.2021	79 526
Covid nájemné	Ministerstvo průmyslu a obchodu	27.01.2021	482 056
Antivirus A	Úřad práce České republiky	01.03.2021	479 944
Antivirus A	Úřad práce České republiky	12.03.2021	444 606
Antivirus A	Úřad práce České republiky	21.04.2021	509 827
Covid nájemné	Ministerstvo průmyslu a obchodu	12.03.2021	488 383
Antivirus A	Úřad práce České republiky	21.05.2021	390 224
Covid Nájemné	Ministerstvo průmyslu a obchodu	03.06.2021	937 125
		Vyplaceno celkem:	4 379 054

Zdroj: vlastní zpracování na základě poskytnutých dat majitelem firmy

Firma využila možnosti zažádat o podpůrné programy, u kterých nabyla nároku na kompenzační bonus (viz. Opatření na podporu ekonomiky ČR). Celková čerpaná částka dosáhla hodnoty 4 379 054 Kč. Finanční prostředky byly využity na úhradu nákladů, pro které byly navrženy.

4.5 Statistická analýza tržeb firmy XY

V této kapitole bude provedena statistická analýza meziročního indexu tržeb maloobchodu, kromě motorových vozidel a shodného ukazatele u firmy XY. Zkoumané období je mezi lety 2018 a 2021. Pomocí statistického testování bude ověřována hypotéza, zda se meziroční index tržeb firmy XY ve sledovaném období shoduje s vývojem meziročního indexu v celém segmentu maloobchodu, ve kterém podniká, nebo se tržby výrazně lišily. Konkrétní hodnoty indexů jsou obsaženy v příloze.

Testování proběhlo pomocí Wilcoxonova dvou výběrového testu, který byl již použit v kapitole č. 3.3 Maloobchod. Provedený test ověřuje nulovou hypotézu, že distribuční funkce obou porovnávaných výběrů jsou shodné čili i výběry jsou shodné.

$$H_0: F(x) = F(y)$$

$$H_A: F(x) \neq F(y)$$

Testování probíhá na hladině přípustnosti $\alpha=0,05$. Následující tabulka č. 24 obsahuje již vypočítané hodnoty testovacího kritéria U, kritické hodnoty Z_α a p-hodnotu v programu Statistica.

Tabulka 24: Wilcoxonův dvou výběrový test tržeb firmy XY

Dvojice proměnných	Wilcoxonův párový test Označené testy jsou významné na hladině $p < 0,05000$			
	Platný N	U	Z	p-hodnot
Firma XY 19-21 & Odvětví 19-21	36	1,2839	1,960000	0,682925

Zdroj: vlastní zpracování v softwaru Statistica

Výsledky testování na základě porovnání p-hodnot ($0,6829 > 0,05$), prokázaly shodnost průběhu distribučních funkcí základních souborů, ze kterých pochází. Hodnota testovacího kritéria spadla do oblasti přípustných hodnot a nulovou hypotézu o shodnosti distribučních funkcí nelze zamítnout.

Výsledky se dají interpretovat tak, že vývoj tržeb firmy XY v období posledních čtyř let se shoduje s vývojem tržeb v celém maloobchodě, kromě motorových vozidel. Tržby firmy XY se tedy na hladině významnosti $\alpha=0,05$, statisticky významně neliší od tržeb v celé podskupině CZ-NACE, do které spadá.

4.6 Řízený strukturovaný rozhovor s majitelem firmy XY

Pro individuální vhled do chodu firmy XY je v následující kapitole veden řízený rozhovor s majitelem. Otázky kladené v rozhovoru byly zaměřeny na vývoj firmy před pandemií a v jejím průběhu, pobírané náhrady z dotačních programů a fungování uvnitř firmy.

Jak byste definoval firmu XY z Vašeho pohledu a jakou funkci ve firmě zastáváte?

„Jsme malá firma spíše rodinného charakteru. Ne, že by u nás pracovali rodinní příslušníci, ale s většinou lidí, se kterými pracuji, se znám už dlouhou dobu. Jsem majitelem a zároveň jednatelem společnosti. Zaměstnáváme 13 zaměstnanců na hlavní pracovní úvazek doplněných o dohodáře. Celkový počet pracovníků ve firmě je zhruba 20.“

Jaká je hlavní náplň firmy?

„Jedná se o lokální maloobchodní prodej s elektronikou a elektrospotřebiči ve dvou konkrétních prodejnách.“

Existuje nějaká konkurence na území, na kterém podnikáte?

„Jistě, jedná se o časté konkurenty v oblasti maloobchodu s elektronikou. Myslím si, že z těch nejpodstatnějších ve stejném okrese působí Planeo Elektro a O. K.“

Jak se vyvíjela z Vašeho pohledu firma XY před pandemií?

„Od založení firmy (10 let) do vypuknutí pandemie v roce 2020 byly tržby i zisky ve stoupajícím trendu a firma prosperovala a rozrůstala se. Důkazem je správa nové prodejny, která začala v roce 2018. I po expanzi byl podnik jako celek schopný generovat slušné zisky.“

Jak si myslíte, že se vyvíjelo celé odvětví před pandemií?

„Nesleduji situaci celkově za odvětví a soustředím se prioritně na chod firmy XY.“

I po rozšíření působnosti na druhou prodejnu se tedy situace firmy nijak nezměnila?

„Ten rok, kdy jsme začali fungovat i na druhé prodejně byl dost náročný, především na zboží. Proto se i několikrát stalo, že jsme část aktiv ze staré prodejny museli využít k doplnění nabídky v prodejně nové, aby bylo co prodávat. Expanze tak ovlivnila firmu více majetkově nežli kapitálově.“

Dosahuje nová prodejna shodných čísel jako Vaše první?

„Ve firmě bereme výsledky za obě prodejny jako celek. Neanalyzujeme jednotlivé prodejny, protože je jejich vývoj prakticky totožný. Porovnávat je by tak nebylo efektivní, jelikož prodejny jsou situovány ve stejném okrese. Kdybychom se ale nadále rozrůstaly například do jiného regionu, dávala by jednotlivá čísla prodejen smysl. Velmi zajímavé by také bylo porovnání s konkurencí, ale k datům z ostatních prodejen se snad nikdy nedostanete.“

Co je důvodem nedostupnosti dat?

„Kvůli konkurenční výhodě Vám ta data nikdo v životě nedá, proto i já musím být obezřetný, která data Vám poskytnu do Vaší práce.“

Když jsou data o konkurenci nedostupná, využíváte jiných metod k porovnání s konkurencí?

„Dříve jsme měli ve firmě slečnu, která dvakrát do roka vytahala z účetních výkazů data od konkurenčních firem. Problémem je, že všechny uvádí svá data celkově, nikoli jednotlivě za prodejnu, jako tomu je u nás. Nicméně byla data použita na zjištění rentabilit, kapitálové struktury a obrátkovosti zásob konkurenčních podniků. Důvodem byl pokus o přiblížení se hodnotám vůdců na trhu, aby náš podnik prosperoval shodně jako jejich. Důležitým ukazatelem byla obrátkovost aktiv, kdy jsme jako malá firma chtěli dosáhnout minimálně shodných hodnot, jako větší konkurenti. V posledních dvou letech se to i navzdory pandemii koronaviru podařilo, což hodnotím velmi pozitivně.“

Jak firmu zasáhla začínající epidemie v roce 2020?

„Byli jsme nuceni ze dne na den přesunout veškeré pole působnosti na e-shop, jelikož kamenné prodejny byly uzavřeny. Kamenné prodejny fungovaly pouze na principu výdejních okének. Eshop funguje takřka od založení firmy a tvořil asi 20 % celkových tržeb. E-shop je pod správou externí společnosti, se kterou máme uzavřenou smlouvu. Moje funkce spočívá ve výběru zboží, které zde bude nabízeno.“

Když jste prodávali pouze přes e-shop, jak se vyvíjely tržby?

„Nemohu být v hodnotách konkrétní, ale poměrově se objemy tržeb za zboží přes e-shop v roce 2020 zvedly 2–2,5krát. V roce 2021 1,5krát oproti tržbám před pandemií.“

Mohl byste alespoň naznačit procentuální změnu oproti roku 2019 před pandemií?

„Při prvním uzavírání (březen–květen 2020) se objem tržeb firmy snížil na 65–75 % hodnot před pandemií. Druhý lockdown na podzim stejného roku (říjen–prosinec) měl výrazně větší efekt na tržby firmy. Hodnoty tržeb klesly na poloviční a nepomáhala ani předvánoční zvýšená poptávka. Poslední lockdown na začátku loňského roku (leden – květen 2021) se tržby propadly na 60 % svých objemů před pandemií.

Výsledkem situace bylo, že objemy tržeb za zboží prodané přes e-shop raketově rostly, jelikož do té doby zastávaly zhruba 20 % na celkových tržbách. Tento nárůst však ani zdaleka nebyl schopen kompenzovat ušlé tržby ze zavřených kamenných prodejen.

Projevily se nějak klesající tržby na výsledku hospodaření firmy?

„Určitě, nicméně většina maloobchodních firem kompenzovala ušlé zisky navýšením obchodní marže. Takže co se týče ziskovosti, zůstala firma na skoro stejných hodnotách jako v roce 2019. Dalo by se říci, že koronavirus spíše zastavil růst firmy, než že by jí ovlivnil negativně. Zákazník navíc, jelikož byly kamenné prodejny uzavřené, byl ochoten po jejich znovuotevření navýšenou cenu za zboží přijmout. Zajímavým zjištěním bylo, že zákazníci byli se situací jasně srozuměni a vyjadřovali nám podporu a pochopení.“

Museli jste provést nějaké investice do e-shopu?

„Se skokovým zvýšením frekvence prodeje přes e-shop a zvýšenou aktivitou na něm jsme museli provést pár drobných investic.“

Jaké konkrétní investice?

„Investice byly spíše jednorázové, kdy jedna z nich byla do zlepšení uživatelského rozhraní, aby mohli noví zákazníci provést nákup pohodlněji. Další souvisela s optimalizací procesů na e-shopu, aby bylo předejito přetížení či výpadku stránky. Konkrétní výše investic neprozradím.“

Máte informace o tom, jak se s přechodem do online prostoru vypořádala konkurence?

„Oproti konkurenci náš e-shop spíše „fungoval“. Uvozovky u slova fungovat jsou proto, že disponuji informacemi, že například prodejce Datart byl schopen přesunout prodeje i tržby v poměru 1:1 z off-line do online prodeje, čehož naše firma pochopitelně dosáhnout nemohla.

Propagovali jste nějakým způsobem firmu po nuceném přechodu do online prostoru?

„Propagaci jsme žádným výrazným způsobem neřešili, starostí jsme měli nad hlavu. Snad jediný moment, co si vybavuji je, že jsme zkoušeli propagaci naší FB stránky přímo na platformě, ale to je asi vše.“

Měla epidemie dopad i na vnitropodnikovou činnost firmy?

„Jak jsem již uvedl, prodejny se změnilly na výdejní okénka. Zaměstnanci pracovali v omezeném počtu, kdy na každé prodejně byli maximálně dva, většinou pouze jeden, který zboží vydával zákazníkům. Ostatní zaměstnanci byli na překážkách v práci, což znamená, že když existuje překážka ze strany zaměstnavatele, zaměstnanec je doma a pobírá běžnou náhradu mzdy. Vznikly nám tak nově náklady na zaměstnance, kteří byli nuceně doma, ale nemohli pracovat. Shodná situace nastala, když zaměstnanec musel být v karanténě. Organizačně jsme tak museli naprosto změnit směny tak, aby se zaměstnanci vzájemně nepotkávali a bylo zamezeno šíření nákazy.“

Pracovní vytíženost byla mezi zaměstnance rozvržena tak, aby byla situace spravedlivá pro všechny. Každý tak odpracoval shodný počet hodin. V průběhu epidemie bylo však zapotřebí jednat operativně, jelikož se situace měnila každý den. Někdo byl pozitivně testovaný a musel být v karanténě, jiný, jelikož byly uzavřené školy, musel zůstat doma s dětmi apod.

I proto jsme veškerou vnitropodnikovou komunikaci přesunuli čistě do elektronické podoby. Využívali jsme platformu ZOOM, kde byla založena skupina, v níž probíhal chat všech zaměstnanců. Kdykoli tedy nastal náhlý problém, mohli jsme ho rychle komunikovat a vyřešit. V případě potřeby sdělení všem zaměstnancům jsme využívali skupinových hovorů.“

Vznikly nějaké problémy s dodávkou zboží kvůli probíhající pandemii?

„Na dodávku zboží k zákazníkovi máme dlouhodobou spolupráci s nejmenovaným dopravcem, takže větší frekvenci objednaného zboží neřeší přímo naše firma. Co se týče dodávky zboží do firmy, tak na začátku pandemie byly uzavřeny hranice ČR. Pro firmu to byl značný problém, jelikož většina zboží je importována. Termíny dodání se prodlužovaly, ale

finanční náklady na dodávky nevzrostly. S postupujícím průběhem pandemie se situace zlepšovala a dodávky zboží se nezpožďovaly.

Druhým faktorem, který nás významně ovlivnil, byly povinné karantény. Někteří dopravci měli v jednu chvíli až 80 % řidičů v karanténách a dodací lhůty se opět prodlužovaly. I zaměstnanci firmy byli nuceni zůstat v karanténách, a tak byl provoz výrazně omezován. “

Nastala v průběhu pandemie situace, kdy bylo nějaké zboží nedostatkové?

„Koronavirus výrazně ovlivnil i výrobu, a to například v oblasti výroby čipů, které jsou využívány v naší prodávaném zboží. Některé produkty už jsou typicky nedostatkové jako například Playstation 5. V roce 2020 naše firma žádný nedostatek nepociťovala, větším problémem byly zpožděné dodávky. Výrobci měli vysoké zásoby, které použili k uspokojení poptávky. Dozvuk účinků nedostatku čipů překlenul až do roku 2021, kdy se projevil celkovým nedostatkem takřka všech druhů myček.

Problémem nebyla strana nabídky, ale poptávky. Na podzim roku 2020 se skokově zvýšila poptávka po noteboocích a tiskárnách, jelikož téměř všichni začali pracovat z domova a děti měli online výuku. Uvedené zboží se tak na chvíli stalo nedostatkovým, jelikož nikdo takový nárůst neočekával. Nedostatkost se projevila ve výrazném omezení nabídky druhů uvedeného zboží. Obor maloobchodního prodeje ale nabízí podstatně vysokou variabilitu a když z desíti notebooků není jeden k dostání, tak se prostě prodávají ty zbylé. Málokdy se stává, že se výrazněji prodává například pouze jedna značka, nebo jeden typ. Když tedy nevypadne celý druh zboží, jsem jako provozovatel maloobchodní prodejny schopen využít šířku nabízeného zboží k pokrytí potencionálních ztrát. “

Jak jste řešil situaci, když byl některý druh zboží nedostatkovým:

„Jednoduše, když dané zboží nebylo, nebyl ho schopen sehnat nikdo. “

Měnila se v důsledku pandemie struktura objednávaného zboží?

„V celém oboru, ve kterém podnikáme, panuje výrazná nevyváženost poptávky, která přichází v různých vlnách. Jako příklad můžeme uvést digitalizaci, kdy byla typickým zbožím televize. Nyní už každý televizi vlastní a pouze ji jednou za čas obnoví na novější model.

V průběhu pandemie došlo k výrazné změně v poptávce u vysavačů. Zákazníci přesunuli svou poptávku ve vysoké míře na ruční vysavače a akumulátory. Poptávka po klasickém podlahovém vysavači do zásuvky klesla až o 80 %. Home-office a distanční výuka byly důvody

rapidně zvýšené poptávky po noteboocích a tiskárnách na podzim 2020. Zákazníci nutně potřebovali uvedené zboží, aby mohli vykonávat práci. “

Čím se řídíte Vy, abyste pořídil takové zboží, které uspokojí onu kolísavou poptávku?

„Jedním z hlavních pramenů pro mě je GFK, což je společnost, která poskytuje data a analýzy pro průmysl spotřebního zboží. Ale už podnikám v oboru hodně dlouho, a tak si troufnu tvrdit, že cca 70 % je o intuici a odhadu. Musíte mít na to prostě čuch, jak se říká. Hodně věcí se dá vyčíst a odhadnout z dat a analýz GFK, ale spíše z dlouhodobého hlediska. Krátkodobé trendy musí člověk v danou situaci prostě odhadnout. “

Po prvním lockdownu se prodejny znovu v létě mohly otevřít, nicméně platila velmi přísná hygienická pravidla. Jak jste se na situaci připravili ve firmě?

„Byli jsme postaveni před hotovou věc. Byla schválená určitá pravidla, která se musela 100 % dodržovat, jinak se nemohlo prodávat. Horší bylo, že byl nedostatek ochranných prostředků, které jsme k provozu potřebovali. “

Jakým způsobem jste tedy zajistil splnění oněch pravidel, aby firma mohla provozovat činnost i když panoval nedostatek ochranných prostředků?

„Jelikož to byla nově vzniklá situace, která předtím nikdy nenastala, byla důležitým faktorem hlavně rychlost. Na začátku pandemie si pamatuji, jak se využívaly po domácku šité roušky. Situace byla taková, že vůbec nezáleželo na tom, kde a za kolik jsme ochranné pomůcky nakoupili. Důležité bylo, že jsme nějaké vůbec měli k dispozici, abychom mohli otevřít prodejny. V dalším průběhu pandemie už nenastal takový nedostatek jako na jejím začátku. “

Byl byste schopen jmenovat konkrétní nakoupené prostředky?

„Roušky, respirátory, rukavice, dezinfekce, ochranná plexiskla. Více si nevzpomenu. “

Vysoké náklady na ochranné pomůcky, ušlé zisky z důvodu zavření prodejen, náklady spojené se zaměstnanci v karanténě, to vše se muselo výrazně projevit na hospodaření firmy.

Jak jste situaci řešil?

„Když se na to koukám takhle zpětně, tak vlastně dobře. Nepropustili jsme ani jednoho z našich zaměstnanců, protože jsme doufali v brzké otevření ekonomiky při obou lockdownech v roce 2020 a chtěli jsme být připraveni na návrat do plné vytíženosti. Zhruba do konce roku 2020 jsme financovali všechno z vlastních rezerv. Jelikož ve firmě kumulujeme zisk v podobě nerozděleného zisku z minulých let, nemuseli jsme se nijak zadlužit, nicméně vím o případech,

kdy si majitelé na provoz firmy museli půjčovat, nebo dokonce financovat ji z osobních rezerv. Abychom kompenzovali náklady spojené s uzavřením prodejny a nutností ponechat některé zaměstnance doma, zažádali jsme o využití podpůrných programů ihned po jejich zveřejnění.

Jelikož firmě byla zakázána maloobchodní podnikatelská činnost ve dvou provozovnách, byli jsme oprávněni zažádat o podpůrný program COVID-19 Nájemné, který naší firmě částečně kompenzoval nájem, které jsme museli i přes zákaz prodeje na kamenných provozovnách nadále hradit. Druhým z využitých programů podpory byl Antivirus A, který řeší problematiku karantény zaměstnanců a uzavření provozu. Celková čerpaná částka činila 4 379 tis. Kč. Uvedená částka byla využita na náhrady zaměstnancům a uhrazení nájmů, abychom nemuseli vše hradit z firemních rezerv.“

Zmínil jste, že výrobní podniky uspokojovali poptávku v roce 2020 čerpáním zásob. Jak na tom byla v oblasti zásob firma XY v průběhu pandemie?

„Zhruba 70 % všeho zboží je přímo vystaveno na prodejně, takže skladovací prostory pro zásoby jsou v našem případě značně menší, než tomu asi bude u konkurence. Při každém uzavírání prodejce se tak obě kamenné prodejny staly vlastně sklady.“

Změnila pandemie způsob či frekvenci dodávky zásob?

„Frekvence a dodávky zásob se v našem oboru podnikání mění podle sezónnosti. Jelikož nejsme ani výrobní podnik ani nepracujeme s potravinami, takže když se stane, že člověk špatně nakoupí, může být dané zboží na skladě velice dlouho, protože se prostě neprodá. Při pohledu na firmu jako celek, byla před pandemií hodnota minimální zásoby nastavena tak, aby i kdyby podnik zrušil o té doby všechny dodávky, vydržely by minimální zásoby na 14 dní provozu. Uvedenou hodnotu jsme v průběhu pandemie navýšili na tři týdny.

Nicméně maloobchodní prodej s elektronikou obsahuje několik skupin druhů zboží, u kterých je frekvence objednávání velice individuální. Hlavním ukazatelem ve firmě je tzv. obrátkovost skupiny sortimentu. Některé druhy zboží se objednávají automaticky, jako například baterky, u kterých se tak děje každý druhý den. Bohužel ještě nezvládáme doplňovat zásoby na základě doby obratu.

Pandemie ovlivnila v konkrétním případě objednávání notebooků a tiskáren, které byly objednávány dvakrát častěji než obvykle. Nedostatku myček kvůli čipům se snažíme přizpůsobit dvojnásobným počtem objednávaných objemů.“

Jsou některé další věci, které koronavirus ve vašem podnikání změnil?

„Ano. Když si zákazník před pandemií přišel do naší prodejny něco koupit, mohl jsem ho jako prodejce aktivně ovlivnit v jeho rozhodování. S uzavřením kamenných prodejem a přechodem do online prostoru se ale tato schopnost vytrácí a firma přichází o potencionální tržby, které by byla možnost uskutečnit.

Naproti tomu zákazník musel začít přizpůsobovat nákupní chování nově vzniklé situaci. Před pandemií se mohl vydat do prodejny bez jakýchkoli informací a prodejce mu pomohl s výběrem i specifikacemi produktů. Když existovala pouze možnost nákupu přes e-shop, musel zákazník vědět, co přesně chce, což vyžaduje průzkum trhu a získávání informací.

V roce 2020 jsme také byli nuceni změnit způsob doručování zboží, které bylo necháváno pouze přede dveřmi, či brankou zákazníka, aby bylo sníženo riziko nákazy. “

Zhodnotil byste prosím na závěr, jak se firma vypořádala s pandemií a prozradil nějaké predikce do budoucna?

„Pandemii v maloobchodu podle mě v roce 2020 definovala zvýšená poptávka a rozhodujícím faktorem byla pro firmy velikost skladu a zásob. Rok 2021 definovaly hlavně dopady zastavení výroby a nedostatku čipů. Firma se s pandemií vypořádala velice dobře. Při jejím začátku byl na stole i katastrofický scénář, kdy bychom byli nuceni ukončit činnost. Velkou výhodou pro firmu byl již funkční e-shop, který byl jediným prodejním kanálem, když byly prodejny uzavřeny. Situace firmy v roce 2020 byla velice kolísavá, jelikož v jeho průběhu se hned dvakrát propadly tržby, jednou o 25 % a podruhé dokonce o 50 %. Využitím podpůrných programů na úhradu některých fixních nákladů, přesunu prodeje do online prostoru a čerpáním firemních rezerv se ho podařilo zdárně přečkat. Rok 2021 už vypadal značně lépe. Zákazníci začali více realizovat spotřebu z našetřených úspor a tržby, i přes lockdown na jaře, od února meziročně opět rostly. Ke konci roku se sice průběh epidemie začal znovu zhoršovat (Omicron), rostoucí trend tržeb firmy to ale nijak neovlivnilo. Druhá polovina roku dokonce překonala ve výši tržeb i druhou polovinu roku 2019 před pandemií. Predikovat do budoucna si s prominutím nedovolím, jelikož po posledních dvou letech už se může stát snad cokoli. Přál bych si jen jedno, když už by nastala znovu krizová situace, abychom byli schopni se tak rychle adaptovat jako na koronavirus a alespoň nějakým způsobem provozovali činnost podniku. “

5 Zhodnocení analýzy firmy XY

Poslední částí analýzy firmy XY bude shrnutí zjištěných výsledků a jejich vyhodnocení. Z analýzy bylo zjištěno, že firma si v letech před vypuknutím pandemie vedla velice dobře. Hodnoty ukazatelů finanční analýzy dosahovaly lepších výsledků než hodnoty za celé odvětví. Ani propuknutí pandemie neobrátilo rostoucí vývoj firmy, spíše ho pozastavilo. Firma směřuje správně ke kapitálové nezávislosti a daří se jí pozitivně ovlivňovat ukazatele efektivnosti, což povede k dalšímu rozvoji a prosperitě podniku.

5.1 Shrnutí analýzy a řízeného rozhovoru

Vertikální analýza aktiv odhalila, že zhruba 98 % celkových aktiv podniku tvoří pouze oběžná aktiva, což je pro maloobchod typické. Největší složku oběžných aktiv tvoří zásoby, a to okolo 40 %. Koronavirus ovlivnil strukturu aktiv snížením zásob o 15 % a také určité kusy zboží nově spadaly do stálých aktiv, protože se je nepodařilo prodat do jednoho roku. Shodná analýza u pasiv odhalila konstantní nárůst zastoupení vlastních zdrojů na celkovém kapitálu firmy. Jedinou výjimkou je rok 2018, kdy se firma rozrůstala na další prodejnu a částečně k tomu využila i financí z cizích zdrojů. Po celou dobu pozorování bylo firmou respektováno zlaté pravidlo financování, protože krátkodobý majetek pokrýval hodnotu krátkodobých zdrojů financování. Cizí kapitál tvoří většinou pouze položka závazků z obchodních vztahů. Struktura pasiv se začala v roce 2016 výrazně měnit, kdy začal být zisk firmy kumulován na účet nerozděleného zisku z minulých let. Prostředky z uvedeného účtu mohou být použity k financování menších budoucích investic firmy, čehož v roce 2018 firma využila, kdy byla expanze do nové prodejny částečně financována právě ze zisků z minulých let.

V roce 2020 zaznamenala hodnota kumulovaného zisku menší negativní změnu, jelikož prostředky z tohoto účtu byly využity na úhradu nákladů spojených s uzavřením prodejen. I když tržby výrazně klesly, firma byla schopna ušlé zisky ve velké míře kompenzovat zvýšením obchodní marže a prodejem online. Horizontální analýza trendu aktiv i pasiv vykazovala shodné prvky. Nejvýznamnějším faktorem bylo rozšíření působnosti firmy do druhé prodejny (2018), kdy se hodnoty téměř všech ukazatelů více než zdvojnásobily. Nejvyšší změnu vykázal krátkodobý finanční majetek, který výrazně ovlivnila strategie firmy. Ta financovala část expanze z vlastních nákladů a zbytek z cizích. Vydala proto dluhové cenné papíry k obchodování, které patří do právě zmíněné skupiny aktiv, aby si opatřila zbylé finanční prostředky.

Následně byla provedena analýza poměrových ukazatelů rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti firmy XY. Výsledné hodnoty poukázaly na níže uvedené skutečnosti:

- **Rentabilita** – v oblasti rentability firma dosahovala podobných hodnot, jako celé odvětví maloobchodu s elektronikou a elektrospotřebiči. V průběhu sledovaného období nastaly dva výkyvy. Rok 2017 byl ovlivněn přípravami na následné rozšíření působnosti firmy o rok později. Hodnoty v roce 2019 jsou zkreslené, jelikož jsou vyjádřeny pomocí meziročních změn a srovnávací základnu tvoří rok expanze, kdy všechny hodnoty stouply na více než dvojnásobek. Trend rentability aktiv se pohyboval většinou těsně nad vývojem v celém odvětví. Jelikož firma začala podnikat v roce 2010, byla na začátku sledovaného období (2014) rentabilita vlastního kapitálu na nízkých hodnotách i oproti odvětví. Postupem času kvůli ziskovosti (začátek 2016) a rostoucímu podílu vlastního kapitálu na celkových pasivech začala rentabilita vlastního kapitálu také růst. Objemy tržeb i zisky firmy ve sledovaném období rostly a na začátku pandemie se růst pozastavil. Trend rentability tržeb se výrazně lišil od průběhu v odvětví.
- **Aktivita** – ukazatele aktivity vykazovaly nadprůměrné až výborné hodnoty, které byly navíc lepší než hodnoty za celé odvětví. Obrátkovost oběžných aktiv se konstantě navyšovala a začínající pandemie růst spíše pozastavila. Hodnoty v roce 2020 byly jen nepatrně nižší než za rok předešlý. Doba obratu pohledávek byla i v průběhu pandemie nižší než klasická doba splatnosti (30 dní), což značilo vysokou ochotu zákazníků za zboží platit. Platební morálka firmy byla na začátku sledovaného období velmi podprůměrná. Nicméně se podařilo snížit délku splatnosti závazků firmy na polovinu, a to navíc v roce 2020, kdy pandemie vypukla. Firma se tak stává více a více důvěryhodná pro věřitele.
- **Likvidita** – v oblasti likvidity je firma v naprosto ideální situaci. Všechny prověřované ukazatele se po celé sledované období pohybují v doporučeném intervalu. Menší výjimkou byla běžná likvidita, jejíž hodnota se postupným zlepšováním do intervalu propracovala. Uvedený jev značí dobrou budoucí solventnost firmy a schopnost platit její závazky. Pandemie nijak neovlivnila trend vývoje, který se nadále zlepšoval.
- **Zadluženost** – rostoucí podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech firmy se začala výrazně snižovat i celková zadluženost. Ani koronavirus se na snižujícím

se procentu zadluženosti nijak negativně neprojevil. Menší zadluženost napomáhá zvyšovat i výkonost podniku, jelikož jsou ušetřeny náklady spojené s pořízením cizího kapitálu. Kvóty vlastního kapitálu se firmě podařilo dosáhnout až v roce 2020. Kontinuální postupný růst kvóty značí skutečnost, že je firma zdravá a postupně se rozvíjí.

Firma se snažila ušlé zisky kompenzovat, jak již bylo uvedeno, zvýšením obchodní marže. I když její působnost probíhala po dobu lockdownů výhradně přes internet, fixní náklady spojené s uzavřenými prodejny a zaměstnanci musela nadále hradit. Nákladová položka představovala velké zatížení v době, kdy se tržby propadly na poloviční hodnoty z let minulých. Proto byly čerpány dva podpůrné programy pro maloobchodní podnikatele postižené koronavirem. V roce 2020 čerpala firma zhruba milion korun, v roce 2021 přes tři miliony, což napomohlo úhradě zhruba 75 % nákladů. Zbylou část financovala firma z vlastních rezerv.

Následně bylo statisticky testováno, zda se vývoj tržeb firmy XY výrazně lišil od vývoje tržeb v celém odvětví. S pravděpodobností 95 % bylo potvrzeno, že tržby podniku XY se za poslední čtyři roky nelišily od vývoje tržeb v celém odvětví maloobchodu, kromě motorových vozidel. Pozitivní průběh některých ukazatelů uvedených ve finanční analýze i přes probíhající pandemii tak vysvětluje částečně i skutečnost, že maloobchodní prodej spadá do skupiny odvětví, která byla na negativní dopady pandemie odolná.

Řízený rozhovor s majitelem firmy potvrdil a ještě více specifikoval výkyvy v tržbách. Byla popsána strategie firmy, která byla nucena uzavřít kamenné prodejny a přesunou svou působnost online. I když objem tržeb online rostl, nebyl tento růst schopen kompenzovat tržby z prodejen. Firma tak nebyla schopna přesunou působnost z off-line do online v poměru 1:1. Byly také odhaleny dopady pandemie na ostatní oblasti činnosti firmy.

Provozní oblast byla ovlivněna na začátku pandemie delšími dodávkami lhůtami od dodavatelů zboží firmě. Některé druhy zboží se kvůli pandemii staly nedostatkovými z důvodu neočekávaného růstu poptávky. Charakteristickým zbožím pro uvedenou situaci byly notebooky a tiskárny, jelikož většina lidí byla nucena vykonávat práci z domova a studenti měli nařízenou online výuku. Firmu ovlivnil i nedostatek čipů, jehož dopady se projeví až rok následující (2021) nedostatkem myček. Zásobování firmy bylo upravováno v průběhu pandemie operativně, aby nedošlo k nedostatku některého zboží. Zvýšena byla

frekvence objednávek u specifických druhů zboží, nebo byl upraven objem objednávaného zboží.

Pracovní podmínky zaměstnanců byly pozměněny tak, aby vyhovovaly všem platným hygienickým nařízením, která v danou dobu byla v platnosti. Po dobu uzavření prodejen působil na prodejně jeden, maximálně dva zaměstnanci, aby obsluhovali výdejní okénko. Žádný ze zaměstnanců nebyl propuštěn, ani s ním nebyla rozvázána smlouva. Majitel na nevyužívané zaměstnance uplatnil překážky v práci na straně zaměstnavatele. Pro zvýšení bezpečnosti a zmírnění rizika nákazy ve firmě byla veškerá vnitropodniková komunikace přesunuta online pomocí platformy ZOOM. Redukce rizika nákazy při doručení zboží zákazníkovi byla prováděna způsobem zanechání zboží přede dveřmi, aby nedošlo k osobnímu kontaktu se zákazníkem.

Omezení provozu mělo dopad také na organizační činnost firmy. Jelikož v prodejnách denně pracoval vždy pouze jeden zaměstnanec, byla firma nucena provést celkovou reorganizaci plánu směn, aby každý zaměstnanec odpracoval přibližně shodný počet hodin měsíčně. Byl založen online chat všech zaměstnanců spolu s majitelem, aby v případě náhlého výskytu jakékoli překážky (např. pozitivní test zaměstnance), mohl na vzniklou situaci operativně reagovat.

Na závěr majitel shrnul situaci firmy v obou letech průběhu pandemie. Rok 2020 označil za značně kolísavý. Pomocí čerpání firemních rezerv, navýšení marže a schopnosti adaptace téměř výhradně na online prodej se firmě podařilo daný rok přečkat bez výraznějších negativních dopadů. V roce 2021 byl pro firmu přívětivější. Tržby za druhou polovinu roku 2021 dosáhly dokonce vyšší hodnot než ve shodném období před pandemií (2. polovina 2019).

5.2 Návrh opatření

Finanční a statistická analýza slouží nejen k posouzení situace podniku, ale i k odhalení slabých míst, na které by se měl podnik zaměřit, aby mohl nadále prosperovat. I když není ohrožena existence podniku a firma XY se nachází v relativně dobré finanční situaci, existují v podniku oblasti, které by mohly být ještě vylepšeny.

Jako první jsem zvolil propagaci podniku v online prostoru. Firma prakticky žádným způsobem neřeší propagaci, jelikož funguje na principu lokálního prodeje. Povědomí o společnosti se předává spíše pomocí doporučení zákazníků nežli oslovením z mizivé

reklamy v podobě letáků. S uvedenými investicemi do e-shopu, které uvedl majitel v rozhovoru, by firma mohla využít zvýšených kapacit a zkusit propagovat své služby online pomocí například placené reklamy na FB. Další možností jsou reklamní bannery na internetových portálech souvisejících s elektronikou nebo elektrospotřebiči.

Další oblastí je rentabilita podniku. Z vypočtených hodnot poměrových ukazatelů vyplývá, že rentabilita firmy je značně kolísavá. Nízké hodnoty mohou být způsobeny rychlým obrátem zásob za současně vysokého objemu tržeb a naopak, což je typické zejména pro firmy zabývající se obchodem.¹¹⁷ V letech 2017 a 2019 tak mohla nastat výše uvedená situace, která ve spojení s expanzí firmy vyústila v záporný trend hodnot. Například k ustálení rentability tržeb bych využil změny v oblasti zásobování. Obrátkovost zásob je na vysoké hodnotě (5,6), což znamená vysokou frekvenci spotřeby zásob a nutnost jejich opětovného naskladnění. Firma disponuje velmi malými skladovými prostory, jelikož většina prodávaného zboží je vystavena na prodejně. Větší skladové prostory by mohly napomoci snížit obrátkovost zásob a tím i frekvenci nutnosti objednávat nové zboží, což by ulehčilo i práci majiteli firmy. V případě nečekaného nárůstu poptávky po určitém zboží by mohl situaci řešit operativně. S většími skladovacími prostory by v případě nárůstu poptávky bylo toto zboží možno i kde uskladnit. Větší zásoba by také v případném obnovení pandemie a opětovném uzavření výroby a maloobchodního prodeje mohla být využita při případném nedostatku zboží, aby firma mohla nadále zůstat v provozu. Zdrojem financování by mohl být výsledek hospodaření z minulých let, do kterého firma od roku 2016 převádí nerozdělený zisk. V roce 2020 tato položka činila zhruba 65 % celkového vlastního kapitálu firmy. Nefinancoval bych z cizích zdrojů, aby firma nadále pokračovala v trendu nezávislosti na cizích zdrojích.

Investované prostředky by mohly být kompenzovány například navýšením obchodní marže za zboží, zejména kvůli narůstající inflaci (viz. Obrázek 13). Strategie funguje na základě předpokladu, že spotřebitelé shodně jako v průběhu pandemie, při znovu otevření provozoven budou ochotni akceptovat vyšší ceny, jelikož mají pochopení, že si prodejci musí z části kompenzovat ušlé zisky. Nevyužitý zisk z navýšení marže by pak byl převeden do výsledku hospodaření minulých let a sloužil by jako finanční rezerva v případě dalšího negativního vlivu na činnost firmy.

¹¹⁷ Rentabilita tržeb. *Managementmania.cz* [online]. 2016. [cit. 2022-20-04]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-trzeb>

Poslední oblastí, na kterou bych doporučil se firmě zaměřit jsou závazky. Doba obratu závazků se ve sledovaném období sice snižovala, což značí, že je firma schopna stále rychleji hradit platby svým dodavatelům. Nicméně konkrétní hodnota 71 dní je při běžné splatnosti do 30 dnů stále vysoká. Udržoval bych nastolený trend, kdy se daří každoročně redukovat interval doby obratu závazků. Pokud společnost hradí objednávky některým dodavatelům v hotovosti může platební morálku uměle snižovat o hodnotu zaplacenou v hotovosti. Reálná platební morálka pak může nabývat výrazně menší doby. Mohla by nastat situace, že firma bude ze strany věřitelů nedůvěryhodná, jelikož ti se řídí hodnotou účetního finančního ukazatele, nikoli reálnou. Doporučil bych některé platby prováděné v hotovosti evidovat, aby se snížila i hodnota ukazatele a firma byla tak pro věřitele více bonitní.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce byla analýza dopadů koronavirové krize na sektorovou strukturu ekonomiky ČR. Podrobnější analýza odvětví, ve kterém podniká vybraná firma a následný pohled do konkrétní vybrané firmy na základě úředních dokumentů, finanční analýzy a řízeného rozhovoru s majitelem firmy.

Zpracoval jsem popis celkového vývoje nákazy koronaviru a jejího průběhu v různých vlnách. Následně jsem se zaměřil na vybraná odvětví ekonomiky ČR podle toho, jak byla zasažena koronavirem. Rozdělil jsem uvedená odvětví na odolná a negativně zasažená a podložil svá tvrzení konkrétními daty.

Abych získal podrobnější představu o tom, jakým způsobem se projeví dopady koronavirové krize na konkrétní sektor, ve kterém vybraná firma podniká, provedl jsem statistické testování na základě meziročního indexu tržeb. Testoval jsem hypotézu, zda koronavirus ovlivnil vývoj tržeb v daném odvětví, a pokud ano, tak jakým způsobem a které období bylo signifikantně rozdílné. Dále jsem ověřoval, zda existoval korelační vztah mezi počty přírůstků nakažených a vývojem tržeb v odvětví, nebo na tržby měly zásadní vliv pouze vládní restrikce.

Podle dosažených výsledků se různým skupinám sektoru maloobchodu, kromě motorových vozidel, dařilo v průběhu pandemie rozdílně. Na určité skupiny, jako například maloobchod s výrobky pro sport, oděvy a obuv, nebo maloobchod s potravinami, měla pandemie velice negativní vliv. Naopak maloobchod prostřednictvím internetu nebo maloobchod s počítačovým a komunikačním zařízením výrazně ze situace prosperovali. Skupině maloobchodního prodeje s elektronikou a elektrospotřebiči, do které spadá vybraná firma, se i navzdory koronaviru dařilo odolat negativním dopadům, kdy první rok pandemie tržby jen nevýrazně klesly a v roce 2021 se jejich hodnota dokonce navrátila na úroveň před pandemií. Výsledky statistické analýzy změnu v trendu tržeb maloobchodu s elektronikou a elektrospotřebiči potvrdily. Výrazným faktorem se ukázal rok 2020, kdy se změna vymykala průměru z let předešlých i následujících. Tato změna byla způsobena růstem počtu nakažených a také vládními restrikcemi, které na zhoršující se epidemickou situaci reagovaly. Korelační analýza prokázala vztah mezi počty nakažených a úpadkem tržeb, z čehož vyplývá, že i když nebyl maloobchod zrovna napřímo omezen vládními restrikcemi, i tak se tržby výrazně lišily od hodnot před pandemií. Uvedená skutečnost značila menší ochotu zákazníků nakupovat v průběhu epidemie.

Při bližší analýze dopadů koronaviru na konkrétní firmu jsem na základě finančních ukazatelů a jejich vývoje v daném období zkoumal, jak velký vliv měla epidemie na jednotlivé části a činnosti podniku. Abych situaci podniku ilustroval co možná nejlépe, zpracoval jsem také řízený rozhovor s majitelem firmy.

Na základě výsledků statistického testování byla prokázána shodnost ovlivnění vývoje tržeb epidemií totožně jako u celého odvětví. Uzavírání prodejen řešila firma přechodem do online prostoru, kde vykonávala činnost nadále. Výraznou konkurenční výhodou v konkrétním případě byl již zřízený e-shop, který fungoval jako nákupní kanál. I přes schopnost firmy nadále zůstat v provozu tržby dosahovaly zhruba 70 % - 80 % výše hodnot před pandemií. V druhé polovině roku 2021 už tržby překonaly hodnoty z roku 2019. I přes průběh epidemie se firmě nijak zásadně nesnížily zisky, čemuž napomohla výše firemních rezerv a zároveň využití kompenzačních programů. Menší ochotu zákazníků nakupovat firma kompenzovala částečně navýšením obchodní marže. Dopad epidemie na zbylé oblasti činnosti firmy jsou blíže specifikovány v rozhovoru s majitelem.

Analýza dopadů koronavirové krize na situaci konkrétní vybrané firmy byla provedena na základě účetních dokumentů a rozhovoru s majitelem. Data byla následně porovnávána s vývojem celého odvětví. Výsledky potvrdily, že firma byla shodně odolná vůči dopadům epidemie jako oblast, ve které provozuje činnost. Nicméně ve shodné oblasti existují i určité skupiny, které epidemie ovlivnila negativním způsobem (viz. Obrázek 28). Na základě shrnutí výsledků byla firmě doporučena konkrétní opatření pro zlepšení vývoje a situace.

Otázkou však zůstává, jakým poměrem se na výsledcích firmy a její odolnosti proti dopadům koronaviru projevila odolnost celého odvětví a jakým ona sama.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Aktuální opatření na podporu ekonomiky. *Vláda ČR*. [online]. 2021. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/>
- [2] Analýza vývoje ekonomiky ČR-prosinec 2021. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr---prosinec-2021--265254/>
- [3] Aplikační výklad pro vymezení pojmů drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2017. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/vyzvy-op-pik-2019/2019/10/Priloha-c--6-1-_Aplikacni-vyklad-MSP-4-5-2017.pdf
- [4] Basics of COVID-19. *National Center for Immunization and Respiratory Diseases (NCIRD), Division of Viral Diseases* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/your-health/about-covid-19/basics-covid-19.html>
- [5] Ceny vývozu a dovozu-Metodika. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/indexy_cen_dovozu_a_vyvozu
- [6] Cestovní ruch ve víru koronaviru. *Statistika & my*. [online]. 2021. [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/04/23/cestovni-ruch-ve-viru-koronaviru>
- [7] Co je EPS. *Trade.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.tradecz.cz/tradeslovník-co-je-eps-earnings-per-share-akciový-hodnotový-ukazatel-zisk-na-akcii-eps/>
- [8] Coronavirus: Belgium facing 'tsunami' of new infections. *BBC* [online]. 2020. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-54602999>
- [9] Covid na českém trhu práce. *Česká národní banka* [online]. 2021. [cit. 2021-15-05]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Covid-na-ceskem-trhu-prace/

- [10] COVID-19: úvod, inkubační doba, původce a sezónnost onemocnění. *Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/447-covid-19-zakladni-informace>
- [11] COVID-19 Response: Summer 2021. *UK Government* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-response-summer-2021-roadmap/covid-19-response-summer-2021>
- [12] Covid-19 citelně postihl ekonomiku cestovního ruchu. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-citelne-postihl-ekonomiku-cestovniho-ruchu>
- [13] Covid změnil nákupy Čechů. Bojuje se, kdo zazvoní u vašich dveří. *SeznamZpravy.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zlomovy-rok-pro-ceskou-postu-predni-pozici-ji-muze-sebrat-nekolik-hracu-156761>
- [14] CZ-NACE – klasifikace ekonomických činností. *eSipa.cz* [online]. 2016. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sezn?DR=NR&SORT=CP&ROK=0&NR=CZNACE_S1
- [15] Češi se oklepali z covidu a už lámou rekordy v cestování, tvrdí šéf Čedoku. *E15.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/cesi-se-oklepali-z-covidu-a-uz-lamou-rekordy-v-cestovani-tvrdi-sef-cedoku-1387761>
- [16] Česká i evropská e-commerce zažívají boom. E-shopům pomáhá covid. *BusinessInfo.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ceska-i-evropska-e-commerce-zazivaji-boom-e-shopum-pomaha-covid/>
- [17] ČNB brzdí inflaci. Měnová politika. *Česká národní banka* [online]. 2021. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/CNB-brzdi-inflaci/
- [18] Definice malého a středního podniku aneb tichý zabiják dotací. *Právní prostor* [online]. 2019. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/problematika-spojovani-malych-a-strednich-podniku-z-pohledu-dotacnich-pravidel>

- [19] Delta Variant: What we know about the science. *Centers of Disease Control and Prevention* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/variants/delta-variant.html>
- [20] DĚDINA, Jiří. ODCHÁZEL, Jiří. *Management a moderní organizování firmy*. Praha: GRADA, 2007. 328 s. ISBN: 978-80-2472-149-1.
- [21] Dodavatelé už opět fungují, podnik krizi překoná, říká šéf Škody Auto. *Česká televize* [online]. 2021. [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3395338-dodavatele-uz-opet-funguji-podnik-krizi-prekona-rika-sef-skody-auto>
- [22] Dopady COVID19 2020-2021. *Tourdata*. [online]. 2021. [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/dopady-covid19-2020-2021/>
- [23] Ekonomika letos poroste o 3,2 %. V roce 2022 o 4,2 %. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ekonomika-letos-poroste-o-32-v-roce-2022-42837>
- [24] Emirates SkyCargo jako první letecký dopravce přepravila 50 milionů vakcín proti COVID-19. *Dopravní noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <http://www.dnoviny.cz/covid-19/emirates-skycargo-jako-prvni-letecky-dopravce-prepravila-50-milionu-vakcin-proti-covid-19>
- [25] HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI-Wolters Kluwer, 2008. ISBN: 978-80-7357-392-2.
- [26] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. 720 s. ISBN: 978-80-7400-278-6.
- [27] Hosté v HUZ dle zemí 2021. *Tourdata* [online]. 2022. [cit. 2022-10-03]. Dostupné z https://tourdata.cz/wp-content/uploads/2022/04/Prehledna-tabulka-zeme-PDF-2021_final.pdf
- [28] HRDÝ, M. HOROVÁ, M. *Finance podniku*. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 180 s. ISBN: 978-80-7357-492-5.
- [29] CHVÁLOVÁ, Jindra. *Minislovník ekonomických výrazů* [online]. 2008. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: http://osz.cmkos.cz/CZ/Z_tisku/Bulletin/06_2002/members_minislovník.html

- [30] Index cen vývozu a dovozu zboží-leden 2022. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-cen-vyvozu-a-dovozu-zbozi-leden-2022>
- [31] Inflace, spotřebitelské ceny. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny
- [32] Israel to give Pfizer Covid booster shots to people over 60 as efficacy appears to wane amid delta. *CNBC* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2021/07/29/delta-variant-israel-to-give-pfizer-covid-booster-shots-to-elderly-.html>
- [33] Israel widens 3rd COVID booster shot to those aged 12 and over. *The times of Israel* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/israel-offers-covid-booster-shot-to-all-eligible-for-vaccine/>
- [34] Israel: COVID 19 response update – 10 August 2021. *IFRC* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://go.ifrc.org/reports/14611>
- [35] Jak koronavirus ovlivňuje výrobu aut? V roce 2020 se kvůli němu v Evropě nevyrobilo 4,2 milionu aut. *Auto.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.auto.cz/jak-koronavirus-ovlivnuje-vyrobu-aut-v-roce-2020-se-kvuli-nemu-v-evrope-nevyrobilo-4-2-milionu-aut-138401>
- [36] Kdo vydělává na pandemii? Zrodily se nové hvězdy farmaceutického biznisu. *SeznamZpravy.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tech-technologie-kdo-vydelava-na-pandemii-ne-vsechny-farmaceuticke-si-vedou-stejne-184176>
- [37] KISLINGEROVÁ, Eva, HNILICA, Jiří. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: GRADA, 2005. 138 s. ISBN: 80-7179-321-3.
- [38] Kontejnerová lodní doprava v době koronavirové. *Česká národní banka* [online]. 2022. [cit. 2022-14-03]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Kontejnerova-lodni-doprava-v-dobe-koronavirove/
- [39] Koronavirus a jeho dopady na českou e-commerce. *CIO bussiness world* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.cio.cz/clanky/koronavirus-a-jeho-dopady-na-ceskou-e-commerce/>

- [40] KOTLER, P. ARMSTRONG, G. *Marketing*. Praha: Grada, 2004. ISBN: 978-80-247-0513-2.
- [41] KOTULIČ, P., KIRÁLY, P., RAJČÁNIOVÁ, M. *Finanční analýza podniku*. Bratislava: Iura Edition, 2007. 206 s. ISBN: 978-80-80781-17-0.
- [42] KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: STASIS, 2008. 245 s. ISBN: 978-80-85659-47-4.
- [43] Letový provoz v ČR loni klesl o 58 procent, byl nejslabší za devatenáct let. *Dopravní noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <http://www.dnoviny.cz/letecka-doprava/letovy-provoz-v-cr-loni-klesl-o-58-procent-byl-nejslabsi-za-devatenact-let>
- [44] Lidem se zpět do gastronomie nechce, zaměstnanci naopak přibyli v IT. *Ekonom* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-66946700-lidem-se-zpet-do-gastronomie-nechce-zamestnanci-naopak-pribyli-v-it>
- [45] Maloobchodům v květnu vzrostly tržby. Pomohlo rozvolnění restrikcí. *České noviny* [online]. 2021. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/statistici-zverejni-zarijove-vysledky-maloobchodu/2113372>
- [46] Makroekonomická predikce – srpen 2021. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2021. [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2021/makroekonomicka-predikce-srpen-2021-42832>
- [47] Méně vozů, vyšší marže. Škoda Auto loni zvýšila zisk téměř o polovinu. *iDnes* [online]. 2022. [cit. 2022-16-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/skoda-auto-zisk-trzby-rok-2021-prodej-aut-pandemie-nedostatek-cipu.A220315_114816_ekoakcie_rie
- [48] Meziroční růst e-commerce v Česku v roce 2021 zpomalil na 14 %. *Médiář.cz* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/mezirocni-rust-ceske-e-commerce-v-roce-2021-zpomalil-na-14-pct/>
- [49] MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. Praha: ASPI, 2006. 228 s. ISBN: 80-7357-219-2.
- [50] Nedostatek čipů pro auta by se mohl vyřešit do několika týdnů. Výroba v Číně roste. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-25-8]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a>

energetika/nedostatek-cipu-pro-auta-by-se-mohl-vyresit-do-nekolika-tydnu-vyroba-v-cine-roste-1382472

[51] Nouzový stav a protiepidemická opatření, co vše aktuálně platí od 26. listopadu 2021. Nouzový stav. Opatření v oblasti maloobchodu a služeb. *Kurzy.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/620812-nouzovy-stav-a-protiepidemicka-opatreni--co-vse-aktualne-plati-od-26-listopadu-2021-nouzovy/>

[52] Omezení počtu lidí v obchodech, člověk musí mít pro sebe 15 metrů čtverečních. Nedělní zákaz prodeje nezrušen. *Lidovky.cz* [online]. 2020. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zive- v-obchodech-bude-od-stredy-platit-omezeni-poctu-lidi-jeden-clovek-pro-sebe-musi-mit-15metru-ct.A201116_163402_ln_domov_rkj

[53] Omikron a jeho mutace děsí více než delta. Startuje závod ve vylepšování vakcín. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/omikron-a-jeho-mutace-desi-vice-nez-delta-startuje-zavod-ve-vylepsovani-vakcin-1385800>

[54] PETRÁŇOVÁ, Marta a KOČKA Jan. (Ne)zaměstnanost za časů koronaviru. *Statistika & My*. [online]. 2021. [cit. 2021-21-03]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/17/nezamestnanost-za-casu-koronaviru>

[55] Pfizer zvýšil čtvrtletní zisk o 60 procent. Tržby se díky vakcíně zdvojnásobily. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/pfizer-zvysil-ctvrtletni-zisk-o-60-procent-trzby-se-diky-vakcine-zdvojnashobily-1382454>

[56] Přebytek zahraničního obchodu v lednu meziročně klesl na 6,2 miliardy korun. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prebytek-zahranicniho-obchodu-v-lednu-mezirocne-klesl-na-6-2-miliardy-korun/2174470>

[57] Předběžný odhad HDP – 2. čtvrtletí 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/predbezny-odhad-hdp-2-ctvrtleti-2021>

[58] Předběžný odhad HDP – 3. čtvrtletí 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/predbezny-odhad-hdp-3-ctvrtleti-2021>

- [59] Předběžný odhad HDP – 4. čtvrtletí 2020. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/predbezny-odhad-hdp-4-ctvrtleti-2020>
- [60] Průměrná mzda stoupla na 38.525 Kč, i díky odměnám zdravotníků. *České noviny*. [online]. 2021. [cit. 2021-30-09]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>
- [61] Průměrná mzda v Česku stoupla na 40.135 Kč, reálně ale klesla. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mzda-stoupla-na-38-525-kc-i-diky-odmenam-zdravotniku/2005741>
- [62] Rentabilita tržeb. *Managementmania.cz* [online]. 2016. [cit. 2022-20-04]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-trzeb>
- [63] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: GRADA, 2015. 151 s. ISBN: 978-80-247-5534-2.
- [64] Satelitní účet cestovního ruchu. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu
- [65] SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Brno: COMPUTER PRESS, 2007, 152 s. ISBN: 978-80-251-3386-6.
- [66] SEDLÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera: finanční analýza v řízení firmy*. 2. doplněné vydání Praha: COMPUTER PRESS, 2001, 220 s. ISBN: 807-22-656-28.
- [67] Serbia begins COVID-19 vaccination drive, with PM first in line. *Reuters* [online]. 2020. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/countries-and-territories/israel/>
- [68] Shrnutí roku 2020. *Freight people* [online]. 2021. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.freightpeople.eu/cs/shrnuti-roku-2020/>
- [69] Silniční doprava a logistika v době koronaviru. *Respect Group* [online]. 2020. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.respect.cz/cs/respectblog/silnicni-doprava-logistika-v-dobe-koronaviru>
- [70] Skupina G-Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. *Nace.cz* [online]. 2018. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/G-velkoobchod->

maloobchod-opravy-udrzba-motorovych-vozidel-475-MO s ostat. Výrobky pro domácnost ve specializ. prodejnách. Nace.cz [online]. 2018. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/475-mo-ostat-vyrobky-domacnost-specializ-prodejnach>

[71] Škoda Auto dosáhla v roce 2020 navzdory pandemii koronaviru pozitivního provozního výsledku. *Kurzy.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-13-2]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/585174-skoda-auto-group-dosahla-v-roce-2020-navzdory-pandemii-koronaviru-pozitivniho-provoznio-vysledku/>

[72] TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra, JELÍNKOVÁ, Eva. *Podniková ekonomika-klíčové oblasti*. Praha: GRADA, 2018. 256 s. ISBN: 978-80-271-0689-9.

[73] Toyota v Kolíně opět zastaví výrobu kvůli nedostatku čipů. Obnovena bude až po půlce září. *E15.cz* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/toyota-v-koline-opet-zastavi-vyrobu-kvuli-nedostatku-cipu-obnovena-bude-az-po-pulce-zari-1383462>

[74] Toyota, Tesla nebo Hyundai. Některé automobilky nemají problémy s nedostatkem čipů a krizi zvládají. *iRozhlas* [online]. 2021. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/auto/nedostatek-cipu-automobilky-hyundai-tesla-auta-vyroba_2110191532_vtk

[75] Tracking SARS-CoV-2 variants. *World health organisation* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants/>

[76] Úspěšný rok navzdory pandemii. Contipro poprvé ve své historii překročilo miliardový obrat. *Průmysl Dnes* [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.prumysldnes.cz/chemicky-a-farmaceuticky-prumysl/uspesny-rok-navzdory-pandemii-contipro-poprve-ve-sve-historii-prekrocilo-miliardovy-obrat-220316>

[77] V ČR jsou definitivně potvrzené dva případy omikronu, osm se prověřuje. *Česká tisková kancelář* [online]. 2021. [cit. 2021-12-9]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cr-jsou-definitivne-potvrzene-dva-pripady-omikronu-osm-se-proveruje/2130399>

[78] Vládní brífink o vyhlášení nového nouzového stavu a březnovém zprísnění opatření. *Česká televize* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3275916-vladni-brifink-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu-a-zprisneni-opatreni-z-26-unora>

- [79] Výpis z Registru ekonomických subjektů ČSÚ v ARES. *ARES* [online]. 2022. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=28613961&jazyk=cz&xml=1
- [80] Vývoj ekonomiky České republiky-4. čtvrtletí 2020. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2020>
- [81] Vývoj ekonomiky České republiky rok 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2022. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143550781/32019321q4a.pdf/6ead3408-a0ba-4c12-b658-2948e907c2e4?version=1.1>
- [82] Výzva programu COVID – Nájemné. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 2020. [cit. 2021-24-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kopie-1-vyzva-k-programu-covid--najemne--257378/>
- [83] World coronavirus tracker. *Reuters* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/countries-and-territories/israel/>
- [84] WORLD HEALTH ORGANISATION. *Listings of WHO's response to COVID-19* [online]. 29. 6. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/29-06-2020-covid-timeline>
- [85] WORLD HEALTH ORGANISATION. *Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19). In: Updated 31 July 2020* [online]. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>
- [86] WORLD HEALTH ORGANISATION. Coronavirus disease (COVID-19). *Situation report - 132* [online]. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200531-covid-19-sitrep-132.pdf?sfvrsn=d9c2eaf_2
- [87] WORLD HEALTH ORGANISATION. Coronavirus disease (COVID-19). *Situation report - 161* [online]. 29. 6. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200629-covid-19-sitrep-161.pdf?sfvrsn=74fde64e_2

- [88] WORLD HEALTH ORGANISATION. Coronavirus disease (COVID-19). *Situation report - 193* [online]. 31. 7. 2020 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200731-covid-19-sitrep-193.pdf?sfvrsn=42a0221d_4
- [89] Zahraniční obchod se zbožím – leden 2022. *Český statistický úřad*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/zahranicni-obchod-se-zbozim-prosinec-2021>
- [90] Zákaz vstupu kvůli mutacím. Odjet na Zanzibar půjde, problémy však budou po návratu. *Aktuálně.cz* [online]. 2021. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zakaz-cestovani-koronavirus-afrika/r~e7b7dce780e11ebb9860cc47ab5f122/>
- [91] ZAMAZALOVÁ, M. *Marketing obchodní firmy*. Praha: Grada, 2008. 240 s. ISBN:978-80-247-2049-4
- [92] Zaměstnanost, nezaměstnanost. *Český statistický úřad* [online]. 2021. [cit. 2021-31-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace
- [93] Značný meziroční růst cen v lednu pokračoval, hlavně opět u minerálních paliv. *České noviny*. [online]. 2022. [cit. 2022-15-03]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/znacny-mezirocni-rust-cen-v-lednu-pokracoval-hlavne-opet-u-mineralnich-paliv/2177661>

PŘÍLOHY

Příloha A Meziroční indexy tržeb firmy XY a odvětví CZ-NACE 47.54 (2018 až 2021)

Příloha B Indexy tržeb CZ-NACE 47.54

Příloha A – Meziroční indexy tržeb

Rok	Měsíc	Data	
		firma XY	CZ-NACE 47.54
2019	1	207,05	105,02
	2	110,58	105,34
	3	114,89	105,05
	4	106,67	106,69
	5	110,32	102,87
	6	102,45	104,80
	7	106,42	106,62
	8	86,25	103,53
	9	84,89	107,09
	10	127,11	103,43
	11	116,26	103,20
	12	121,12	104,88
2020	1	143,02	104,58
	2	124,07	107,43
	3	62,95	93,30
	4	71,63	90,41
	5	159,77	98,38
	6	127,86	102,02
	7	111,71	103,22
	8	129,41	99,61
	9	110,61	100,95
	10	83,51	98,36
	11	38,86	93,64
	12	84,22	101,59
2021	1	39,70	90,96
	2	52,43	95,16
	3	96,28	109,35
	4	91,51	107,49
	5	86,09	109,96
	6	101,84	106,93
	7	113,30	101,44
	8	106,32	105,49
	9	112,66	103,63
	10	122,35	106,14
	11	255,93	113,16
	12	97,50	101,83

Příloha B – Indexy tržeb CZ-NACE 47.54

Odvětví (CZ-NACE 47.54)		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
G47.54	Maloobchod s elektrospotřebiči a elektronikou	92,8	102	108,7	93,9	146,3	105,6	99,2	104,05